

Geachte cliënt,

Wij zijn verheugd, dat u voor een **HYMER**-camper heeft gekozen en danken u voor het vertrouwen, dat u in ons stelt.

Deze gebruiksaanwijzing helpt u de camper te leren kennen en hem te gebruiken. **Lees de veiligheidsinstructies in hoofdstuk 2 en volg deze beslist op.**

Neem zo nodig contact op met een van onze **HYMER**-servicepunten. De medewerkers van deze geautoriseerde werkplaatsen zijn het best met uw voertuig vertrouwd en staan gaarne te uwer beschikking. Onze lijst van **HYMER**-servicepunten in Europa wordt regelmatig geactualiseerd. De actueelste uitgave kunt u bij onze klantenservice-afdeling of bij uw **HYMER**-dealer vinden.

Naast deze gebruiksaanwijzing krijgt u van ons

- de servicemap met alle informatie met betrekking tot de inspectie-intervallen en controles op lekkage,
- de afzonderlijke gebruiksaanwijzingen voor het basisvoertuig en de verschillende inbouwapparaten.

Wij zijn ervan overtuigd dat u aan uw camper veel plezier zult beleven. Wij wensen u een goede reis.

U vindt **HYMER GmbH & Co. KG** ook op Internet op het adres: <http://www.hymer.com>.

Uw **HYMER GmbH & Co. KG**

Gelieve altijd de gebruiksaanwijzing van de chassisfabrikant in acht nemen.

De in deze gebruiksaanwijzing gebruikte begrippen met betrekking tot gewichtsspecificaties worden aan het einde van de gebruiksaanwijzing uitvoerig toegelicht (wettelijke informatie over gewichtsgerelateerde specificaties). Meer gedetailleerde informatie over gewichtsgegevens vindt u ook in de rubriek "Gewichtsinformatie" van onze website op www.hymer.com/nl/nl/gewichtsinformatie

1	Inleiding	9	5	Camper opstellen.....	45
1.1	Algemeen.....	10	5.1	Handrem.....	45
1.2	Milieu-instructies	10	5.2	Opstap	45
2	Veiligheid	13	5.3	230-V-aansluiting	45
2.1	Brandveiligheid	13	5.4	Koelkast.....	45
2.1.1	Voorkomen van brand	13	5.5	Markies	45
2.1.2	Brandbestrijding	13	6	Wonen	49
2.1.3	Bij brand.....	13	6.1	Buitendeuren	49
2.2	Algemeen.....	13	6.2	Service luiken	49
2.3	Verkeersveiligheid	14	6.2.1	Service luik Thetford-cassette	49
2.4	Gebruik van een aanhanger	16	6.3	Ventileren	50
2.5	Gasinstallatie	16	6.4	Ramen	51
2.5.1	Algemene instructies	16	6.4.1	Uitzetbaar raam.....	52
2.5.2	Gasflessen.....	17	6.4.2	Vouwverduistering en hor.....	54
2.6	Elektrische installatie	18	6.4.3	Vouwverduisteringen voor voorruit, bestuurdersraam en passagiersraam	54
2.7	Waterinstallatie	18	6.5	Dakluiken	55
3	Voor het rijden.....	19	6.5.1	Dakluik met kliksluiting	56
3.1	Eerste ingebruikname.....	19	6.5.2	Kantel-dakluik	57
3.2	Bijlading	19	6.6	Slaapdak.....	58
3.2.1	Begrippen	20	6.7	Stoelen draaien	64
3.2.2	Berekening van het laadvermogen.....	23	6.8	Opbergruimten.....	65
3.2.3	Ladingbeveiliging en ladingverdeling	25	6.8.1	Opbergcompartiment in tussenvloer	65
3.3	Componentendrager back-rack aan achterdeur (optioneel)	30	6.9	Tafels	66
3.4	Daklasten	31	6.9.1	Hangtafel, uitklapbaar	66
3.5	Gebruik van een aanhanger	31	6.9.2	Hangtafel met demonteerbare steunpoot.....	67
3.6	Aanhangerkoppeling.....	32	6.9.3	Vouwtafeltje	67
3.7	Opstap	32	6.10	TV-installatie.....	68
3.8	Televisie.....	33	6.11	Rookmelder	69
3.9	Keukengedeelte.....	33	6.12	Bedden	70
3.10	Gasdrukregelaar	33	6.12.1	Achterste bed	70
3.11	Sneeuwkettingen	35	6.12.2	Bed in het slaapdak	71
3.12	Verkeersveiligheid	35	6.12.3	Extra bed (ombouw van de zitgroep).....	72
4	Tijdens de rit.....	37	7	Gasinstallatie.....	73
4.1	Rijden.....	37	7.1	Algemene instructies	73
4.2	Rijsnelheid	38	7.2	Gasflessen.....	74
4.3	Remmen	38	7.3	Gasafsluitkranen.....	75
4.4	Veiligheidsgordels	38	7.4	Gasdrukregelaar DuoControl CS	76
4.4.1	Algemeen.....	38	7.5	Gasflessen vervangen.....	80
4.4.2	Veiligheidsgordel juist dragen	39	8	Elektrische installatie	81
4.5	Kinderbeveiligssystemen.....	39	8.1	Algemene veiligheidsinstructies	81
4.5.1	Bestuurdersstoel en passagiersstoel.....	41	8.2	Begrippen	81
4.6	Hoofdsteunen	42	8.2.1	Startaccu	82
4.7	Opstelling van de zitplaatsen.....	43	8.2.2	Woonruimteaccu.....	84
4.8	Vouwverduisteringen voor bestuurdersraam en passagiersraam	43	8.2.3	Energiebalans van de woonruimteaccu	86
4.9	Buitendeuren	43	8.2.4	Naderhand monteren van een wisselrichter	86
4.10	Brandstof tanken	44	8.3	Elektroblok (EBL 30)	87
4.11	Wegslepen.....	44	8.3.1	Accu-scheidingsschakelaar	88
			8.3.2	Accu-keuzeschakelaar	88

8.3.3	Accubewaking	89	11	Verzorging	137
8.3.4	Acculading	89	11.1	Algemeen	137
8.3.5	USB-aansluiting	90	11.2	Uitwendige verzorging	137
8.3.6	Achteraf monteren van meer 12-V-verbruikers	90	11.2.1	Wassen met hogedrukreiniger	137
8.4	Paneel (LT 453)	91	11.2.2	Voertuig wassen	138
8.4.1	Hoofdschakelaar 12 V	91	11.2.3	Vensterruiten uit plexiglas	138
8.4.2	Waterpompschakelaar	92	11.2.4	Aanbouwonderdelen van glasvezelversterkte kunststof (GVK) ..	139
8.4.3	LED-schaal voor accuspanning	92		Onderkant	139
8.4.4	LED-schaal voor tankniveau	93	11.2.5	Motorruimte	140
8.5	230-V-boordnet	93	11.2.6	Ruitensproeierinstallatie en ruitensproeiers	140
8.5.1	230-V-aansluiting (CEE-contactdoos)	94	11.2.7	Klimaatregeling	141
8.5.2	230-V-voorziening aansluiten	94	11.2.8	Opstap	141
8.6	Zekeringen	95	11.2.9	Slaapdak reinigen	142
8.6.1	Zekeringen 12 V	96	11.2.10	Inwendige verzorging	142
8.6.2	Zekering 230 V	98	11.3	Keukeninrichting	143
9	Inbouwapparatuur	99	11.4	Algemene verzorgingsinstructies	143
9.1	Algemeen	99	11.4.1	Koelkast	144
9.2	Verwarming en boiler	100	11.4.2	Roestvrijstalen oppervlakken	144
9.2.1	Juist verwarmen	101	11.5	Kussens	145
9.2.2	Heteluchtverwarming en boiler met digitaal bedieningspaneel CP plus	101	11.6	Waterinstallatie	147
9.2.3	Wandschoorsteen	107	11.7	Watertank reinigen	147
9.3	Klimaatregeling Dometic FreshLight ..	107	11.7.1	Waterleidingen reinigen	147
9.4	Boiler	112	11.7.2	Waterinstallatie ontsmetten	148
9.4.1	Boiler Truma	112	11.7.3	Afvalwatertank reinigen	148
9.5	Kookplaat	114	11.7.4	Verzorging bij gebruik van het voertuig in de winter	148
9.5.1	Gaskooktoestel	114	11.8	Stilstand	149
9.6	Gasbakoven (Dometic)	116	11.9	Tijdelijke stilstand	149
9.7	Koelkast	117	11.9.1	Stilstand in de winter	151
9.7.1	Thetford T1000	117	11.9.2	Ingebruikname van het voertuig na tijdelijke stilstand of na stilstand in de winter	152
9.7.2	Cruise 85	119	11.9.3		
9.7.3	Vergrendeling van de koelkastdeur	120			
10	Sanitaire inrichting	123	12	Klantenservice en onderhoud	153
10.1	Watervoorziening, algemeen	123	12.1	Officiële controles	153
10.2	Waterinstallatie	124	12.2	Inspectiewerkzaamheden	154
10.2.1	Watertank	124	12.3	Onderhoudswerkzaamheden	154
10.2.2	Waterinstallatie vullen	124	12.4	Slaapdak	154
10.2.3	Water bijvullen	126	12.5	Vervangen van gloeilampen, buiten ...	155
10.2.4	Water aftappen	127	12.6	Verlichting woonruimte	155
10.2.5	Waterhoeveelheid voor rijden verminderen	127	12.7	Batterij vervangen rookmelder	156
10.2.6	Waterinstallatie leegmaken	127	12.8	Reserveonderdelen	157
10.3	Afvalwatertank	129	12.9	Typeplaatje voertuig	158
10.4	Toiletruimte	130	12.10	Waarschuings- en aanwijzingsstickers	158
10.4.1	Wasbak	131	12.11	Dealers	158
10.5	Toilet	131	12.12	Reservesleutels	159
10.5.1	Zwenkbaar toilet	132			
10.5.2	Toilet met vaste bank	132	13	Wielen en banden	161
10.5.3	Fecaliëntank leegmaken	133	13.1	Algemeen	161
10.5.4	Wintergebruik	135	13.2	Keuze van de banden	162
10.5.5	Tijdelijke stilstand	135	13.3	Aanduidingen op de band	163

13.4	Omgang met banden.....	163	14.7	Koelkast.....	174
13.5	Wiel vervangen.....	164	14.7.1	Algemeen	174
13.5.1	Algemene instructies	164	14.7.2	Thetford T1000/T2000.....	174
13.5.2	Wiel vervangen.....	165	14.7.3	Cruise 85	175
13.5.3	Wiel vervangen bij aluminiumvelgen.....	165	14.8	Watervoorziening.....	176
13.6	Bandenspanning.....	165	14.9	Opbouw	178
14	Storingsopsporing	167	15	Optionele uitrustingen.....	179
14.1	Reminstallatie	167	15.1	Gewichten van optionele uitrustingen	179
14.2	Elektrische installatie	167	16	Technische gegevens.....	181
14.3	Gasinstallatie	169	16.1	Technische gegevens	181
14.4	Kookplaat.....	169	17	Wettelijke bepalingen inzake gewichtsgegevens	183
14.5	Verwarming/boiler.....	170			
14.5.1	Verwarming/boiler met digitaal bedieningspaneel CP plus.....	170			
14.5.2	Boiler Truma	172			
14.6	Klimaatregeling	173			

Voor de eerste ingebruikname van het voertuig de volgende instructies in acht nemen:

- ▶ **Wielmoeren/wielschroeven na 50 km aandraaien.**
- ▶ **Gebruiksaanwijzing lezen om lichamelijk letsel of materiële schade te voorkomen.**

Voor elke ingebruikname van het voertuig de volgende instructies in acht nemen:

- ▶ **Bandenspanning controleren.**
Zie sectie Bandenspanning.
- ▶ **Voertuig juist beladen. Daarbij de technisch toelaatbare maximummassa niet overschrijden.**
Zie sectie Bijlading.
- ▶ **Accu's voor elke reis volledig opladen.**
Zie secties Startaccu en Woonruimteaccu.
- ▶ **Bij buitentemperaturen onder 0 °C het voertuig eerst opwarmen, dan de waterinstallatie vullen.**
Zie sectie Watervoorziening/watertank vullen.
- ▶ **Gasflessen alleen goed vastgesjord transporteren in de hiervoor bestemde gaskast.**
- ▶ **Kunstmatige ventilatieopeningen vrijhouden.**
Zie secties Dakluiken en Ventileren.
- ▶ **Voordat u brandstof tankt de op gas werkende inbouwapparaten uitschakelen.**

Bij vorstgevaar de volgende instructies in acht nemen:

- ▶ **Bij vorstgevaar het voertuig altijd verwarmen.**
Zie sectie Verwarming.
- ▶ **Als het voertuig bij vorstgevaar niet wordt gebruikt, de volledige waterinstallatie leegmaken. Zorg ervoor dat de 12-V-voorziening op het paneel is uitgeschakeld. De waterpomp loopt anders warm en kan beschadigd worden. De waterkranen in de middelste stand geopend laten. Alle aftapkranen geopend laten. Zo wordt vorstschade aan de inbouwapparatuur en aan het voertuig vermeden.**
Zie sectie Waterinstallatie leegmaken.

Voor ingebruikname deze gebruiksaanwijzing volledig lezen!

De gebruiksaanwijzing altijd in het voertuig meenemen. Alle veiligheidsbepalingen ook meegeven aan andere gebruikers.

- ▶ Het niet inachtnemen van dit teken kan personen in gevaar brengen.

- ▷ Het niet inachtnemen van dit teken kan leiden tot beschadigingen aan het voertuig.

- ▷ Dit teken verwijst naar aanbevelingen of bijzonderheden.

- ▷ Dit teken verwijst naar milieubewust handelen.

Deze gebruiksaanwijzing bevat secties, waarin uitrustingen van een bepaald model of optionele uitrustingen zijn beschreven. Deze secties zijn niet extra gekenmerkt. Het is mogelijk dat uw voertuig niet is uitgerust met deze optionele uitrustingen. De uitrusting van uw voertuig kan daarom bij sommige afbeeldingen en beschrijvingen afwijken.

Anderzijds kan uw voertuig zijn uitgerust met andere optionele uitrustingen, die niet worden beschreven in deze gebruiksaanwijzing.

De optionele uitrustingen zijn alleen dan beschreven als hierbij een nadere uitleg nodig is.

De apart bijgevoegde gebruiksaanwijzingen in acht nemen.

- ▷ De aanwijzingen "rechts", "links", "voor", "achter" zijn gerelateerd aan de rijrichting.
- ▷ Alle maten en gewichten zijn "circa"-gegevens.

Loopt het voertuig schade op door het niet inachtnemen van de in deze gebruiksaanwijzing aangegeven instructies, dan komt uw recht op garantie te vervallen.

Onze voertuigen worden voortdurend verder ontwikkeld. Wij vragen om uw begrip dat wijzigingen in vorm, uitrusting en techniek zijn voorbehouden. Uit de inhoud van deze gebruiksaanwijzing kunnen om deze redenen geen claims door de fabrikant worden aanvaard. Beschreven zijn de uitrustingen die tot op het moment van in druk gegeven bekend zijn.

Overname, vertaling en verveelvoudiging, ook van uittreksels, is zonder schriftelijke toestemming van de fabrikant niet toegestaan.

1.1 Algemeen

Het voertuig is gebouwd volgens de stand de techniek en de erkende veiligheidstechnische regels. Desondanks kunnen personen letsel oplopen of het voertuig beschadigd worden, als de veiligheidsinstructies in deze gebruiksaanwijzing niet in acht genomen worden.

Het voertuig voor eerste ingebruikname voorzien van de wettelijk verplichte uitrusting (bijv. verbandtrommel, waarschuwingsvest, gevarendriehoek enz.). Bij reizen naar het buitenland de overeenkomstige voorschriften voor de uitrusting in acht nemen.

Het voertuig alleen in technisch onberispelijke staat gebruiken. De gebruiksaanwijzing in acht nemen.

Storingen, die de veiligheid van personen of van het voertuig aantasten, meteen door vaklieden laten verhelpen. Om verdere schade te voorkomen bij storingen de schademinimaliseringsplicht van de gebruiker in acht nemen.

De reminstallatie en gasinstallatie van het voertuig alleen door een geautoriseerde werkplaats laten controleren en repareren.

Veranderingen aan de opbouw mogen alleen worden aangebracht met toestemming van de fabrikant.

Het voertuig is uitsluitend bedoeld voor het transport van personen. Reisbagage en toebehoren mogen niet zwaarder zijn dan de technisch toelaatbare maximummassa.

Houdt u zich aan de door de fabrikant voorgeschreven termijnen voor keuring en inspectie.

1.2 Milieu-instructies

- ▷ Verstoor de rust in de natuur niet en houd de natuur schoon.
- ▷ In principe geldt: Afvalwater in iedere vorm en huisvuil horen niet thuis in de straatgoot of in de vrije natuur.
- ▷ Afvalwater aan boord alleen opvangen in de afvalwatertank of desnoods in andere daarvoor geschikte reservoirs.
- ▷ Afvalwatertank en fecaliëntank alleen leegmaken op daarvoor aangewezen sanitairstations op campings of staanplaatsen. Bij verblijf in steden en gemeentes de regelgeving bij de staanplaatsen in acht nemen of naar sanitairstations vragen.
- ▷ Afvalwatertank zo vaak mogelijk leegmaken, ook wanneer deze nog niet helemaal vol zit (hygiëne).

Afvalwatertank en evt. aftapleiding zo mogelijk na het leegmaken met vers water uitspoelen.
- ▷ De fecaliëntank niet te vol laten raken. De fecaliëntank onmiddellijk leegmaken wanneer de niveauaanduiding oplicht of eerder.
- ▷ Huisvuil ook op reis sorteren in glas, blik, plastic en groen afval. Bij de betreffende gastgemeente vragen naar de afvalverwerkingsmogelijkheden. Huisvuil mag niet worden gedeponeerd in de vuilnisbakken op parkeerplaatsen.
- ▷ De afvalbakken zo vaak mogelijk in de tonnen of containers leegmaken, die daarvoor zijn bedoeld. Zo kunnen onaangename luchtjes worden vermeden en blijft er niet te veel afval aan boord.

- ▷ Voertuigmotor bij stilstand niet onnodig laten draaien. Een koude motor stoot in stationaire gang zeer veel schadelijke stoffen uit. De bedrijfstemperatuur van de motor wordt het snelst bereikt door te rijden.
- ▷ Voor het toilet milieuvriendelijke en biologisch goed afbreekbare chemische producten gebruiken in geringe doseringen.
- ▷ Voor langere verblijven in steden en gemeentes parkeerplaatsen opzoeken die speciaal voor campers zijn aangewezen. Bij de betreffende stad of gemeente naar parkeermogelijkheden informeren.
- ▷ Staanplaatsen altijd in schone toestand achterlaten.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan belangrijke veiligheidsinstructies. De veiligheidsinstructies dienen ter bescherming van personen en voorwerpen.

2.1 Brandveiligheid

2.1.1 Voorkomen van brand

- ▶ Kinderen nooit alleen in het voertuig laten.
- ▶ Brandbare materialen weg houden van verwarmings- en kookapparaten.
- ▶ Nooit draagbare verwarmings- of kookapparaten gebruiken.
- ▶ Alleen geautoriseerde vaklieden mogen de elektrische installatie, de gasinstallatie of de inbouwapparatuur wijzigen.

2.1.2 Brandbestrijding

- ▶ Informeer u over de land- en locatiespecifieke voorschriften voor brandbestrijding op de plaats waar u verblijft en houd de vereiste gereedschappen bij de hand.

2.1.3 Bij brand

- ▶ Alle inzittenden evacueren.
- ▶ Elektrische voorziening uitschakelen en van het elektriciteitsnet isoleren.
- ▶ Hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten.
- ▶ Alarm slaan en brandweer roepen.
- ▶ Brand bestrijden, indien dit zonder risico mogelijk is.

- ▷ Van de plaats en de bediening van de nooduitgangen op de hoogte stellen.
- ▷ Vluchtwegen vrijhouden.
- ▷ Gebruiksaanwijzing van de brandblusser in acht nemen.

2.2 Algemeen

- ▶ De zuurstof binnen in het voertuig wordt door ademen of door het gebruik van op gas werkende inbouwapparaten verbruikt. Daarom moet de verbruikte lucht voortdurend worden verversd. Met het oog hierop zijn in het voertuig kunstmatige ventilatieopeningen (bijv. dakluiken met kunstmatige ventilatie, paddestoeldakventilators of vloerventilators) ingebouwd. Kunstmatige ventilatieopeningen noch van binnen noch van buiten afdekken, bijv. met een wintermat, of dichtzetten. Kunstmatige ventilatieopeningen vrijhouden van sneeuw en bladeren. Er dreigt verstikkingsgevaar door een verhoogd CO₂-gehalte.
- ▶ Let op de doorgangshoogte van de deuren.

- ▷ Voor de inbouwapparatuur (verwarming, kookplaat, koelkast enz.) alsmede voor het basisvoertuig (motor, remmen enz.) zijn de betreffende gebruiksaanwijzingen en bedieningshandleidingen maatgevend. Absoluut in acht nemen.
- ▷ Als er toebehoren of optionele uitrustingen worden aangebouwd, kunnen de afmetingen, het gewicht alsmede het rijgedrag van het voertuig veranderen. De aanbouwonderdelen moeten deels in de voertuigpapieren worden geregistreerd.
- ▷ Alleen velgen en banden gebruiken, die voor het voertuig zijn toegelaten. Informatie over de grootte van de toegelaten velgen en banden ontlenen aan de voertuigpapieren of bij de geautoriseerde dealers en servicepunten opvragen.
- ▷ Bij het parkeren van het voertuig de handrem vast aantrekken.
- ▷ Als de technisch toelaatbare maximummassa van het voertuig meer dan 4 t bedraagt, moet bij het parkeren op stijgende of dalende hellingen een wielkeg worden gebruikt. De wielkeg wordt standaard geleverd bij alle voertuigen met een totale massa van meer dan 4 t.

- ▷ Bij het verlaten van het voertuig alle deuren en ramen sluiten. Als het voertuig is uitgerust met serviceluien, ook de serviceluien sluiten.
- ▷ Wettelijk verplichte uitrusting (bijv. verbandtrommel, waarschuwingsvest, gevarendriehoek enz.) altijd meenemen. Bij reizen naar het buitenland gelden de overeenkomstige voorschriften van het gastland.
- ▷ Met het voertuig pas op de openbare weg rijden, als de chauffeur een voor deze voertuigklasse geldig rijbewijs bezit.
- ▷ Bij de verkoop van het voertuig alle gebruiksaanwijzingen van het voertuig en de inbouwapparatuur meegeven aan de nieuwe eigenaar.

2.3 Verkeersveiligheid

- ▶ Voor het begin van de rit de werking van signalerings- en verlichtingsinrichting, de besturing en de remmen controleren.
- ▶ Na langere stilstand (ca. 10 maanden) reminstallatie en gasinstallatie door een geautoriseerde werkplaats laten controleren.
- ▶ Voor het begin van de rit en ook na korte ritonderbrekingen controleren of de opstap volledig is ingeklapt.
- ▶ Voor het begin van de rit het slaapdak sluiten en vergrendelen.
- ▶ Voor het begin van de rit de verduisteringen aan de voorruit, het bestuurders- en passagiersraam openen, vergrendelen en vastmaken.
- ▶ Voor het begin van de rit alle draaibare stoelen in de rijrichting draaien en vergrendelen. Tijdens de rit moeten de draaibare stoelen in de rijrichting vergrendeld blijven.
- ▶ Voor het begin van de rit alle bewegende delen en alle losse voorwerpen veilig opbergen.
- ▶ Voor het begin van de rit de televisie vergrendelen.
- ▶ Tijdens de rit mogen personen zich alleen ophouden op de toegelaten zitplaatsen (zie hoofdstuk 4). Het toegelaten aantal zitplaatsen kan worden afgeleid uit de voertuigpapieren.

- ▶ Op zitplaatsen geldt de verplichting tot het dragen van veiligheidsgordels.
- ▶ Voor de rit de gordels omdoen en tijdens de rit omlaten.
- ▶ Kinderen onder de 13 jaar, die kleiner zijn dan 150 cm, tijdens de rit met een geschikt en officieel goedgekeurd kinderbeveiligingssysteem beveiligen.
- ▶ Kinderbeveiligingssystemen uitsluitend op de daarvoor bestemde zitplaatsen bevestigen.
- ▶ Het basisvoertuig betreft een kleine vrachtwagen. Rijstijl dienovereenkomstig aanpassen.
- ▶ Bij onderdoorgangen, tunnels e.d. rekening houden met de totale hoogte van het voertuig (inclusief daklasten).
- ▶ In de winter moet voor het begin van de rit het dak sneeuw- en ijsvrij zijn.
- ▶ Regelmatig voor het begin van de rit of iedere 2 weken de bandenspanning controleren. Een verkeerde bandenspanning veroorzaakt overmatige slijtage en kan de banden beschadigen of zelfs doen klappen. Het voertuig kan uit controle raken (zie sectie 13.6).
- ▶ De verwarming niet gebruiken op tankstations. Explosiegevaar!
- ▶ De verwarming niet gebruiken in gesloten ruimten. Verstikkingsgevaar!

- ▷ Voor het begin van de rit de bijlading in het voertuig gelijkmatig verdelen (zie hoofdstuk 3).
- ▷ Bij het beladen van het voertuig en tijdens pauzes in de rit, bijvoorbeeld bij het overladen van bagage of levensmiddelen, de technisch toelaatbare maximummassa en de technisch toelaatbare maximummassa op de as in acht nemen (zie voertuigpapieren).
- ▷ Voor het begin van de rit alle laden en luiken sluiten en vergrendelen.
- ▷ Voor het begin van de rit ramen en dakluiken sluiten.
- ▷ Voor het begin van de rit alle serviceluiken (indien aanwezig) sluiten en de klepsloten vergrendelen.
- ▷ Voor het begin van de rit externe steunen verwijderen.
- ▷ Voor het begin van de rit de antenne in de parkeerstand brengen.
- ▷ Bij de eerste rit en altijd na het vervangen van een wiel de wielschroeven/wielmoeren na 50 km aandraaien. Later van tijd tot tijd controleren op goed vastzitten.
- ▷ Banden mogen niet ouder zijn dan 6 jaar omdat het materiaal mettertijd broos wordt (zie hoofdstuk 13).
- ▷ Banden, wielophanging en besturing zijn blootgesteld aan een bijkomende belasting, als er sneeuwkettingen zijn gemonteerd. Met sneeuwkettingen langzaam (maximaal 50 km/u) en alleen over straten rijden die volledig met sneeuw zijn bedekt. Het voertuig kan anders beschadigd worden.

2.4 Gebruik van een aanhanger

- ▶ Bij het aan- of afkoppelen van een aanhanger is voorzichtigheid geboden. Ongeval- en verwondingsgevaar!
- ▶ Tijdens het rangeren voor het aan- of afkoppelen mag niemand zich tussen de camper en de aanhanger bevinden.

2.5 Gasinstallatie

2.5.1 Algemene instructies

- ▶ De gebruiker van de gasinstallatie is verantwoordelijk voor het laten uitvoeren van periodieke controles en het in acht nemen van de onderhoudsintervallen.
- ▶ Voor het begin van de rit, bij het verlaten van het voertuig of als de gastoestellen niet gebruikt worden, alle gasafsluitkranen en de hoofdafsluitkraan aan de gasfles sluiten.
- ▶ Bij het tanken, op veerboten en in de garage moeten alle op gas werkende apparaten uitgeschakeld zijn (al naargelang uitvoering: verwarming, kookplaat, bakoven, grill, koelkast). Explosiegevaar!
- ▶ Wanneer een op gas werkend apparaat wordt gebruikt, het apparaat niet in gesloten ruimtes (bijv. garages) in gebruik nemen. Vergiftigings- en verstikkingsgevaar!
- ▶ De gasinstallatie alleen door een geautoriseerde werkplaats laten onderhouden, repareren of wijzigen.
- ▶ De gasinstallatie voor de ingebruikname en conform de nationale bepalingen door een geautoriseerde werkplaats laten controleren. Dit geldt ook voor niet aangemelde voertuigen. Bij wijzigingen aan de gasinstallatie de gasinstallatie meteen door een geautoriseerde werkplaats laten controleren.
- ▶ Ook de gasdrukregelaar, de gaslangen en de gasafvoerbuizen moeten worden gecontroleerd. De gasdrukregelaar en de gaslangen moeten overeenkomstig de nationaal vastgestelde periodes (maximaal na 10 jaar) worden vervangen. De eigenaar van het voertuig is verantwoordelijk voor het initiatief van de maatregel.
- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie (gaslucht, hoog gasverbruik) bestaat explosiegevaar! Onmiddellijk de hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten. Ramen en deuren openen en goed ventileren.
- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie: Niet roken, geen open vuur en geen elektrische apparaten (lichtschakelaar enz.) bedienen. Dichtheid gasvoerende delen en leidingen met lekzoek-spray controleren. Niet met open vuur controleren.
- ▶ Op inwendige aansluitstukken mogen alleen de daarvoor bestemde apparaten aangesloten zijn. Een apparaat niet buiten het voertuig gebruiken wanneer het op een inwendig aansluitstuk is aangesloten.
- ▶ Voor ingebruikname van de kookplaat voor een toereikende ventilatie zorgen. Raam of dakluik openen.
- ▶ Kooktoestellen en bakovens op gas niet gebruiken voor verwarmingsdoeleinden.

- ▶ Als er meerdere gastoestellen voorhanden zijn, dan is voor ieder apparaat een gasafsluitkraan vereist. Wanneer gastoestellen niet worden gebruikt, moet de betreffende gasafsluitkraan worden gesloten.
- ▶ Ontstekingsbeveiligingen moeten na uitgaan van de gasvlam binnen een minuut sluiten. Daarbij is een klik te horen. Werking zo nu en dan controleren.
- ▶ De ingebouwde gastoestellen zijn uitsluitend ontworpen voor gebruik met propaangas, butaangas of een mengsel van beide gassen. De gasdrukregelaar alsmede alle ingebouwde gastoestellen zijn ontworpen voor een bedrijfsdruk van 30 mbar.
- ▶ Propaangas is gasvormig tot -42 °C, butaangas daarentegen slechts tot 0 °C. Bij lagere temperaturen is er geen gasdruk meer aanwezig. Butaangas is niet geschikt voor gebruik in de winter.
- ▶ De gaskast is door zijn functie en constructie een ruimte met opening naar buiten. De standaard ingebouwde kunstmatige ventilatie nooit afdekken of dichtzetten. Ontsnappend gas kan anders niet naar buiten worden weggeleid.
- ▶ De gaskast mag niet als opbergruimte worden gebruikt.
- ▶ De gaskast beveiligen tegen de toegang van onbevoegden. Daarvoor de toegang afsluiten.
- ▶ De hoofdafsluitkraan op de gasfles moet toegankelijk zijn.
- ▶ Alleen apparaten op gas (bijv. gasgrill) aansluiten die voor een gasdruk van 30 mbar zijn bedoeld.
- ▶ De gasafvoerbuis moet aan de verwarming en aan de schoorsteen goed afsluiten en stevig vastzitten. De gasafvoerbuis mag niet beschadigd zijn.
- ▶ De rookgassen moeten onbelemmerd naar buiten kunnen stromen en de verse lucht moet onbelemmerd toe kunnen treden. Daarom de gasafvoerschoorsteen en inlaatopeningen schoon houden en vrijhouden (bijv. van sneeuw en ijs). De onderrand van het voertuig mag niet met flappen of door sneeuwwallen worden afgesloten.

2.5.2 Gasflessen

- ▶ Volle of lege gasflessen buiten het voertuig alleen met gesloten hoofdafsluitkraan en voorzien van beschermkap hanteren.
- ▶ Gasflessen alleen in de gaskast meenemen.
- ▶ Gasflessen in de gaskast verticaal plaatsen.
- ▶ Gasflessen beveiligd tegen draaien en kantelen vastbinden.
- ▶ Gasslang spanningsvrij op de gasfles aansluiten.
- ▶ Als de gasflessen niet op de gasslang zijn aangesloten, altijd de beschermkap aanbrengen.
- ▶ Hoofdafsluitkraan aan de gasfles sluiten voordat de gasdrukregelaar of de gasslang van de gasfles wordt verwijderd.
- ▶ Afhankelijk van de aansluiting de gasslang met de hand of een geschikte speciale sleutel van de gasfles afschroeven en weer op de gasfles schroeven. De schroefverbinding van de gasfles heeft meestal een linkse schroefdraad. **Niet** te vast aandraaien.

- ▶ Voor het gebruik in voertuigen uitsluitend een speciale gasdrukregelaar met veiligheidsventiel gebruiken. Andere gasdrukregelaars zijn niet toegelaten en voldoen niet aan de hoge eisen.
- ▶ Bij temperaturen onder 5 °C ijsbestrijdingsinstallatie (Eis-Ex) voor gasdrukregelaar gebruiken.
- ▶ Alleen gasflessen van 11 kg of 5 kg gebruiken. (Gasflessen kunnen verschillen afhankelijk van het land.)
- ▶ Voor buitengasflessen zo kort mogelijke slangen gebruiken (max. 150 cm).
- ▶ Blokkeer nooit de ventilatieopeningen in de vloer onder de gasflessen.

2.6 Elektrische installatie

- ▶ Alleen vaklieden aan de elektrische installatie laten werken.
- ▶ Voordat er werkzaamheden worden uitgevoerd aan de elektrische installatie, alle apparaten en lichten uitschakelen, de accu afklemmen en het voertuig van het net scheiden.
- ▶ Alleen originele zekeringen met juiste waarden gebruiken.
- ▶ Defecte zekeringen alleen vervangen, als de foutoorzaak bekend en verholpen is.
- ▶ Zekeringen nooit overbruggen of repareren.

2.7 Waterinstallatie

- ▶ Staand water in de watertank of in waterleidingen wordt na korte tijd ondrinkbaar. Daarom voor ieder gebruik van het voertuig de waterleidingen en de watertank grondig reinigen. Na ieder gebruik van het voertuig de watertank en alle waterleidingen volledig leegmaken.
- ▶ Bij een stilstand van meer dan een week de waterinstallatie vóór gebruik van het voertuig ontsmetten (zie sectie 11.7.3).

- ▷ Als het voertuig gedurende meerdere dagen niet wordt gebruikt of bij vorstgevaar niet wordt verwarmd, de totale waterinstallatie leegmaken. Zorg ervoor dat de 12-V-voorziening op het paneel is uitgeschakeld. De waterpomp loopt anders warm en kan beschadigd worden. De waterkranen in de middelste stand geopend laten. Alle aftapkranen geopend laten. Zo kunnen vorstschade aan de inbouwapparatuur, vorstschade aan het voertuig en afzettingen in watervoerende componenten worden vermeden.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staat belangrijke informatie over wat u voor het begin van de rit in acht moet nemen en welke handelingen u voor de rit moet uitvoeren.

Aan het einde van het hoofdstuk vindt u een checklist, waarin de belangrijkste punten nog eens zijn samengevat.

3.1 Eerste ingebruikname

- Bij de eerste rit en altijd na het vervangen van een wiel de wielschroeven/wielmoeren na 50 km aandraaien. Later van tijd tot tijd controleren op goed vastzitten.

Bij de camper wordt een sleutelset met sleutels voor het basisvoertuig en sleutels voor de opbouw geleverd.

Altijd een reservesleutel bewaren buiten het voertuig. Het betreffende sleutelnummer noteren. Bij verlies kunnen onze geautoriseerde dealers en werkplaatsen u verder helpen.

Verdere instructies in hoofdstuk 12.

3.2 Bijlading

- Overbelasting van het voertuig en de assen kan bijvoorbeeld leiden tot een slechtere stuurrespons (veranderd rijgedrag), tot overbelasting van de banden en daarmee tot een verhoogd risico op klapbanden of tot een langere remweg. Hierdoor kan het voertuig onbestuurbaar worden en uzelf en andere weggebruikers in gevaar brengen. Als u niet zeker weet of het beladen voertuig voldoet aan de technisch toelaatbare maximummassa, kunt u het voertuig wegen/controleren op openbare weegschalen of bij verschillende handelaren.
- De voertuigpapieren vermelden de technisch toelaatbare maximummassa resp. de massa inclusief optionele uitrustingen af fabriek (feitelijke massa van het voertuig), maar niet het gewicht van het beladen voertuig (zie sectie 3.2.1). Voor uw eigen veiligheid raden wij aan het beladen voertuig (met alle voorwerpen en personen die op reis in het voertuig mee getransporteerd worden) voor het begin van de rit op een weegbrug te wegen.
- Een onevenwichtige belading of overbelasting heeft een negatief effect op het rijgedrag. Een zware lading achteraan leidt met name tot een vermindering van de belasting op de vooras ten gevolge van de hefboomwerking en dus bijvoorbeeld tot een verlies aan tractie, een slechtere stuurrespons (gewijzigd rijgedrag), een overbelasting van de banden en bijgevolg een verhoogd risico op klapbanden. Hierdoor kan het voertuig onbestuurbaar worden en uzelf en andere weggebruikers in gevaar brengen. Een gelijkmatig verdeelde belasting over het gehele voertuig leidt tot een optimaal rijgedrag onderweg. Als u niet zeker weet of het beladen voertuig voldoet aan de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand en de technisch toelaatbare maximummassa op de as, bestaat de mogelijkheid het voertuig te wegen/controleren op openbare weegschalen of bij bepaalde handelaars.
- De snelheid aan de bijlading aanpassen. Bij zware bijlading wordt de remweg langer.

- ▷ De in de voertuigpapieren aangegeven technisch toelaatbare maximummassa en de technisch toelaatbare maximummassa op de as door de bijlading mogen niet worden overschreden.
- ▷ Ingebouwd toebehoren en optionele uitrustingen reduceren het laadvermogen.
- ▷ Bij het beladen erop letten dat het zwaartepunt van de bijlading zich direct onder de bodem van het voertuig bevindt. De rij-eigenschappen van het voertuig kunnen anders wijzigen.

- ▷ Als het voertuig tijdens het rijden in de praktijk de door de fabrikant opgegeven technisch toelaatbare maximummassa overschrijdt, heeft dit juridische gevolgen zoals een boete of verlies van de verzekering.

3.2.1 Begrippen

- ▷ In de techniek is het begrip "massa" tegenwoordig in de plaats van het begrip "gewicht" gekomen. In het algemene taalgebruik is "gewicht" echter nog het gangbare begrip. Voor een beter begrip wordt daarom in de volgende secties het begrip "massa" alleen in vaststaande formuleringen gebruikt.

Technisch toelaatbare maximummassa

De technisch toelaatbare maximummassa is een door de fabrikant vastgestelde waarde die het voertuig ook in beladen toestand niet mag overschrijden (bv. 3500 kg). Informatie over de technisch toelaatbare maximummassa van het door u gekozen model vindt u in de registratiedocumenten en op het fabrieksplaatje van de carrosseriefabrikant dat op het voertuig is aangebracht.

1	2	3
TYP	HYMER	GmbH&Co. KG
FIN	WHY	KG
	1 -	KG
	2 -	KG
	3 -	KG
9	8	7 6 5 4
		HYW09118

Afb. 1 Fabrieksplaat

- 1 Type
- 2 Afkorting fabrikant en opbouwnummer
- 3 Technisch toelaatbare maximummassa van het voertuig
- 4 Vrij
- 5 Toegelaten asbelasting achter
- 6 Toegelaten asbelasting voor
- 7 Technisch toelaatbare maximummassa van het voertuig met aanhanger
- 8 Chassisnummer basisvoertuig
- 9 Serienummer

De technisch toelaatbare maximummassa is de som van de **feitelijke massa van het voertuig** en de **bijlading**.

De technisch toelaatbare maximummassa in de beladen toestand is door de fabrikant in de voertuigpapieren aangegeven.

Feitelijke massa van het voertuig

De feitelijke massa van het voertuig is de som van de massa in rijklare toestand en het gewicht van de optionele uitrusting af fabriek.

Massa in rijklare toestand

De massa in rijklare toestand is het gewicht van het rijklare standaardvoertuig (zonder in de fabriek aangebrachte optionele uitrusting).

De massa in rijklare toestand bestaat uit:

- Leeg gewicht (massa van het lege voertuig) met de in de fabriek ingebouwde standaarduitrusting (zonder in de fabriek aangebrachte optionele uitrusting)
- Gewicht van de bestuurder
- Gewicht van de basisuitrusting
- Smeervetten, oliën en koelvloeistoffen die gevuld zijn
- Tot 100% gevulde verswatertank
- Tot 100% gevulde aluminium gasfles
- Tot 90% gevulde brandstoftank

Als gewicht van de bestuurder wordt altijd 75 kg berekend, onafhankelijk van hoeveel de bestuurder feitelijk weegt.

De basisuitrusting bestaat uit alle uitrustingen en vloeistoffen die voor een veilig en reglementair gebruik van het voertuig noodzakelijk zijn. Het gewicht van de basisuitrusting bevat:

- Een gevuld verswatersysteem
- Een gevuld verwarmingssysteem
- De voedingskabels voor de 230-V-voorziening
- Een gevuld toiletspoelsysteem
- Het inbouwpakket voor een extra accu, als een extra accu mogelijk is

De afvalwatertank en de fecaliëntank zijn leeg.

Voorbeeld voor de berekening van de basisuitrusting

Watertank met 20 l (tijdens de rit)	20 kg
Gasfles (11 kg _{gas} + 14 kg _{fles})	+ 25 kg
230-V-voedingskabel	+ 4 kg
Inbouwpakket extra accu	+ 20 kg
Totaal	= 69 kg

De massa in rijklare toestand en de feitelijke massa van het voertuig worden door de fabrikant in de voertuigpapieren vermeld.

Resterend laadvermogen

Om het resterende laadvermogen te bepalen, is het belangrijk dat u de feitelijke gewogen massa van uw voertuig kent. Daarom bepalen wij eerst bij de afwerking van uw voertuig het feitelijke gewicht van uw voertuig door het aan het einde van de productielijn te wegen. Dit omvat de massa in rijklare toestand plus het gewicht van alle bestelde en in de fabriek geïnstalleerde speciale uitrustingen.

Op basis van deze feitelijke gewogen massa kunt u het resterende laadvermogen voor bagage of andere accessoires berekenen.

Voorbeeld:

Technisch toelaatbare maximummassa	- Feitelijke gewogen massa	- Massa van de passagiers	= Resterend laadvermogen
3500 kg	- 3000 kg	- 225 kg (3 x 75 kg)	= 275 kg

- ▷ Houd er rekening mee dat de berekening in de fabriek van het resterende laadvermogen voor de massa van de bestuurder (inbegrepen in de feitelijk gewogen massa) en de massa van de passagiers gebaseerd is op een vast gewicht van 75 kg per zitplaats. Door afwijkende carrossieriegewichten kan het feitelijke resterende laadvermogen van uw voertuig worden beïnvloed.
- ▷ Het feitelijk gewicht van uw in de fabriek gewogen voertuig kan enigszins variëren als gevolg van de weersomstandigheden en bv. de daarmee gepaard gaande opname of afgifte van vocht. Alle latere wijzigingen aan uw voertuig, bv. door de extra inbouw van accessoires bij de handelaar of andere aan- en/of ombouwwerkzaamheden, zullen het meegedeelde feitelijke gewogen gewicht van het voertuig en daarmee ook het resterende laadvermogen extra beïnvloeden. De handelaar is verantwoordelijk voor het voorkomen van overschrijding van de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand, vanaf het moment van ophalen in de fabriek en tot moment van aflevering aan de klant, en vervolgens de eigenaar/gebruiker van het voertuig vanaf het moment van overdracht door de handelaar. Als u niet zeker weet of het beladen voertuig voldoet aan de technisch toelaatbare maximummassa, kunt u het voertuig wegen/controleren op openbare weegschalen of bij verschillende handelaren.
- ▷ Wij zullen uw handelaar de feitelijke massa van uw voertuig dat door ons in de fabriek is gewogen en het resterende laadvermogen meedelen wanneer wij de factuur uitreiken. Deze is verplicht de informatie aan u door te geven. Indien dit niet is gebeurd, kunt u contact opnemen met uw handelaar en de informatie opvragen. Onze weegschalen voldoen aan alle wettelijke en standardeisen en worden regelmatig onderhouden, getest en geijkt. Toch kan een kleine tolerantie technisch niet worden vermeden. Bovendien kan het gewicht van het voertuig licht variëren door weersinvloeden en bv. de daarmee gepaard gaande opname of afgifte van vocht. Het feitelijke gewicht van het voertuig kan daarom afwijken van het opgegeven werkelijke gewicht.

De bijlading bestaat uit:

- Conventionele belasting
- Optionele uitrusting
- Persoonlijke uitrusting

- ▷ Het laadvermogen van het voertuig kan verhoogd worden door de feitelijke massa te verminderen. Hiervoor is het bijvoorbeeld toegestaan om de vloeistofreservoirs te legen of de gasflessen te verwijderen.

Verklaringen bij de afzonderlijke bestanddelen van de bijlading vindt u in de volgende tekst.

Conventionele belasting

De conventionele belasting is het gewicht waarmee de fabrikant voor de passagiers rekening heeft gehouden.

Conventionele belasting betekent: Voor iedere zitplaats waarin de fabrikant heeft voorzien, wordt 75 kg berekend, onafhankelijk van het feitelijke gewicht van de passagiers. De bestuurdersplaats is al in de massa in rijklare toestand opgenomen en mag **niet** worden meegerekend.

Het aantal zitplaatsen is door de fabrikant in de voertuigpapieren aangegeven.

Optionele uitrusting De optionele uitrusting omvat alle uitrusting die niet tot de standaarduitrusting behoort en die onder de verantwoordelijkheid van de fabrikant op het voertuig wordt aangebracht.

- Aanhangerkoppeling
- Fietsenrek of motorhouder
- Satellietinstallatie

De gewichten van de verschillende optionele uitrusting moeten bij de fabrikant nagevraagd worden.

Persoonlijke uitrusting De persoonlijke uitrusting omvat alle voorwerpen die in het voertuig worden vervoerd en die niet onder de conventionele belasting en de optionele uitrusting vallen. Bij de persoonlijke uitrusting worden bijvoorbeeld gerekend:

- Levensmiddelen
- Servies
- Televisie
- Radio
- Kleding
- Beddengoed
- Speelgoed
- Boeken
- Toiletartikelen
- Water in de boiler

Bovendien worden tot de persoonlijke uitrusting gerekend, onafhankelijk van de opbergplek:

- Dieren
- Fietsen
- Boten
- Surfplanken
- Sportuitrustingen

Voor de persoonlijke uitrusting moet de fabrikant conform de geldende bepalingen met tenminste een gewicht rekening houden dat volgens de volgende formule wordt berekend:

Formule Minimumgewicht M (kg) = $10 \times N + 10 \times L$

Verklaring N = max. aantal personen inclusief bestuurder, zoals door de fabrikant opgegeven

L = totale lengte van het voertuig in meters

3.2.2 Berekening van het laadvermogen

- ▶ De technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand nooit overschrijden!
- ▶ In de voertuigpapieren staat de technisch toelaatbare maximummassa of de massa inclusief in de fabriek aangebrachte optionele uitrusting (de feitelijke massa) vermeld, maar niet het gewicht van het beladen voertuig (zie sectie 3.2.1). Voor uw eigen veiligheid raden wij aan het beladen voertuig (met alle voorwerpen en personen die op reis in het voertuig mee getransporteerd worden) voor het begin van de rit op een weegbrug te wegen.

Het laadvermogen (zie sectie 3.2.1) is het verschil in gewicht tussen

- de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand en
- de feitelijke massa van het voertuig.

Voorbeeld voor het bepalen van het laadvermogen

	Te berekenen massa in kg	Berekening
Technisch toelaatbare maximummassa volgens de voertuigpapieren	3500	
Feitelijke massa van het voertuig inclusief standaarduitrusting volgens de voertuigpapieren	- 3070	
Levert als toegelaten bijlading op	430	
Forfaitaire waarde van 10 kg per meter van de lengte van het voertuig (bijvoorbeeld: 7,00 m)	- 70	
Conventionele belasting, bijv. 3 personen à 75 kg	- 225	
Optionele uitrusting en toebehoren	- 40	
Blijft over voor de persoonlijke lading	= 95	

De lading wordt op basis van verordening (EU) nr. 1230/2012 berekend.

De berekening van het laadvermogen op basis van het verschil tussen de technisch toelaatbare maximummassa en de door de fabrikant opgegeven feitelijke massa van het voertuig is echter slechts een theoretische waarde.

Alleen als het voertuig op een openbare weegschaal wordt gewogen met gevulde tanks (brandstof en water), gevulde gasflessen en volledige optionele uitrusting (en toebehoren) kan het daadwerkelijke laadvermogen worden bepaald.

Daarbij als volgt te werk gaan:

- Het voertuig eerst alleen met de voorwielen op de weegbrug rijden en laten wegen.
- Het voertuig vervolgens met de achterwielen op de weegbrug rijden en laten wegen.

De afzonderlijke waarden geven de huidige asbelastingen aan. Deze zijn belangrijk voor de juiste belading van het voertuig (zie sectie 3.2.3). De som van de waarden is het huidige gewicht van het voertuig.

Het verschil tussen de technisch toelaatbare maximummassa en het gewogen gewicht van het voertuig is het feitelijke laadvermogen.

Aan de hand daarvan kan weer worden bepaald welk gewicht voor de persoonlijke uitrusting resteert:

- Het gewicht van de meerijsende personen bepalen en van de waarde voor het feitelijke laadvermogen aftrekken.

Het resultaat is het gewicht dat aan persoonlijke uitrusting daadwerkelijk kan worden bijgeladen.

3.2.3 Ladingbeveiliging en ladingverdeling

- ▶ De technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand uit veiligheidsoverwegingen nooit overschrijden.
- ▶ De lading gelijkmatig op de linker- en rechterzijde van het voertuig verdelen.
- ▶ De lading gelijkmatig over beide assen verdelen. Neem daarbij de technisch toelaatbare maximummassa op de as in acht die in de voertuigpapieren wordt vermeld. Bovendien de toegelaten draagkracht van de banden in acht nemen (zie hoofdstuk 13).
- ▶ Zware lasten achter de achteras kunnen de vooras door hefboomwerking () ontlasten. Dit geldt in het bijzonder bij een lange overhang achter, als een motor op de houder aan de achterkant wordt getransporteerd of als de opbergruimte achter zwaar is beladen. De ontlasting van de vooras heeft vooral een negatieve invloed op de rij-eigenschappen bij voertuigen met voorasaandrijving.
- ▶ Alle voorwerpen zo opbergen dat deze niet kunnen wegglijden.
- ▶ Zware voorwerpen (voortent, conserven e. d.) in de buurt van de as opbergen. Voor het opbergen van zware voorwerpen zijn vooral diepergelegen opbergruimten geschikt, waarvan de deuren niet in de rijrichting kunnen worden geopend.
- ▶ Lichtere voorwerpen (wasgoed) in de dakopbergkasten opbergen.
- ▶ Het fietsenrek alleen met fietsen beladen.

- ▷ Laden mogen met maximaal 15 kg beladen worden.

- ▷ Let altijd op de maximaal toelaatbare belasting van de garage of bergruimte achterin. De aangegeven maximaal toelaatbare belasting van de garage of bergruimte achterin kan worden beïnvloed door de keuze van verdere optionele uitrusting zoals aanhangerkoppelingen of verlengingen van het voertuigframe. De technisch toelaatbare maximummassa en de technisch toelaatbare maximummassa op de as mogen in geen enkel geval worden overschreden. Vooral bij het opbergen of bevestigen van zware accessoires aan de achterzijde of accessoires die zwaar beladen zijn (zoals motor- of fietsendragers) moet de asbelasting worden gecontroleerd en in acht worden genomen. Gelieve er daarom rekening mee te houden dat de maximale belasting niet volledig mag worden benut, indien daardoor de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand of de technisch toelaatbare maximummassa op de as zou worden overschreden.
- ▷ Meer informatie over de juiste belading vindt u in de secties "Technisch toelaatbare maximummassa" (bladzijde 20) en "Technisch toelaatbare maximummassa op de as (asbelasting)" (bladzijde 27).

Grote opbergruimtes bieden ook plaats aan zware voorwerpen. De asbelasting van de voor- en achteras wordt daardoor in sommige gevallen overschreden.

De afzonderlijke assen mogen echter onder geen beding te zwaar worden beladen. Daarom is het belangrijk op welke afstand tot de assen de lading wordt opgeborgen.

Neem bij het beladen van het voertuig de volgende aanwijzingen in acht om veilig te kunnen rijden:

- De bagage en andere voorwerpen die in het voertuig worden vervoerd, moeten gelijkmatig over de linker- en rechterkant van het voertuig worden verdeeld.
- Zware of volumineuze voorwerpen moeten zo dicht mogelijk bij de grond worden geplaatst in daarvoor bestemde opbergboxen en in de buurt van de assen, en worden beveiligd tegen wegglijden.
- Lichte en andere voorwerpen kunnen worden geplaatst in kasten en opbergruimten.
- Zorg er altijd voor dat de deuren en kleppen van de kasten en opbergruimten goed beveiligd zijn.
- Gebruik alleen geschikte spansystemen om de voorwerpen te beveiligen tegen wegglijden. Controleer voor het vertrek nogmaals alle bevestigingen.

- Een ongelijkmatige belading heeft een negatief effect op het rijgedrag. Een zware lading achteraan leidt met name tot een vermindering van de belasting op de vooras ten gevolge van de hefboomwerking en dus bijvoorbeeld tot een verlies aan tractie, een slechtere stuurrepons (gewijzigd rijgedrag), een overbelasting van de banden en bijgevolg een verhoogd risico op klapbanden. Hierdoor kan het voertuig onbestuurbaar worden en uzelf en andere weggebruikers in gevaar brengen. Een gelijkmatig verdeelde belasting over het gehele voertuig leidt tot een optimaal rijgedrag onderweg.

- ▷ De technisch toelaatbare maximummassa en de technisch toelaatbare maximummassa op de as mogen niet worden overschreden. Vooral bij het opbergen of bevestigen van zware accessoires aan de achterzijde of accessoires die zwaar beladen zijn (zoals motor- of fietsendragers) moet de asbelasting worden gecontroleerd en in acht worden genomen. Als u niet zeker weet of het beladen voertuig voldoet aan de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand en de technisch toelaatbare maximummassa op de as, bestaat de mogelijkheid het voertuig te wegen/controleren op openbare weegschalen of bij bepaalde handelaars.
- ▷ Voor enkele modellen wordt door de opbouwfabrikant voor kasten, laden, bergruimten of andere bergruimten een maximale belasting aangegeven. Dit is te zien op de ter plaatse aangebrachte stickers en moet altijd in acht worden genomen. De technisch toelaatbare maximummassa en de technisch toelaatbare maximummassa op de as mogen in geen enkel geval worden overschreden. Gelieve er daarom rekening mee te houden dat de aangegeven maximale belasting niet volledig mag worden benut, indien daardoor de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand of de technisch toelaatbare maximummassa op de as zou worden overschreden.
- ▷ Meer informatie over de juiste belading vindt u in de secties "Technisch toelaatbare maximummassa" (bladzijde 20) en "Technisch toelaatbare maximummassa op de as (asbelasting)" (bladzijde 27).

Om de lading juist te verdelen, zijn een weegbrug, een meetlint, een rekenapparaat en een beetje tijd nodig.

Met twee eenvoudige formules kan worden berekend wat voor effect het gewicht van de lading op de assen heeft:

Formules

$A \times G : R = \text{gewicht op de achteras}$

$\text{Gewicht op de achteras} - G = \text{gewicht op de vooras}$

Verklaring

A = afstand tussen opbergruimte en vooras in cm

G = gewicht van de lading in de opbergruimte in kg

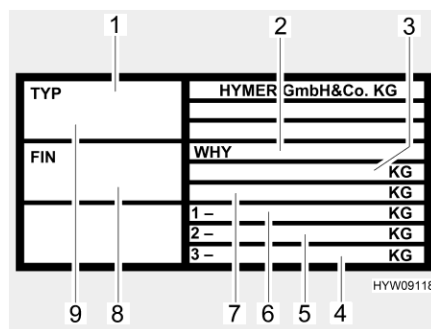
R = wielbasis van het voertuig (afstand tussen de assen) in cm

- De afstanden buiten het voertuig horizontaal van het midden van het voorwiel naar het midden van de opbergruimte of het midden van het achterwiel meten.

Technisch toelaatbare maximummassa op de as (asbelasting)

De technisch toelaatbare maximummassa op de as of het asstel (hierna "asbelasting" genoemd) is de voertuig- en asspecifieke belasting die door de wielen van een as of asstel op het wegdek mag worden overgebracht. De asbelasting is een door de fabrikant vastgestelde waarde die het voertuig ook in beladen toestand nooit mag overschrijden. Informatie over de asbelasting van uw voertuig vindt u in de registratiedocumenten en op het fabrieksplaatje van de carrosseriefabrikant dat op het voertuig is aangebracht.

Afb. 2 Fabrieksplaat

- 1 Type
- 2 Afkorting fabrikant en opbouwnummer
- 3 Technisch toelaatbare maximummassa van het voertuig
- 4 Vrij
- 5 Toegelaten asbelasting achter
- 6 Toegelaten asbelasting voor
- 7 Technisch toelaatbare maximummassa van het voertuig met aanhanger
- 8 Chassisnummer basisvoertuig
- 9 Serienummer

- Als de technisch toelaatbare maximummassa op de as wordt overschreden, kan het voertuig beschadigd raken (bv. door een gebroken as of klapbanden) en kan het rijden aanzienlijk worden belemmerd. Hierdoor kan het voertuig onbestuurbaar worden en uzelf en andere weggebruikers in gevaar brengen. Daarom raden wij aan het beladen voertuig inclusief alle passagiers voor het begin van de reis te wegen, zodat de naleving van de asbelasting en de technisch toelaatbare maximummassa altijd gewaarborgd is. U kunt het voertuig wegen/controleren op openbare weegschalen of bij verschillende handelaren.

- ▷ Gelieve er rekening mee te houden dat de asbelasting op de respectieve assen of asstellen kan verschillen. Lees daarom zorgvuldig de informatie in de registratiedocumenten.
- ▷ Als het voertuig tijdens het rijden in de praktijk de door de fabrikant opgegeven technisch toelaatbare maximummassa op de as overschrijdt, dreigen juridische gevolgen zoals een boete of verlies van de verzekering.
- ▷ Het is mogelijk dat de chassisfabrikant van uw voertuig een minimale belasting van de vooras voorschrijft om een optimaal rijgedrag te verkrijgen. Houd daarom altijd rekening met de informatie hierover in de gebruiksaanwijzing van de chassisfabrikant.
- ▷ Meer informatie over de juiste belading vindt u in de sectie "Ladingbeveiliging en ladingverdeling" (bladzijde 25).

Asbelasting berekenen:

- De afstand tussen opbergruimte en vooras (A) met het gewicht van de lading in de opbergruimte (G) vermenigvuldigen en het resultaat door de wielbasis (R) delen. Daaruit volgt het gewicht waarmee de lading in de opbergruimte de achteras belast. Dit gewicht en de opbergruimte noteren.
- In een tweede stap het gewicht in de opbergruimte (G) van het zojuist berekende gewicht aftrekken. Als de uitkomst daarbij een **positieve** waarde is (voorbeeld 1), betekent dat de vooras met deze som **ontlast** wordt. Als de uitkomst een **negatieve** waarde is (voorbeeld 2), betekent dat de vooras **belast** wordt. Deze waarde eveneens noteren.
- Op deze manier alle opbergruimten van het voertuig berekenen.
- Als laatste stap alle voor de achteras berekende gewichten van de maximummassa op de achteras optellen en alle voor de vooras berekende gewichten bij de maximummassa op de vooras optellen of ervan aftrekken.
Hoe de maximummassa op de assen wordt berekend, is beschreven in sectie 3.2.2.

Als de berekende waarde de technisch toelaatbare maximummassa op de as overschrijdt, moet de lading anders worden opgeborgen.

Als de vooras te sterk wordt ontlast, verslechtert de grip van de banden op de rijbaan (tractie), vooral bij voertuigen met voorasaandrijving. Ook in dit geval de lading anders opbergen.

Voorbeeld berekening

		Voorbeeld 1	Voorbeeld 2
Afstand naar de vooras	A	(A1) 450 (cm)	(A2) 250 (cm)
Gewicht in de opbergruimte	G	x 100 (kg)	x 50 (kg)
Wielbasis van het voertuig	R	÷ 325 (cm)	÷ 325 (cm)
Belasting op de achteras (bij de asbelasting optellen)		138,5 (kg)	38,5 (kg)
Gewicht in de opbergruimte		- 100 (kg)	- 50 (kg)
Ontlasting bij de vooras (van de asbelasting aftrekken)		38,5 (kg)	
Belasting van de vooras (bij de asbelasting optellen)			-11,5 (kg)

**Verhoging en
vermindering van de
technisch toelaatbare
maximummassa**

Bij een verhoging van de technisch toelaatbare maximummassa, wordt de technisch toelaatbare maximummassa van het voertuig, de technisch toelaatbare maximummassa op de as en daarmee het resterende laadvermogen voor bagage, kampeeruitrusting enz. meestal verhoogd door een wijziging van het chassis.

In tegenstelling tot een verhoging van de technisch toelaatbare maximummassa vermindert een vermindering van de technisch toelaatbare maximummassa de technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand van het voertuig, de technisch toelaatbare maximummassa op de as en bijgevolg het resterende laadvermogen voor bagage, kampeeruitrusting enz. In de regel vindt er geen technische wijziging van het chassis plaats.

- ▷ Een verhoging of vermindering van de technisch toelaatbare massa kan invloed hebben op het toegestane aantal zitplaatsen, het chassis en de asbelasting. Neem bij vragen contact op met de verantwoordelijke technische keuringsinstantie.
- ▷ De nieuwe technisch toelaatbare totale massa (vanwege een verhoging/vermindering van de technisch toelaatbare maximummassa) van het voertuig kan leiden tot wijzigingen in de wettelijke eisen. Dit geldt met name voor de wettelijke voorschriften uit de wegenverkeerswet, het wegenverkeersreglement en de belasting- en verzekeringsvoorschriften. Een verhoging van de technisch toelaatbare maximummassa tot meer dan 3500 kg kan bv. gevolgen hebben voor de rijbewijssklasse of ertoe leiden dat andere snelheidsbeperkingen of doorrij- en inhaalverboden gelden. Ook de eisen voor het betalen van toltarieven kunnen veranderen als gevolg van de nieuwe technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand. Informeer u daarom over de geldende wettelijke regelingen m.b.t. de nieuwe technisch toelaatbare maximummassa in beladen toestand van het voertuig en win hierover advies in bij de bevoegde instanties. Gelieve er rekening mee te houden dat de nationale voorschriften in het land van uw bestemming en de landen die voor doorreis worden aangedaan, kunnen afwijken van de voorschriften in uw eigen land.
- ▷ Meer informatie over het resterende laadvermogen vindt u in de sectie "Resterend laadvermogen" (bladzijde 21).

3.3 Componentendrager back-rack aan achterdeur (optioneel)

- ▶ Maximaal toegelaten belasting van het back-rack en de daaraan gemonteerde voorzieningen (bijv. fietsenrek) in acht nemen.

Afb. 3 Back-rack

De basisdrager (Afb. 3,1) is in de fabriek aan de achterdeur van het voertuig gemonteerd.

Aan de basisdrager kunnen verschillende componenten worden gemonteerd, b.v.:

- Fietsenrek (verschillende uitvoeringen)
- Surfboard-drager
- Opbergbox

- ▷ Componenten voor het back-rack zijn als toebehoren verkrijgbaar in de after-sales-service.

3.4 Daklasten

- ▶ Dak niet te zwaar beladen. Met toenemende daklast verslechteren het rijgedrag en het remgedrag.

- ▷ De maximaal toelaatbare dakbelasting bedraagt 50 kg.
- ▷ Daklasten veilig met spanriemen vastbinden. Geen rubberen expander gebruiken.
- ▷ Rekening houden met de totale hoogte van het voertuig bij beladen dakdrager.

- ▷ In de bestuurderscabine goed zichtbaar een notitie met de totale hoogte aanbrengen. Bij bruggen en doorgangen hoeft dan niet meer gerekend te worden.

Afb. 4 Slaapdak met dakdrager

3.5 Gebruik van een aanhanger

- ▶ Bij het aan- of afkoppelen van een aanhanger is voorzichtigheid geboden. Ongeval- en verwondingsgevaar!
- ▶ Tijdens het rangeren voor het aan- of afkoppelen mag niemand zich tussen de camper en de aanhanger bevinden.
- ▶ Rekening houden met de toelaatbare oplegdruk en achterasbelasting van de camper. Oplegdruk en achterasbelasting mogen niet worden overschreden. Voor de waarden van de oplegdruk en achterasbelasting zie het kentekenbewijs van het voertuig en de papieren van de aanhangerkoppeling.

- ▷ Aanhanger met oplooppem: Aanhanger niet met opgelopen rem aan- of afkoppelen.
- ▷ Aanhangerkoppeling met afneembare trekhaak: Als de trekhaak verkeerd gemonteerd is, kan de aanhanger losbreken. Gebruiksaanwijzing van de aanhangerkoppeling in acht nemen.

- ▷ Basisvoertuig Fiat: De maximaal toegelaten oplegdruk bedraagt afhankelijk van het model 80 kg tot 120 kg.

3.6 Aanhangerkoppeling

- ▶ Raadpleeg bij de montage van een aanhangerkoppeling de voertuigpapieren voor de maximale oplegdruk en de technisch toelaatbare getrokken maximummassa.
- ▶ Na 1.000 bedrijfsuren de bevestigingsschroeven van de aanhangerkoppeling aandraaien.

- ▶ Fietsenrek en aanhangerkoppeling mogen niet tegelijkertijd worden gebruikt.

- ▶ Als de aanhangerkoppeling in de fabriek wordt bevestigd, is de aanhangerkoppeling in de voertuigpapieren opgenomen. De aangewezen documenten altijd in het voertuig meenemen.
- ▶ Neem ook de gebruiksaanwijzing van de fabrikant in acht.

Afb. 5 Aanhangerkoppeling (afneembaar)

Registratie in de voertuigpapieren

Aanbouw door uw dealer of uw servicepunt laten monteren. Deze regelen ook alle formaliteiten voor u.

3.7 Opstap

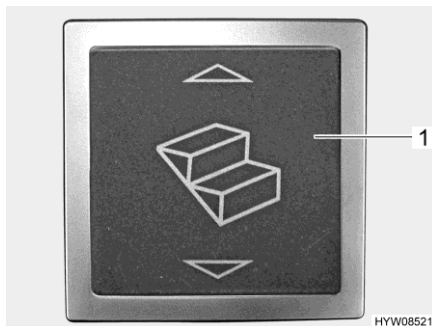
- ▶ Voor het begin van de rit en ook na korte ritonderbrekingen controleren of de opstap volledig is ingeklapt.
- ▶ Houd afstand tijdens het inklappen of uitklappen van de opstap.
- ▶ De opstap pas betreden, als deze volledig is uitgeklappt. Verwondingsgevaar!
- ▶ Indien nodig, de opstap reinigen om slipgevaar (sneeuw, ijs, modder, enz.) te vermijden.
- ▶ Nooit personen of lasten met de opstap optillen of neerlaten.
- ▶ Na de koude start van de motor kan het (afhankelijk van het voertuig) enkele seconden duren voordat de waarschuwingstoon klinkt.
- ▶ Maximaal toegestane belasting van de opstap in de gebruiksaanwijzing van de fabrikant in acht nemen.

- ▷ De lagers en scharnieren van de opstap niet invetten of oliën (zie hoofdstuk 11).

- ▷ De wipschakelaar voor het bedienen van de opstap is binnen in het voertuig bij de woonruimtedeuren geplaatst.

Afb. 6 Wipschakelaar voor opstap (ingangsbereik)

Inklappen of uitklappen:

- De wipschakelaar (Afb. 6,1) in het ingangsbereik indrukken.

Als de motor loopt en de opstap is uitgeklaapt, klinkt een waarschuwingston. De waarschuwingston stopt als de opstap wordt ingeklapt.

3.8 Televisie

- ▶ Voor het begin van de rit de televisie veilig opbergen.

3.9 Keukengedeelte

- ▶ Bij een ongeval of hard remmen kunnen rondvliegende voorwerpen de inzittenden van het voertuig verwonden. Voor het rijden alle bewegende voorwerpen vergrendelen en alle losse voorwerpen verwijderen en veilig opbergen.

3.10 Gasdrukregelaar

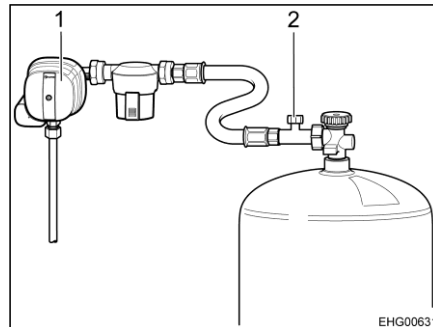
- ▶ Het gebruik van op gas werkende apparaten tijdens de rit is alleen toegestaan als de gasinstallatie daarvoor is uitgerust. Slangbreukbeveiliging en een crashsensor verhinderen dat bij een ongeluk gas kan uitstromen.

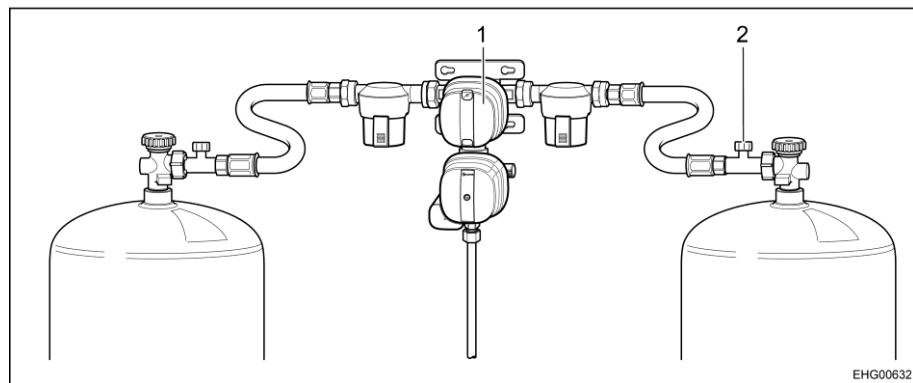
- ▷ De afzonderlijk meegeleverde gebruiksaanwijzing van de fabrikant van de gasdrukregelaar in acht nemen.

Al naargelang de uitrusting kunnen in het voertuig verschillende gasdrukregelaars zijn ingebouwd.

Als in het voertuig andere dan de ondergenoemde gasdrukregelaars zijn ingebouwd, moeten tijdens de rit de hoofdafsluitkraan aan de gasfles en de gasafsluitkranen gesloten zijn.

Afb. 7 Gasdrukregelaar (MonoControl)

Afb. 8 Gasdrukregelaar (DuoControl)

Gasdrukregelaar met crashsensor en slangbreukbeveiliging

Als in het voertuig een gasdrukregelaar met crashsensor (Afb. 7,1 en Afb. 8,1) en slangbreukbeveiliging (Afb. 7,2 en Afb. 8,2) is ingebouwd:

De hoofdafsluitkraan aan de gasfles en de gasafsluitkraan "Verwarming" mogen tijdens de rit geopend blijven. Op gas werkende apparaten mogen tijdens de rit ingeschakeld zijn.

De uitvoering van de gasdrukregelaar MonoControl CS (Afb. 7) en DuoControl CS (Afb. 8) kan in detail verschillen (met rechte of schuine kant).

- ▷ Indien nodig, contact opnemen met de erkende dealers of servicepunten om vragen op te helderen.

3.11 Sneeuwkettingen

- ▷ Sneeuwkettingen alleen monteren, als de afstand tussen banden en voertuigcarrosserie ten minste 50 mm bedraagt.
- ▷ Banden, wielophanging en besturing zijn blootgesteld aan een bijkomende belasting, als er sneeuwkettingen zijn gemonteerd. Met sneeuwkettingen langzaam (maximaal 50 km/u) en alleen over straten rijden die volledig met sneeuw zijn bedekt. Het voertuig kan anders beschadigd worden.
- ▷ Montagevoorschrift van de fabrikant van de sneeuwkettingen in acht nemen.
- ▷ Geen sneeuwkettingen op aluminiumvelgen aanbrengen.

Het gebruik van sneeuwkettingen is onderworpen aan de bepalingen van de afzonderlijke landen.

- Sneeuwkettingen altijd rond de aandrijfwielen aanbrengen.
- De spanning van de sneeuwkettingen controleren na enige meters te hebben gereden.

3.12 Vekeersveiligheid

- ▶ Regelmatig voor het begin van de rit of iedere 2 weken de bandenspanning controleren. Een verkeerde bandenspanning veroorzaakt overmatige slijtage en kan de banden beschadigen of zelfs doen klapen. Het voertuig kan uit controle raken (zie sectie 13.6).
- ▶ De aanbouwdelen kunnen worden blootgesteld aan zware omstandigheden (storm, ijs, trillingen, enz.) en moeten ondanks de zorgvuldige constructie en productie scherp worden gecontroleerd. Daarom regelmatig en vóór lange ritten controleren of de aanbouwdelen goed vastzitten.

Voor het begin van de rit de checklist doornemen:

Basisvoertuig

Nr.	Controles	Gecontroleerd
1	Alle voertuigpapieren zijn aan boord	
2	Banden of bandenspanning in correcte toestand	
3	Voertuigverlichting, rem- en achteruitrijlichten functioneren	
4	Oliepeil van motor, transmissie en servostuur gecontroleerd	
5	Koelvloeistof en ruitenwisservloeistof gevuld	
6	Remmen functioneren	
7	Remmen reageren gelijkmatig	
8	Voertuig blijft tijdens het remmen in het spoor	

Woonopbouw buiten

Nr.	Controles	Gecontro- leerd
9	Markies volledig opgerold	
10	Slaapdak gesloten en vergrendeld	
11	Dak sneeuw- en ijsvrij (in de winter)	
12	Buitenaansluitingen afgekoppeld en leidingen opgeborgen	
13	Externe steunen verwijderd	
14	Opstap ingeklapt (letten op waarschuwingstoon)	
15	Achterdeuren gesloten	
16	Totale hoogte van het voertuig, incl. beladen dakdrager vast- gesteld en genoteerd. Informatie m.b.t. de hoogte in de be- stuurderscabine binnen handbereik bewaren	

Woonopbouw binnen

17	Ramen, dakluiken en slaapdak gesloten en vergrendeld	
18	Televisie vergrendeld	
19	Losse delen opgeborgen of bevestigd	
20	Open tableaux afgeruimd	
21	Koelkastdeur vergrendeld	
22	Alle laden en luiken gesloten	
23	Kinderzitjes alleen op de hiervoor toegelaten zitplaatsen ge- monteerd	
24	Draaistoelvergrendeling voor bestuurdersstoel en passagiers- stoel vergrendeld	
25	Verduisteringen in de bestuurderscabine geopend en vergren- deld	
26	Alle lichten uitgeschakeld	

Gasinstallatie

27	Gasflessen in de gaskast tegen verdraaien vastbinden	
28	Als de gasflessen niet op de gasslang zijn aangesloten, altijd de beschermkap aanbrengen	
29	Hoofdafsluitkraan op de gasfles en gasafsluitkranen gesloten ▷ Wanneer een MonoControl- of DuoControl-regelaar met crashsensor is ingebouwd, kunnen de gasaf- sluitkranen en de hoofdafsluitkraan tijdens de rit ge- opend blijven.	

Elektrische installatie

30	Accuspanning van de start- en woonruimteaccu (zie hoofd- stuk 8) controleren. Wordt er op het paneel een te lage accu- spanning getoond, dan moet de betreffende accu worden bij- geladen. Let op de instructies in hoofdstuk 8 ▷ Begin de reis met volledig opgeladen startaccu en woonruimteaccu.	
----	--	--

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor het rijden met de camper.

4.1 Rijden

- ▶ Het basisvoertuig betreft een kleine vrachtwagen. Rijstijl dienovereenkomstig aanpassen.
- ▶ Voor het begin van de rit en ook na korte ritonderbrekingen controleren of de opstap volledig is ingeklapt.
- ▶ Bij het starten van de voertuigmotor kunnen waarschuwingssignalen klinken, zoals het waarschuwingssignaal "opstap uitgeklappt". Onder bepaalde omstandigheden (koude start in de winter) kan het na het starten van de voertuigmotor tot 15 seconden duren voordat deze waarschuwingssignalen klinken.
- ▶ Aan de zitplaatsen waarvoor gebruik tijdens de rit is toegelaten, is een veiligheidsgordel gemonteerd. De veiligheidsgordel tijdens de rit altijd dragen.
- ▶ Nooit tijdens de rit de veiligheidsgordel losmaken.
- ▶ Meerrijdende personen moeten op hun plaatsen blijven zitten.
- ▶ De deurvergrendeling mag niet geopend worden.
- ▶ Remmen met schokken vermijden.
- ▶ Bij gebruik van een navigatietoestel het reisdoel alleen wijzigen als het voertuig staat. Daarom een parkeerplaats of een veilige stopplaats opzoeken, als het reisdoel moet worden gewijzigd.
- ▶ Tijdens de rit via de monitor van het navigatietoestel geen DVD afspelen.

- ▷ Op slechte wegen langzaam rijden.

- ▷ Als deze aanwijzingen niet opgevolgd worden en daardoor een ongeluk of schade ontstaat, aanvaardt de fabrikant geen aansprakelijkheid.
- ▷ De in hoofdstuk 2 beschreven veiligheidsinstructies moeten worden nageleefd.

4.2 Rijsnelheid

- ▶ Het voertuig is met een krachtige motor uitgerust. Zo staan in moeilijke verkeerssituaties voldoende reserves ter beschikking. Het hoge vermogen maakt een hoge eindsnelheid mogelijk en vereist zeer goede rijcapaciteiten.
- ▶ Het voertuig is zeer gevoelig voor wind. Bijzonder gevaar levert plotseling optredende zijwind.
- ▶ Ongelijkmatige of eenzijdige belading verandert het rijgedrag.
- ▶ Op onbekende wegen kunnen moeilijke verhoudingen van de rijbanen heersen en verrassende verkeerssituaties optreden. Pas daarom voor uw eigen veiligheid de rijsnelheid telkens aan de verkeerssituatie en de omgeving aan.
- ▶ De nationale wettelijke snelheidsbeperkingen aanhouden.

4.3 Remmen

- ▶ Gebreken aan de reminstallatie meteen laten verhelpen door een geautoriseerde werkplaats.

Voor het begin van iedere rit

Voor iedere rit door test-remmen controleren:

- Functioneren de remmen?
- Reageren de remmen gelijkmatig?
- Blijft het voertuig tijdens het remmen in het spoor?

4.4 Veiligheidsgordels

4.4.1 Algemeen

Het voertuig is in de woonruimte bij de zitplaatsen, waar volgens de wet een veiligheidsgordel is voorgeschreven, met veiligheidsgordels uitgerust. Voor het dragen van gordels gelden de van toepassing zijn de nationale bepalingen.

- ▶ Voor de rit de gordels omdoen en tijdens de rit omlaten.
- ▶ Gordels niet beschadigen of klemmen. Laat beschadigde veiligheidsgordels vervangen door een geautoriseerde werkplaats.
- ▶ De gordelbevestigingen, het oprolautomatisme en de gordelsloten niet wijzigen.
- ▶ Iedere veiligheidsgordel alleen gebruiken voor **een** volwassen persoon.
- ▶ Voorwerpen niet samen met een persoon vastbinden.
- ▶ Veiligheidsgordels zijn niet toereikend voor personen met een lichaamslengte van minder dan 150 cm. In dat geval extra voorzieningen gebruiken. Letten op keuringscertificaat.
- ▶ Kinderbeveiligingssystemen uitsluitend op de daarvoor bestemde zitplaatsen bevestigen. Het wordt ten sterkste aangeraden kinderbeveiligingssystemen bij voorkeur op de tweede zitrij aan te brengen.

- ▶ Gebruikte veiligheidsgordels na een ongeluk (laten) vervangen.
- ▶ Tijdens de rit de rugleuning van de stoel niet al te ver naar achter leunen. De werking van de veiligheidsgordel is anders niet meer gegarandeerd.

4.4.2 Veiligheidsgordel juist dragen

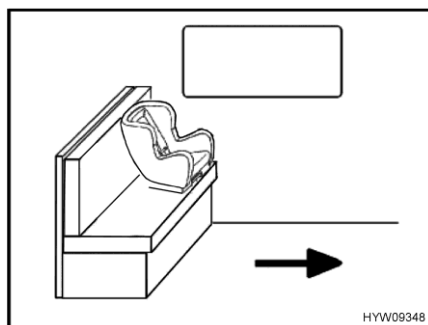
- ▶ De gordel niet verdraaien. De gordel moet plat tegen het lichaam liggen.
- ▶ Voor het dragen van de veiligheidsgordel een correcte zithouding aannemen.

De veiligheidsgordel wordt juist gedragen, wanneer de heupgordel onder de buik en over het heupgewricht loopt. De schoudergordel moet over de borst en de schouder (niet over de hals) lopen. De gordel moet hierbij altijd strak tegen het lichaam liggen. Kleding met een dikke voering moet daarom voor het rijden worden uitgetrokken.

4.5 Kinderbeveiligssystemen

- ▶ Kinderen onder de 13 jaar, die kleiner zijn dan 150 cm, tijdens de rit met een geschikt en officieel goedgekeurd kinderbeveiligingssysteem beveiligen.
- ▶ Kinderbeveiligingssystemen uitsluitend op de daarvoor bestemde zitplaatsen bevestigen. Het wordt ten sterkste aangeraden kinderbeveiligingssystemen bij voorkeur op de tweede zitrij aan te brengen.
- ▶ Een naar achteren gericht kinderbeveiligingssysteem **nooit** op een stoel met een **ingeschakelde frontairbag** gebruiken. Dit kan de **dood of ernstig letsel** bij kinderen tot gevolg hebben.
- ▶ Kinderen voor het begin van de rit vastmaken en erop letten dat de kinderen tijdens de rit vastgemaakt blijven.
- ▶ Als in het voertuig een passagiers-airbag is ingebouwd, dan mag er op de passagiersstoel geen naar achteren gericht kinderbeveiligingssysteem ("Reboard-systemen") worden gebruikt. De waarschuwingbordjes van het voertuig in acht nemen.
- ▶ Indien het noodzakelijk is, een baby te laten meerijden in een auto-stoeltje dat tegen de rijrichting in op de passagiersstoel moet worden geplaatst, moeten de airbags voor de passagiersstoel worden uitgeschakeld via het setupmenu van het basisvoertuig. Als de airbags uitgeschakeld zijn, moet er een controlelicht in het instrumentenpaneel branden (zie de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig). Voor het begin van de rit controleren of het controlelicht brandt. De passagiersstoel helemaal naar achteren schuiven, zodat het kinderzitje het dashboard niet raakt.

Afb. 9 Kinderzitjes op zitbank

Op de zitbank (Afb. 9) is alleen een kinderzitje aan het raam toegestaan. Het rugkussen tegen de zijwand moet worden verwijderd wanneer een kinderzitje wordt geplaatst. De hangtafel naar beneden wegklappen.

De kinderbeveiligingssysteem zijn ingedeeld in vijf klassen:

Klasse	Lichaamsgewicht	Leeftijd (ongeveer)
0	Tot 10 kg	Tot 9 maanden
0+	Tot 13 kg	Tot 18 maanden
I	9 kg tot 18 kg	9 maanden tot 4 jaar
II	15 kg tot 25 kg	3 jaar tot 7 ½ jaar
III	22 kg tot 36 kg	6 jaar tot 12 jaar

De volgende tabel laat zien welke kinderbeveiligingssysteem op welke zitplaatsen kunnen worden gebruikt.

Stoelen	Leeftijdsgroepen			
	< 10 kg (0-9 maanden)	< 13 kg (0-24 maanden)	9-18 kg (9-48 maanden)	15-36 kg (4-12 jaar)
Voorste passagiersstoel	U ¹⁾	U ¹⁾	UF	UF
Tweede zitrij	U	U	U	U

Betekenis van het kenmerk:

U: Geschikt voor "universele" kinderzitjes, die voor deze leeftijdsgroep zijn goedgekeurd.

UF: Geschikt voor naar voren gerichte "universele" kinderzitjes, die voor deze leeftijdsgroep zijn goedgekeurd.

U¹⁾: Alleen bij uitgeschakelde passagiersairbag.

4.5.1 Bestuurdersstoel en passagiersstoel

- ▶ Voor het begin van de rit alle draaibare stoelen in de rijrichting draaien en vergrendelen.
- ▶ De stoelen tijdens de rit in de rijrichting vergrendeld laten en niet verdraaien.

- ▷ De bestuurdersstoel en de passagiersstoel zijn, al naargelang het model en de uitvoeringsvariant, een bestanddeel van het basisvoertuig. In dit geval is het instellen van de stoelen in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig beschreven.

Afb. 10 Bedieningselementen op de stoel

Stoel in rijpositie draaien

Bestuurders- en passagiersstoel moeten tijdens de rit in de rijrichting gedraaid en vergrendeld zijn.

- Beide armleuningen omhoogzetten.
- Stoel naar achteren of in de middelste stand schuiven.
- Stoel naar binnen in de rijrichting draaien en vergrendelen.

- ▷ Het draaien van de stoelen in opgesteld voertuig is in hoofdstuk 6 beschreven.

Stoel in de lengte instellen

De bestuurdersstoel zo instellen dat de bestuurder de pedalen comfortabel kan intrappen.

- De beugel (Afb. 10,2) naar boven trekken.
- Stoel naar voren of naar achteren schuiven.
- De beugel loslaten. De stoel moet hoorbaar vergrendelen.

Zithoek instellen

Zithoek zo instellen dat de dijen zonder druk op het zitvlak liggen.

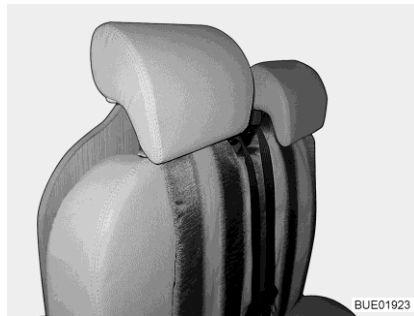
- Greep (Afb. 10,3) naar boven trekken.
- Zitvlak voor door het belasten of ontlasten in de gewenste hellingpositie brengen.
- Greep loslaten. Het zitvlak moet hoorbaar vergrendelen.
- Greep (Afb. 10,4) naar boven trekken.
- Zitvlak achter door het belasten of ontlasten in de gewenste hellingpositie brengen.
- Greep loslaten. Het zitvlak moet hoorbaar vergrendelen.

- Rugleuning instellen** De helling van de rugleuning van de bestuurdersstoel zo instellen dat het stuurwiel met licht gebogen armen vastgehouden kan worden.
- Kartelgreep (Afb. 10,5) draaien. Afhankelijk van de draairichting helt de rugleuning naar voren of achteren.
- Armleuning instellen** De armleuningen kunnen traploos in de hoogte versteld worden.
- Kartelwiel (Afb. 10,1) draaien. Afhankelijk van de draairichting helt de armleuning naar boven of onderen.

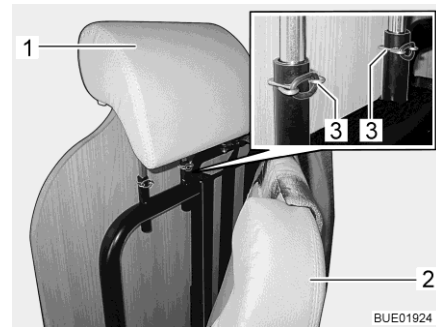
4.6 Hoofdsteunen

- ▷ De hoofdsteunen zijn niet bij alle modellen instelbaar.

Afb. 11 Hoofdsteun (zitbank)

Afb. 12 Hoofdsteun instellen

Hoofdsteun (Afb. 12,1) voor het begin van de rit zo instellen, dat het achterhoofd ongeveer op oorhoogte wordt ondersteund.

- Hoofdsteun instellen:*
- Kussen (Afb. 12,2) naar voren klappen.
 - Veiligheidsklemmen (Afb. 12,3) verwijderen.
 - Hoofdsteun (Afb. 12,1) naar boven trekken of naar beneden drukken, tot deze in de gewenste vergrendelingspositie vastklikt.
 - Veiligheidsklemmen aanbrengen.
 - Kussen terugklappen.

4.7 Opstelling van de zitplaatsen

- ▶ Tijdens de rit mogen personen zich alleen ophouden op de toegelaten zitplaatsen. Het toegelaten aantal zitplaatsen kan worden afgeleid uit de voertuigpapieren.
- ▶ Tijdens de rit is het verboden op de langszitbanken te zitten.
- ▶ Op zitplaatsen geldt de verplichting tot het dragen van veiligheidsgordels.

Zitplaatsen die tijdens de rit kunnen worden gebruikt, zijn voorzien met een veiligheidsgordel.

4.8 Vouwverduisteringen voor bestuurdersraam en passagiersraam

- ▶ Tijdens de rit moeten de vouwverduisteringen voor het bestuurders- en passagiersraam geopend, vergrendeld en geborgd zijn.

Vergrendelen:

- Vouwverduisteringen voor de zijruiten voorzichtig helemaal terugschuiven.
- Vouwverduisteringen vastmaken.

4.9 Buitendeuren

- ▶ Alleen met vergrendelde buitendeuren rijden.

- ▷ Het vergrendelen van de deuren kan verhinderen, dat de deuren vanzelf open gaan, bijv. bij een ongeval.
- ▷ Vergrendelde deuren verhinderen tevens het ongewenste binnendringen van buitenaf, bijv. als u voor een verkeerslicht stopt. Door vergrendelde deuren kunnen echter hulpverleners in noodgeval het interieur van het voertuig moeilijk bereiken.
- ▷ Bij het verlaten van het voertuig altijd de deuren vergrendelen.
- ▷ De deuren zijn bestanddeel van het basisvoertuig. Het openen en sluiten van de deuren is in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig beschreven.

4.10 Brandstof tanken

- ▶ Bij het tanken moet alle apparatuur die gas gebruikt zijn uitgeschakeld. Explosiegevaar!

- ▷ De brandstofvulopening is bestanddeel van het basisvoertuig.
- ▷ De brandstofvulopening is gekenmerkt met het opschrift "Diesel".

Afb. 13 Waarschuwing (brandstofvulopening)

De positie van de brandstofvulopening is te vinden in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig.

4.11 Wegslepen

- ▶ Sleep het voertuig niet weg, wanneer de contactsleutel in het contactslot zich niet laat draaien. De besturing is dan vergrendeld.

- ▷ Wanneer de motor van het voertuig niet loopt of het boordnet een storing heeft, werken de stuurbeheersing en de rem niet. Voor het sturen en remmen is een aanzienlijke krachtsinspanning nodig.

- ▷ Neem bovendien de aanwijzingen in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig in acht.
- ▷ Voor het wegslepen gelden de van toepassing zijnde nationale bepalingen.

Wanneer het voertuig weggesleept moet worden, kan het voertuig het beste op een transporter of een aanhanger vervoerd worden. Wanneer dat niet mogelijk is, raden wij aan om bij het wegslepen altijd een sleepstang te gebruiken. De sleepstang moet toegelaten zijn voor het gewicht van het voertuig.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor het opstellen van het voertuig in campingmodus.

5.1 Handrem

Bij het parkeren van het voertuig de handrem vast aantrekken.

5.2 Opstap

Voor het uitstappen uit het voertuig de opstap helemaal uitklappen. Wanneer de opstap wordt uitgeklapt terwijl de motor nog draait, klinkt er een waarschuwingston.

5.3 230-V-aansluiting

Het voertuig kan op een 230-V-voorziening worden aangesloten (zie hoofdstuk 8).

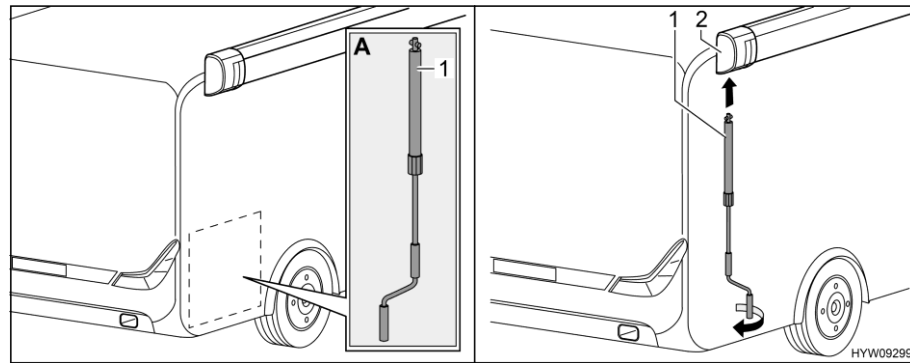
5.4 Koelkast

Voertuig op 230-V-voorziening aansluiten (indien mogelijk), zodat de woonruimteaccu niet wordt ontladen.

5.5 Markies

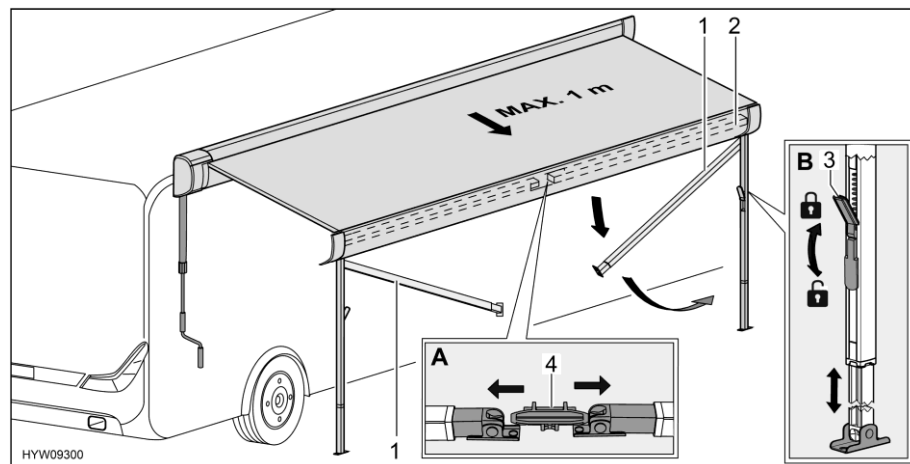
- ▷ Als de steunpoten niet zijn opgesteld, de markies maximaal 1 m uitrollen.
- ▷ Bij harde wind, hevige regen of sneeuw de markies inrollen.
- ▷ Bij lichte regen een van de steunpoten verkorten, zodat het water kan weglopen.
- ▷ Bij lichte wind of regen de markies aan beide zijden met kabels vastspannen.
- ▷ De markies alleen oprollen als het doek droog is. Als de markies met nat doek moet worden opgerold: De markies zo snel mogelijk weer uitrollen om het doek te laten drogen.
- ▷ Verwijder loof en grof vuil van de markies, voordat deze gesloten wordt.

Afb. 14 Slinger aanbrengen

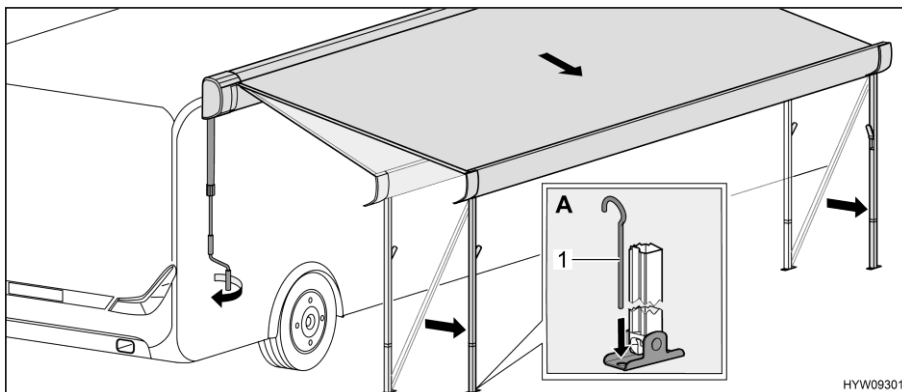
Markies uitrollen:

- Slinger (Afb. 14,1) uit de garage achter nemen (Afb. 14,A).
- Slinger in bajonetsluiting (Afb. 14,2) van markies steken.
- Slinger tegen de klok in draaien tot de markies maximaal 1 m is uitgeschoven.

Afb. 15 Steunpoten voorbereiden

- Steunpoten (Afb. 15,1) uit de houder (Afb. 15,4) in de frontlijst (Afb. 15,2) losmaken. Hiertoe steunpoten licht naar buiten duwen (Afb. 15,A).
- Steunpoten uitklappen.
- Vergrendelingen (Afb. 15,3) van de steunpoten losmaken. Hiertoe de vergrendelingshendel naar beneden klappen.
- Onderste deel van de steunpoten tot de gewenste lengte uittrekken (Afb. 15,B).
- Steunpoten opstellen.
- Vergrendelingen (Afb. 15,3) van de steunpoten sluiten. Hiertoe de vergrendelingshendel naar boven klappen.

Afb. 16 Markies in eindstand brengen

- Markies met de slinger volledig uitschuiven. Hierbij meermaals de steunpoten rechtzetten.
- Steunpoten op de uiteindelijke hoogte instellen.
- Slinger eruit trekken en in de garage achter opbergen.
- Steunpoten met haringen (Afb. 16,1) in de grond bevestigen (Afb. 16,A).

Markies oprollen:

- Spankabels en haringen verwijderen, indien aanwezig.
- Slinger in bajonetsluiting van de markies steken en met de klok mee draaien tot de markies tot ca. 1 m opgerold is.
- Indien nodig, steunpoten reinigen.
- Vergrendeling aan de steunpoten openen. Hiertoe de vergrendelingshendel naar beneden omklappen.
- Onderste deel van de steunpoten volledig inschuiven.
- Beide steunpoten na elkaar naar boven toe in de frontlijst klappen en vergrendelen. Hiertoe de steunpoten licht naar buiten drukken.
- Verder aan de slinger draaien tot de markies volledig opgerold is.
- Slinger uit de bajonetsluiting trekken en opbergen.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor het wonen in het voertuig.

6.1 Buitendeuren

- ▶ Alleen met vergrendelde buitendeuren rijden.

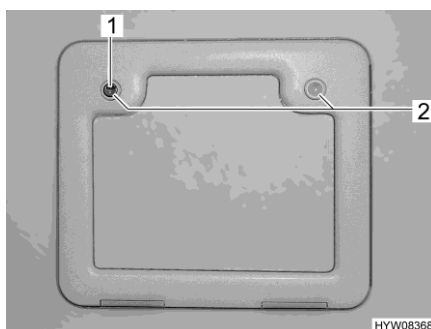
- ▷ Het vergrendelen van de deuren kan verhinderen, dat de deuren vanzelf open gaan, bijv. bij een ongeval.
- ▷ Vergrendelde deuren verhinderen tevens het ongewenste binnendringen van buitenaf, bijv. als u voor een verkeerslicht stopt. Door vergrendelde deuren kunnen echter hulpverleners in noodgeval het interieur van het voertuig moeilijk bereiken.
- ▷ Bij het verlaten van het voertuig altijd de deuren vergrendelen.
- ▷ De deuren zijn bestanddeel van het basisvoertuig. Het openen en sluiten van de deuren is in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig beschreven.

6.2 Serviceluiken

- ▷ Voor het begin van de rit het serviceluik sluiten en vergrendelen.

6.2.1 Serviceluik Thetford-cassette

Afb. 17 Serviceluik Thetford-cassette

- Openen:**
- Sleutel in cilinderslot (Afb. 17,1) van het drukslot steken en een kwartslag draaien.
 - Sleutel eruit trekken.
 - Beide druksloten (Afb. 17,2) tegelijkertijd met de duimen indrukken en serviceluik openen.
- Sluiten:**
- Serviceluik sluiten en dichtdrukken.
 - Sleutel in cilinderslot (Afb. 17,1) steken en een kwartslag draaien.
 - Sleutel eruit trekken.

6.3 Ventileren

- ▶ De zuurstof binnen in het voertuig wordt door ademen of door het gebruik van op gas werkende inbouwapparaten verbruikt. Daarom moet de verbruikte lucht voortdurend worden verversd. Met het oog hierop zijn in het voertuig kunstmatige ventilatieopeningen (bijv. dakluiken met kunstmatige ventilatie, paddestoeldakventilators of vloerventilators) ingebouwd. Kunstmatige ventilatieopeningen noch van binnen noch van buiten afdekken, bijv. met een wintermat, of dichtzetten. Kunstmatige ventilatieopeningen vrijhouden van sneeuw en bladeren. Er dreigt verstikkingsgevaar door een verhoogd CO₂-gehalte.

- ▷ Bij bepaalde weersomstandigheden kan ondanks toereikende ventilatie condenswater ontstaan aan metalen voorwerpen (bijv. schroefverbindingen aan de bodem van het voertuig).
- ▷ Bij opengewerkte plaatsen (bijv. paddestoeldakventilatoren, dakluikranden, contactdozen, vulopeningen, luiken enz.) kunnen bijkomende koudbruggen ontstaan.

- ▷ Wanneer het voertuig langere tijd niet wordt gebruikt:
 - Iedere 3 weken de binnenruimte goed ventileren. Het slaapdak moet hierbij geopend zijn.
 - Matras uit het voertuig halen en droog bewaren.
 - Luchtontvochtiger (granulaat) opstellen. Aanwijzingen van de fabrikant in acht nemen.

Wanneer het interieur langere tijd aan een verhoogde luchtvochtigheid wordt blootgesteld, bestaat de kans op vorming van vochtplekken en schimmel.

Condenswater

Door regelmatig en doelgericht ventileren voor een continue luchtverversing zorgen. Alleen op deze manier wordt verhinderd, dat zich bij koeler weer condenswater en als gevolg daarvan schimmel vormt. Als verwarming, luchtverdeling en ventilatie op elkaar zijn afgestemd, kan in koele seizoenen een aangenaam woonklimaat worden gecreëerd. Om tocht te vermijden de luchtuitstroomopeningen op het dashboard sluiten en de luchtverdeling van het basisvoertuig op circulatielucht zetten.

Het voertuig bij langere stilstand af en toe goed doorluchten, met name in de zomer, omdat er warmteophoping mogelijk is. Daarbij niet alleen het interieur, maar ook de van buitenaf toegankelijke opbergruimten ventileren. Wanneer het voertuig in een gesloten ruimte is ondergebracht (bijv. garage), ook de staanplaats ventileren. Optredend condenswater kan schimmelvorming tot gevolg hebben.

6.4 Ramen

- ▷ De ramen zijn uitgerust met verduisteringsrollo of vouwverduistering en met rolhor of vouwbare hor. Verduisteringsrollo en rolhor springen na het losmaken van de vergrendeling door trekkracht automatisch terug in de uitgangspositie. Om het trekmechanisme niet te beschadigen het verduisteringsrollo of rolhor vasthouden en langzaam in de uitgangspositie terugbrengen. De vouwverduistering en de vouwbare hor bestaan uit dun weefsel. Om de vouwverduistering of de hor niet te beschadigen, de vouwverduistering of de hor voorzichtig aan de greep in de uitgangspositie terugbrengen.
- ▷ Rolgordijnen niet gedurende langere tijd gesloten houden, anders kan er materiaalvermoeidheid optreden.
- ▷ De afsluitstaaf van het rolgordijn bij het openen en sluiten in het midden vastpakken. Wanneer de afsluitstaaf niet in het midden wordt vastgepakt, kan het rolgordijn klem komen te zitten en beschadigd raken.
- ▷ Als het verduisteringsrollo of de vouwverduistering helemaal is gesloten, kan er bij sterke zonnestraling warmteophoping tussen het verduisteringsrollo/de vouwverduistering en het raam optreden. Het raam kan beschadigd worden.
Daarom bij sterke zonnestraling het verduisteringsrollo/de vouwverduistering maar voor 2/3 sluiten.
Daarnaast het raam in de stand "continue ventilatie" brengen.
- ▷ Voor het begin van de rit de ramen sluiten.
- ▷ Al naargelang het weer de ramen zo ver sluiten, dat er geen vocht kan binnendringen.

- ▷ Bij het verlaten van het voertuig altijd de ramen sluiten.
- ▷ Binnen in het dubbele plexiglasraam kan zich bij sterke temperatuurverschillen of extreme weersomstandigheden een lichte aanslag van condenswater vormen. Het raam is zo geconstrueerd dat condenswater bij een stijgende buitentemperatuur gemakkelijk kan verdampen. Voor beschadiging van het dubbele plexiglasraam door condenswater hoeft men niet te vrezen.
- ▷ Als er zonlicht op de kussenstoffen valt, dan worden de kussenstoffen in de loop de tijd lichter. Als tegelijkertijd de temperatuur in het voertuig sterk stijgt, dan wordt de kleurverandering versneld.
Daarom adviseren wij, bij sterke inval van zonlicht de verduisteringen aan de ramen te sluiten. Bij het verduisteren van de ramen erop letten dat er geen warmteophoping ontstaat.

6.4.1 Uitzetbaar raam

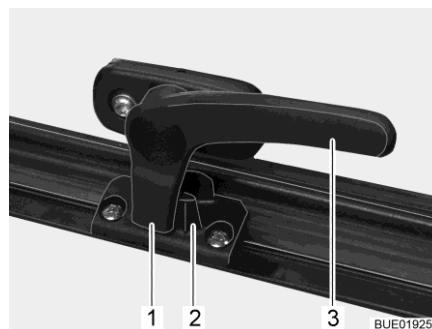

- ▷ Als ramen met automatische uitzetters zijn gemonteerd, het raam helemaal openen, om de vergrendeling vrij te geven. Als de vergrendeling niet opgeheven en het raam toch gesloten wordt, kan het raam wegens de grote tegendruk breken.
- ▷ Bij het openzetten van de uitzetbare ramen erop letten dat er geen vervormingen optreden. Uitzetbare ramen gelijkmatig openen en sluiten.
- ▷ Afhankelijk van de uitvoering is het voertuig rechtsachter van een uitzetbaar raam (Afb. 18,1) voorzien. Alvorens de schuifdeur te openen het uitzetbaar raam sluiten. De schuifdeur kan anders tegen het uitzetbaar raam stoten!
- ▷ Alvorens de schuifdeur te openen of sluiten het uitzetbare raam (Afb. 18,2) in de schuifdeur sluiten en vergrendelen. Het venster kan anders door schokken beschadigd raken.

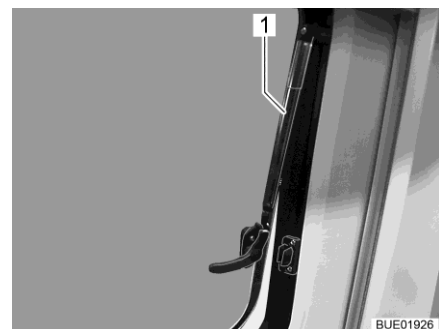

Afb. 18 Uitzetbaar raam (rechterkant)

De uitzetbare ramen hebben twee standen: "vergrendeld" en "continue ventilatie".

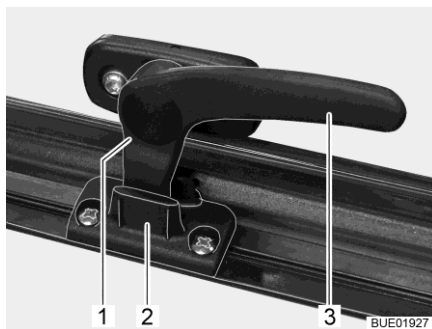
Afb. 19 Vergrendelingshendel (stand "gesloten")

Afb. 20 Uitzetbaar raam met automatische uitzetters

- Openen:*
- De vergrendelingshendel (Afb. 19,3) een kwartslag naar het midden van het raam draaien.
 - Uitzetbaar raam tot de gewenste stand openen. Uitzetbare ramen met automatische uitzetter (Afb. 20,1) automatisch laten vastklikken.
- Het uitzetbaar raam blijft vergrendeld in de gewenste stand.

- Sluiten:**
- Uitzetbaar raam zover uitzetten, tot de vergrendeling is opgeheven.
 - Het uitzetbaar raam sluiten.
 - De vergrendelingshendel (Afb. 19,3) een kwartslag naar het raamkozijn draaien. De vergrendelingsneus (Afb. 19,1) ligt aan de binnenzijde van de raamvergrendeling (Afb. 19,2).

Afb. 21 Vergrendelingshendel (stand "continue ventilatie")

Continue ventilatie

Met de vergrendelingshendel kan het uitzetbaar raam in twee verschillende standen worden gezet:

- In stand "continue ventilatie" (Afb. 21)
- In stand "vast afgesloten" (Afb. 19).

Om het uitzetbaar raam in de stand "continue ventilatie" te brengen:

- De vergrendelingshendel (Afb. 21,3) een kwartslag naar het midden van het raam draaien.
- Het uitzetbaar raam licht naar buiten duwen.
- De vergrendelingshendel een kwartslag naar het raamkozijn draaien. De vergrendelingsneus (Afb. 21,1) daarbij in de uitsparing van de raamvergrendeling (Afb. 21,2) schuiven.

Het uitzetbare raam mag tijdens de rit niet in de stand "continue ventilatie" staan.

Bij regen kan er spatwater in de woonruimte binnendringen, als het uitzetbare raam in de stand "continue ventilatie" staat. Daarom de uitzetbare ramen volledig sluiten.

6.4.2 Vouwverduistering en hor

De ramen zijn uitgerust met vouwverduistering en hor. Vouwverduistering en hor zijn los van elkaar of tegelijk bedienbaar. Als deze tegelijk worden bediend, worden de grepen magnetisch bij elkaar gehouden.

Afb. 22 Vouwverduistering en hor

*Vouwverduistering
openen/sluiten:*

- Greep (Afb. 22,1) in het midden vastpakken en voorzichtig naar beneden/boven trekken. De vouwverduistering blijft in elke gewenste stand staan.

Hor openen/sluiten:

- Greep (Afb. 22,2) in het midden vastpakken en voorzichtig naar beneden/boven trekken. De hor blijft in elke gewenste stand staan.

6.4.3 Vouwverduisteringen voor voorruit, bestuurdersraam en passagiersraam

Voorruit

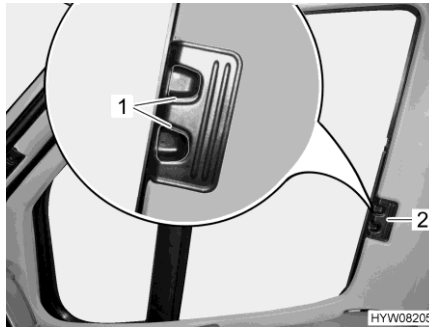
Afb. 23 Vouwverduistering (voorruit)

Sluiten:

- De vergrendelingsgrepen (Afb. 23,1) samendrukken en ingedrukt houden.
- De vouwverduistering voor de voorruit bij de greep (Afb. 23,2) naar het midden van het raam trekken.
- De tweede vouwverduistering voor de voorruit op dezelfde wijze sluiten. Een magneetsluiting houdt de beide delen van de vouwverduistering in het midden samen.

- Openen:*
- De vergrendelingsgrepen (Afb. 23,1) samendrukken en ingedrukt houden.
 - De beide helften van de vouwverduistering voor de voorruit bij de greep (Afb. 23,2) tot de aanslag naar buiten schuiven.
 - De vergrendelingsgrepen (Afb. 23,1) loslaten en laten vastklikken.

Bestuurders-/passagiersraam

Afb. 24 Vouwverduistering (bestuurders-/passagiersraam)

- Sluiten:*
- De vergrendelingsgrepen (Afb. 24,1) samendrukken en ingedrukt houden.
 - De vouwverduisteringen voor het bestuurdersraam en het passagiersraam aan de greep (Afb. 24,2) naar de andere raamzijde trekken en met de magneetstrips vastzetten.
- Openen:*
- De vergrendelingsgrepen (Afb. 24,1) samendrukken en ingedrukt houden.
 - De vouwverduisteringen voor het bestuurdersraam en het passagiersraam aan de greep (Afb. 24,2) tot aan de aanslag inschuiven.
 - De vergrendelingsgrepen (Afb. 24,1) loslaten en laten vastklikken.

6.5 Dakluiken

- De ventilatieopeningen van de kunstmatige ventilatie altijd open houden. Kunstmatige ventilatieopeningen nooit afdekken, bijv. met een wintermat, of dichtzetten. Kunstmatige ventilatieopeningen vrijhouden van sneeuw en bladeren.

- ▷ De dakluiken zijn uitgerust met verduisteringsrollo of vouwverduistering en met rolhor of vouwbare hor. Verduisteringsrollo en rolhor springen na het losmaken van de vergrendeling door trekkracht automatisch terug in de uitgangspositie. Om het trekmechanisme niet te beschadigen het verduisteringsrollo of rolhor vasthouden en langzaam in de uitgangspositie terugbrengen. De vouwverduistering en de vouwbare hor bestaan uit dun weefsel. Om de vouwverduistering of de hor niet te beschadigen, de vouwverduistering of de hor voorzichtig aan de greep in de uitgangspositie terugbrengen.
- ▷ Rolgordijnen niet gedurende langere tijd gesloten houden, anders kan er materiaalvermoeidheid optreden.

- ▷ Als het verduisteringsrollo resp. de vouwverduistering helemaal is gesloten, kan er bij sterke zonnestraling warmteopbouw tussen het verduisteringsrollo/de vouwverduistering en het dakluik optreden. Het dakluik kan beschadigd worden. Daarom bij sterke zonnestraling het verduisteringsrollo/de vouwverduistering maar voor 2/3 sluiten. Het dakluik iets openen of in ventilatiestand brengen.
- ▷ Al naargelang het weer de dakluiken zo ver sluiten, dat er geen vocht kan binnendringen.
- ▷ Niet op de dakluiken gaan staan.
- ▷ Voor het begin van de rit de dakluiken sluiten.
- ▷ Voor het begin van de rit de vergrendeling van de dakluiken controleren.
- ▷ Voor het begin van de rit de verduisteringsrollo's en de vouwverduisteringen openen.

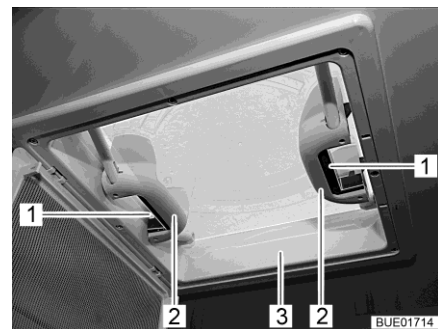

- ▷ Bij het verlaten van het voertuig altijd de dakluiken sluiten.
- ▷ Als er zonlicht op de kussenstoffen valt, dan worden de kussenstoffen in de loop de tijd lichter. Als tegelijkertijd de temperatuur in het voertuig sterk stijgt, dan wordt de kleurverandering versneld. Daarom adviseren wij bij sterke inval van zonlicht in het geparkeerde voertuig de verduisteringen aan de dakluiken voor 2/3 te sluiten.

6.5.1 Dakluik met kliksluiting

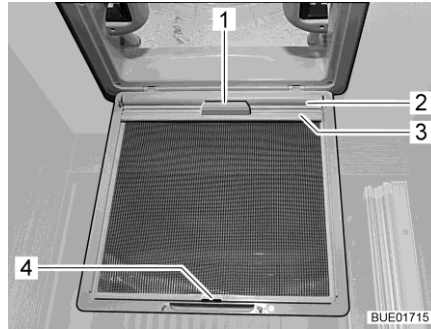
Afb. 25 Dakluik met kliksluiting

Afb. 26 Grepen met kliksluitingen

Het dakluik kan aan één of beide kanten omhoog worden gezet.

- Openen:**
- De hor (Afb. 25,2) aan de greep (Afb. 25,1) naar beneden zwenken.
 - Kliksluiting (Afb. 26,1) naar de binnenkant van het dakluik (Afb. 26,3) drukken. Tegelijkertijd met de greep (Afb. 26,2) het dakluik naar boven drukken.
 - Hor naar boven schuiven, tot deze vastklikt.
- Sluiten:**
- De hor (Afb. 25,2) aan de greep (Afb. 25,1) naar beneden zwenken.
 - Het dakluik (Afb. 26,3) aan beide grepen (Afb. 26,2) krachtig naar beneden trekken, tot beide kliksluitingen (Afb. 26,1) zijn vergrendeld.
 - Hor naar boven schuiven, tot deze vastklikt.

Afb. 27 Verduisteringsrollo (dakluik)

Verduisteringsrollo

Al naargelang de uitvoering is een verduisteringsrollo gemonteerd.

Sluiten:

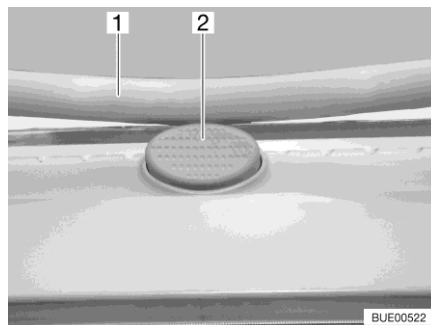
- De hor (Afb. 25,2) aan de greep (Afb. 25,1) naar beneden zwenken.
- Verduisteringsrollo (Afb. 27,2) aan de greep (Afb. 27,1) eruit trekken en de houder (Afb. 27,3) in de haken (Afb. 27,4) van de hor vasthaken.
- Hor naar boven schuiven, tot deze vastklikt.

Openen:

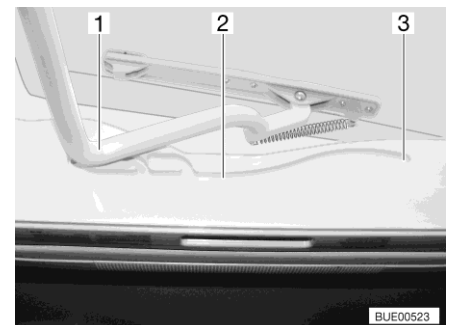
- De hor (Afb. 25,2) aan de greep (Afb. 25,1) naar beneden zwenken.
- De houder (Afb. 27,3) uit de haak (Afb. 27,4) nemen en het verduisteringsrollo (Afb. 27,2) aan de greep (Afb. 27,1) langzaam terugschuiven.
- Hor naar boven schuiven, tot deze vastklikt.

6.5.2 Kantel-dakluik

- ▷ Bij regen kan water in de woonruimte binnendringen als het kantel-dakluik in ventilatiestand staat. Daarom het kantel-dakluik volledig sluiten.

Afb. 28 Vergrendelingsknop (kantel-dakluik)

Afb. 29 Geleiding (kantel-dakluik)

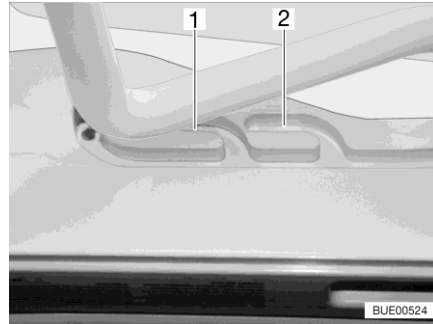
Het kantel-dakluik wordt aan één kant omhoog gezet.

Openen:

- De vergrendelingsknop (Afb. 28,2) indrukken en de beugel (Afb. 28,1) met beide handen naar beneden trekken.
- De beugel (Afb. 29,1) in de geleidingen (Afb. 29,2) tot in de achterste positie (Afb. 29,3) trekken.

Sluiten:

- De beugel (Afb. 29,1) met beide handen licht naar boven drukken.
- De beugel in de geleidingen terugschuiven.
- De beugel met beide handen naar boven drukken, tot de beugel boven de vergrendelingsknop (Afb. 28,2) ligt.

Afb. 30 Geleiding (ventilatiestand)

Ventilatiestand

Het kantel-dakluik kan in twee ventilatiestanden worden gezet: Stand voor slecht weer (Afb. 30,1) en middelste stand (Afb. 30,2).

- De vergrendelingsknop (Afb. 28,2) indrukken en de beugel (Afb. 28,1) met beide handen naar beneden trekken.
- De beugel in de geleidingen (Afb. 29,2) tot de gewenste stand trekken.
- De beugel licht naar boven drukken en in de gekozen geleiding (Afb. 30,1 of 2) schuiven.

Vouwverduistering

Om de vouwverduistering te sluiten en te openen:

Sluiten:

- De vouwverduistering aan de greep uittrekken en in gewenste stand loslaten. De vouwverduistering blijft in deze positie staan.

Openen:

- De vouwverduistering aan de greep langzaam in uitgangspositie schuiven.

Hor

Om de hor te sluiten en te openen:

Sluiten:

- De hor met de greep naar de tegenoverliggende greep van de vouwverduistering trekken.

Openen:

- De greep aan de hor achteraan indrukken. De vergrendeling wordt ontgrendeld.
- De hor met de greep langzaam terugschuiven.

6.6 Slaapdak

- ▶ Bij onweer mag zich niemand in het slaapdak bevinden. Het slaapdak biedt bij onweer geen bescherming tegen blikseminslag. Er bestaat levensgevaar!
- ▶ Kinderen onder de 6 jaar nooit zonder toezicht in het bed van het slaapdak laten.
- ▶ Het slaapdak met maximaal 200 kg belasten.

- ▷ Voor elke rit controleren of het slaapdak correct is gesloten en is vergrendeld zodat het niet vanzelf kan opengaan.
Een openstaand of ontgrendeld slaapdak kan tijdens de rit bijvoorbeeld achter bomen, borden, palen of ingangen van parkeergarages blijven hangen, losbreken en zware schade aan het voertuig en eigendommen van anderen veroorzaken.
- ▷ Ervoor zorgen dat beide elektrische vergrendelingen zijn gesloten. Waarschuwingston die klinkt wanneer de elektrische vergrendeling van het slaapdak niet volledig is gesloten in acht nemen.
- ▷ Wanneer het slaapdak is gesloten, ervoor zorgen dat behalve de elektrische vergrendeling ook beide gordelsloten zijn gesloten. Op deze manier wordt voorkomen dat het slaapdak opengaat wanneer de elektrische vergrendeling tijdens de rit uitvalt of een storing heeft.
- ▷ De beide beugelgrepen uitsluitend gebruiken om het slaapdak te openen en te sluiten.
- ▷ Vóór het openen en sluiten van het slaapdak minstens één raam of de woonruimtedeuren openen. Daardoor wordt voorkomen dat er zich lucht ophoopt. In geval van luchtophoping kan het tentdoek beschadigd raken of kan het slaapdak niet correct worden geopend/gesloten.
- ▷ Bij het openen resp. sluiten van het slaapdak erop letten dat de linker- en rechterkant van het slaapdak parallel naar boven resp. beneden worden geleid. Eenzijdige bediening kan er in het uiterste geval toe leiden dat de aan de zijkant aangebrachte gasveren losraken!
- ▷ Wanneer het slaapdak gedurende langere tijd openstond, kan bij het sluiten een hogere weerstand van de gasveren optreden. Slaapdak minstens één keer per dag sluiten.
- ▷ Het slaapdak alleen sluiten, als het tentdoek droog is. Als het slaapdak met vochtig tentdoek moet worden gesloten: Slaapdak zo snel mogelijk weer openen en het tentdoek volledig laten drogen.
- ▷ Wanneer het interieur langere tijd aan een verhoogde luchtvochtigheid wordt blootgesteld, bestaat de kans op vorming van vochtplekken en schimmel. Steeds voor voldoende ventilatie zorgen.
Het tentdoek bevat openingen voor extra ventilatie of meer daglicht. Het tentdoek is op die plekken van een hor of doorzichtige folie voorzien. Om te ventileren, de ritssluitingen of klittenbanden openen.
- ▷ Wanneer bijv. op het tentdoek of onder de matras vocht te zien is of zich condenswater vormt: Slaapdak goed ventileren. Condenswater en vocht al tijdens het gebruik (maar uiterlijk vóór het sluiten) met een droge doek verwijderen.
- ▷ Wanneer het voertuig langere tijd niet wordt gebruikt:
 - Iedere 3 weken de binnenruimte goed ventileren met geopend slaapdak.
 - Luchtontvochtiger (granulaat) opstellen. Aanwijzingen van de fabrikant in acht nemen.

Waarschuwingstoon

Wanneer de beide elektrische vergrendelingen van het slaapdak niet volledig zijn vergrendeld, klinkt er een waarschuwingstoon wanneer het contact wordt ingeschakeld.

Deze waarschuwingstoon klinkt om de 2 seconden.

Na 30 seconden wordt de waarschuwingstoon harder en klinkt deze om de 0,5 seconden.

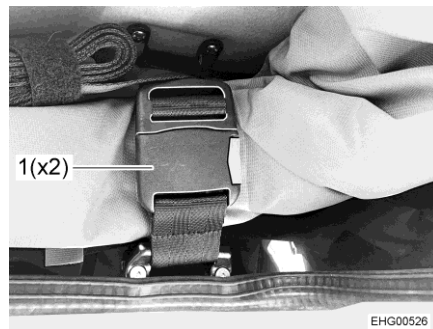
De waarschuwingstoon gaat pas uit wanneer het contact wordt uitgeschakeld of beide elektrische vergrendelingen van het slaapdak worden gesloten.

Inbouwplaats drukknop

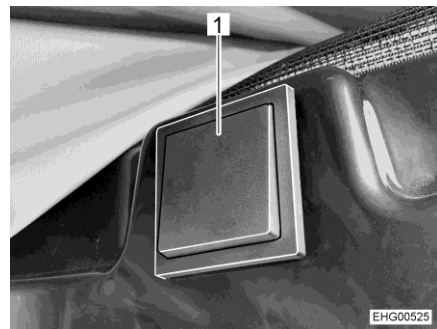
De drukknop voor de elektrische ontgrendeling (Afb. 32) bevindt zich aan de rechterkant boven de schuifdeur.

- ▷ De elektrische ontgrendeling is alleen mogelijk wanneer het contact is uitgeschakeld.

Afb. 31 Gordelslot

Afb. 32 Drukknop voor elektrische ontgrendeling

Slaapdak openen:

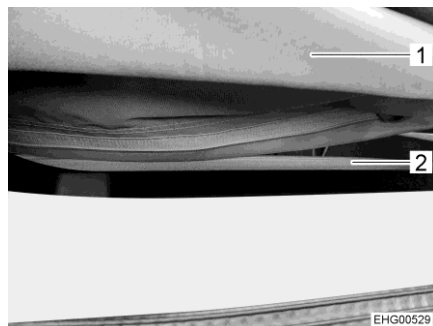
- Beide gordelsloten (Afb. 31,1) openen.
- Drukknop (Afb. 32,1) minstens 2 seconden lang indrukken.

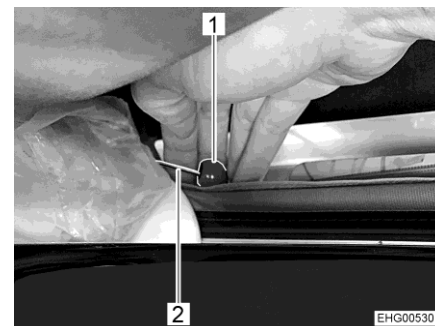
- ▷ Voor het openen van het slaapdak is een tijdsduur van 5 seconden voorzien. Na deze periode van 5 seconden worden de beide elektrische vergrendelingen weer vergrendeld.
- Bij beide beugelgrepen gelijkmatig tegen het slaapdak drukken tot het slaapdak vanzelf naar boven zwenkt.

Mechanische noodontgrendeling

Wanneer de elektrische ontgrendeling uitvalt, kan in geval van nood het slaapdak mechanisch worden ontgrendeld.

Afb. 33 Ritssluiting

Afb. 34 Noodontgrendeling

- Ritssluiting (Afb. 33,2) aan de onderkant van de vouwbalg (Afb. 33,1) volledig openen.
- Aan beide kanten aan de rode knop (Afb. 34,1) van het trekmechanisme (Afb. 34,2) trekken.
- Slaapdak licht naar boven drukken tot de sluiting mechanisch wordt ontgrendeld.

Bedladder

- ▶ Het ligvlak in het slaapdak alleen via de meegeleverde bedladder opgaan.
- ▶ De bedladder is een telescoopladder die vóór gebruik moet worden uitgeschoven tot deze hoorbaar wordt vergrendeld.
- ▶ Voor het begin van de rit de bedladder veilig opbergen.

Afb. 35 Bedladder

Bedladder gebruiken:

- Bedladder uitschuiven tot deze hoorbaar wordt vergrendeld.
- Bedladder in de daarvoor bestemde houders aan de ingangsopening hangen.

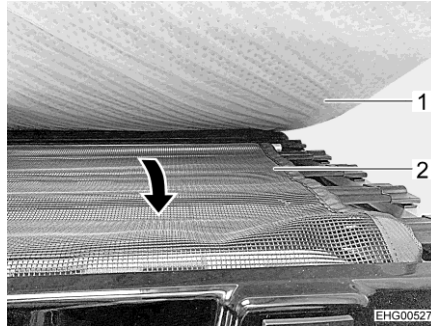
Bedladder opbergen:

- Bedladder losmaken.
- Bedladder trede voor trede in elkaar schuiven. Hiervoor onder elke trede de beide rode vergrendelingsknoppen (Afb. 35,1) indrukken.
- Bedladder veilig opbergen.

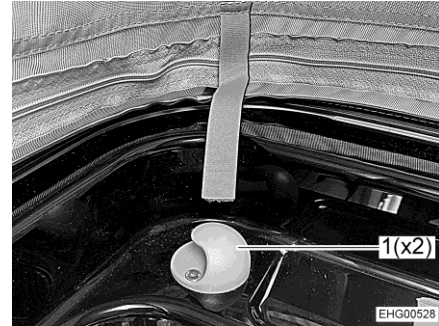
Veiligheidsnet

- ▷ Het veiligheidsnet niet gebruiken voor het transporteren of opbergen van voorwerpen.

Onder de matras is een veiligheidsnet aangebracht om uit bed vallen te voorkomen.

Afb. 36 Veiligheidsnet

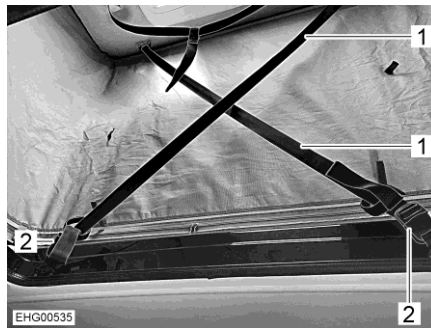

Afb. 37 Houder

- Veiligheidsnet (Afb. 36,2) onder de matras (Afb. 36,1) eruit trekken en over de ingangsoopening spannen.
- Veiligheidsnet aan beide houders (Afb. 37,1) vasthaken.

Windbeveiliging

Het slaapdak kan met behulp van twee veiligheidsriemen extra worden verstevigd tegen sterkere wind.

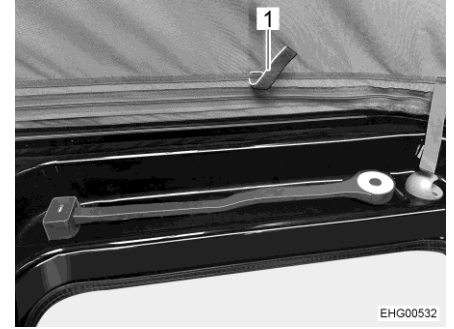

Afb. 38 Windbeveiliging

- Beide veiligheidsriemen (Afb. 38,1) volledig eruit trekken.
- Elk van de veiligheidsriemen diagonaal aan de gordelsloten (Afb. 38,2) vastmaken.
- Slaapdak volledig openen.
- Beide veiligheidsriemen aantrekken tot ze licht gespannen staan.

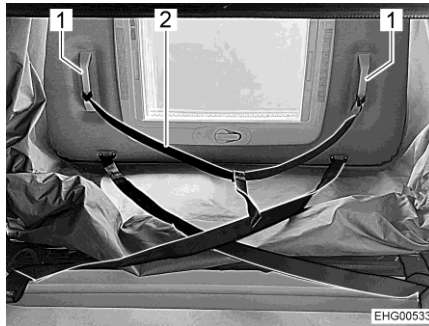
Afb. 39 Zwanenhalslamp, gebruikspose

Afb. 40 Zwanenhalslamp, transportpose

Slaapdak sluiten:

- Vóór het sluiten van de vouwbalg alle ritssluitingen en klittenbanden aan de ventilatieopeningen sluiten.
- Zwanenhalslamp van gebruikspose (Afb. 39) terugzetten in transportpose (Afb. 40).

Afb. 41 Riem

Afb. 42 Gordelslot, geopend

- Slaapdak langzaam met de riem (Afb. 41,2) voor tweederde omlaagtrekken tot het slaapdak vanzelf blijft staan. Hierbij het volgende in acht nemen:
 - De linker- en rechterkant van het slaapdak moeten gelijkmatig worden neergelaten.
 - De zijdelingse intrekmechanismen van de vouwbalg moeten bij het sluiten naar binnen knikken.
- Wanneer de intrekmechanismen van de vouwbalg niet naar binnen zijn geknikt: Slaapdak weer openen en langzamer sluiten.
- Tentdoek aan de daarvoor bestemde lussen (Afb. 40,1) naar binnen trekken.
- Slaapdak met de beide beugelgrepen (Afb. 41,1) volledig omlaagtrekken tot de zijdelingse vergrendelingen hoorbaar vastklikken.
- Tentdoek oprollen en aan de zijkant opbergen.
- Beide gordelsloten (Afb. 42) sluiten en aantrekken.

6.7 Stoelen draaien

- Voor het begin van de rit alle draaibare stoelen in de rijrichting draaien en vergrendelen. Tijdens de rit moeten de draaibare stoelen in de rijrichting vergrendeld blijven.

De hendel voor het draaien van de stoel bevindt zich links resp. rechts van de stoel.

Afb. 43 Bestuurdersstoel en passagiersstoel

- Draaien:*
- Bij bestuurders-/passagiersstoel beide armleuningen omhoogzetten.
 - De bestuurders-/passagiersstoel naar achteren of in de middelste stand schuiven.
 - De hendel (Afb. 43,1) voor het draaien van de stoel bedienen. De stoel wordt uit de vergrendeling gehaald.

Afb. 44 Draairichting bestuurders-/passagiersstoel in acht nemen

- Stoel naar binnen richting de binnenruimte van het voertuig draaien tot de gewenste stand is bereikt.

6.8 Opbergruimten

- ▶ Veiligheidsinstructies (sticker) in acht nemen die erop wijzen wanneer een ruimte niet als opbergruimte mag worden gebruikt (bijv. gasfleskasten of ruimten in de nabijheid van elektrische leidingen).
- ▶ Bij belading de technisch toelaatbare maximummassa op de voor- en achteras en de technisch toelaatbare maximummassa in acht nemen (zie sectie 3.2.3).
- ▶ In de woonruimte geen vloeistoffen meenemen die gezondheidsschadelijke gassen afgeven.
- ▶ Vloeistofreservoirs goed afsluiten en tegen verschuiven en omvallen beveiligen.
- ▶ Zware voorwerpen altijd veilig in het voetengedeelte opbergen en tegen verschuiven beveiligen. Lichtere voorwerpen kunnen ook veilig in hogere bereiken worden opgeborgen.

- ▷ Geen vochtige kleding in kasten of opbergruimten bewaren.

- ▷ Bij het opbergen van de spullen in acht nemen hoe goed de verschillende voorwerpen toegankelijk moeten zijn en hoe vaak ze gebruikt worden.

In het voertuig zijn de volgende opbergmogelijkheden beschikbaar:

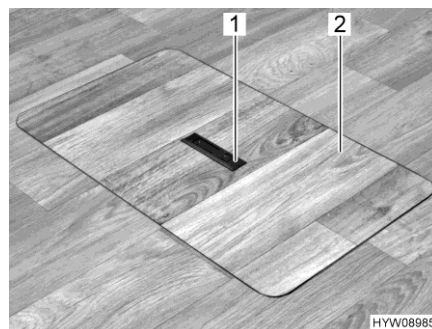
- Dubbele bodem
- Hangkasten

6.8.1 Opbergcompartiment in tussenvloer

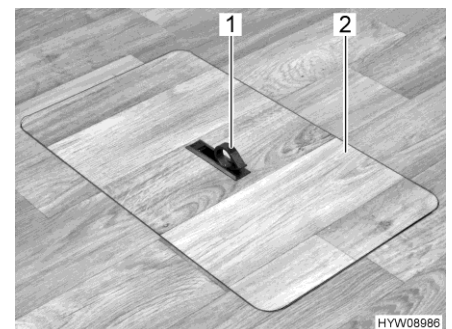

- ▷ Al naargelang de uitvoering moet er eerst een tapijtvloersegment terzijde worden gelegd, zodat de opbergcompartimenten toegankelijk zijn.

De opbergcompartimenten zijn vanuit de woonruimte via deksels toegankelijk. De rangschikking van de opbergcompartimenten is modelafhankelijk.

Afb. 45 Afdekking vloeropbergvak (greep verzonken)

Afb. 46 Afdekking vloeropbergvak (greep uitgekapt)

Openen:

- Indien nodig tapijtvloersegment terzijde leggen.
- Aan één kant de greepplaat (Afb. 45,1) naar beneden drukken. De greep (Afb. 46,1) springt naar boven.
- Afdekking (Afb. 46,2) naar boven afnemen.

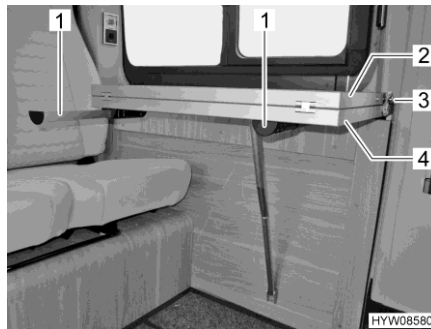
- ▶ Het deksel zo snel mogelijk weer sluiten en de greep laten verzinken. Anders bestaat er struikelgevaar door het openstaande vloeropbergvak of de uitstekende greep.
- ▶ Tapijtvloersegmenten niet knikken.
- ▶ Tapijtvloersegmenten niet in de ruimte liggen laten. Struikelgevaar!

- Sluiten:*
- Afdekking (Afb. 46,2) in de omlijsting in de bodem plaatsen.
 - Greep naar onder zwenken.

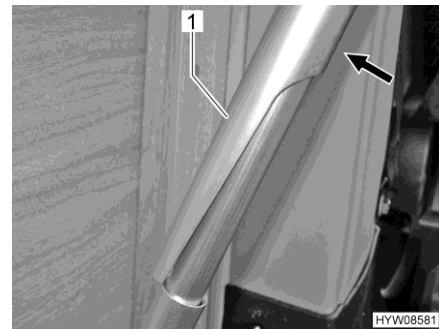
6.9 Tafels

6.9.1 Hangtafel, uitklapbaar

In het voertuig is een hangtafel met uitklapbare tafelbladverlenging ingebouwd.

Afb. 47 Tafel

Afb. 48 Steunpoot (ontgrendeld)

- Vergroten:*
- De twee steunen (Afb. 47,1) eruit trekken.
 - Vergrendelingsknop (Afb. 47,3) eruit trekken en veiligheidsriem van de tafelbladverlenging (Afb. 47,2) verwijderen.
 - Tafelbladverlenging (Afb. 47,2) uitklappen.

- Verkleinen:*
- Tafelbladverlenging (Afb. 47,2) inklappen.
 - Vergrendelingsknop (Afb. 47,3) van de veiligheidsriem op de houder op de tafelbladverlenging drukken.
 - De twee steunen (Afb. 47,1) erin schuiven.

De hangtafel kan ook naar beneden worden weggeklapt.

- Tafelblad naar beneden klappen:*
- Tafelblad (Afb. 47,4) vooraan licht optillen.
 - Bovenste deel van de tafelpoot (Afb. 48,1) naar de buitenwand toe drukken (Afb. 48).
 - Bovenste deel ingedrukt houden en tafel laten zakken.

6.9.2 Hangtafel met demonteerbare steunpoot

- ▷ De maximaal toegelaten belasting van de uitgezwente tafelbladverlenging bedraagt 3 kg.

Afb. 49 Hangtafel met demonteerbare steunpoot

Het tafelblad kan door het naar buiten klappen van een tafelbladverlenging worden vergroot.

- Vergroten:**
- De knop (Afb. 49,2) van de vergrendeling naar beneden trekken en de tafelbladverlenging (Afb. 49,1) naar buiten klappen.
- Verkleinen:**
- De tafelbladverlenging (Afb. 49,1) onder het tafelblad (Afb. 49,6) draaien tot de vergrendeling hoorbaar vastklikt.

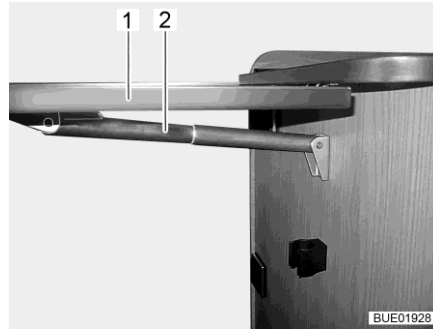
De hangtafel kan door de demonteerbare steunpoot als bed-onderstel worden gebruikt.

- Ombouw tot bed-onderstel:**
- Het tafelblad (Afb. 49,6) vooraan ca. 45° optillen.
 - Het onderste deel van de steunpoot (Afb. 49,4) naar beneden uittrekken en terzijde leggen.
 - Het tafelblad uit de bovenste houder nemen.
 - Het tafelblad in een hoek van 45° met de houders in de onderste houder (Afb. 49,3) haken en met het bovenste deel van de steunpoot (Afb. 49,5) op de bodem neerzetten.

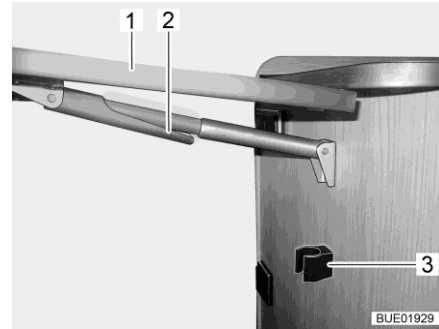
6.9.3 Vouwtafeltje

- ▷ Het vouwtafeltje is alleen op kleine belastingen (bijv. keukengereedschap) berekend. Vouwtafeltje niet als tableau voor grote, zware voorwerpen gebruiken.
- ▷ Geen breekbare of met vloeistof gevulde voorwerpen op het tafelblad zetten. Bij per ongeluk aanstoten van de tafel kan het tafelblad iets worden opgetild, waardoor de tafel onbedoeld kan dichtklappen.
- ▷ Vouwtafeltje met maximaal 5 kg belasten.

Afb. 50 Vouwtafeltje

Afb. 51 Vouwtafeltje wegklappen

Aan de zijkant van het keukenblok kan een vouwtafeltje naar boven worden geklapt om het werkgebied in de keuken te vergroten.

Vouwtafeltje in werkstand klappen:

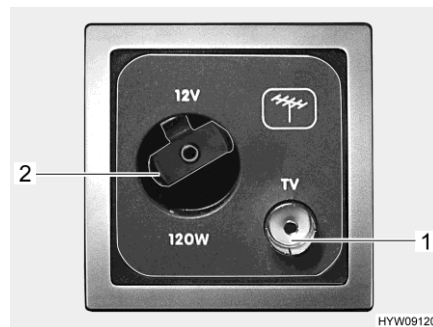
- Vouwtafeltje (Afb. 50,1) aan de onderkant vastpakken en voorzichtig uit de ruststand trekken.
- Tafelblad naar boven draaien tot het in de grendelschuif van de telescoophouder (Afb. 50,2) grijpt. Tafelblad loslaten.

Vouwtafeltje in rijpostie klappen:

- Vouwtafeltje (Afb. 51,1) aan de buitenkant vastpakken en licht optillen. Met de andere hand het fixatiepunt (Afb. 51,2) op de telescoophouder naar beneden draaien.
- Tafelblad naar beneden draaien tot de telescoophouder in de houder (Afb. 51,3) vastklikt.

6.10 TV-installatie

Aan de TV-installatie van het voertuig kan een externe satellietantenne worden aangesloten. De aansluiting voor de externe satellietantenne bevindt zich achter de bestuurdersstoel in de B.-stijl.

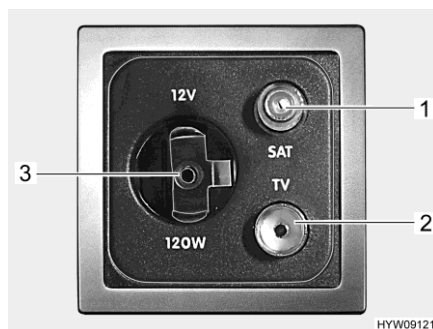

Afb. 52 Contactdoos (externe satellietantenne)

- 1 SAT-contactdoos (ingang)
- 2 12-V-contactdoos

Externe satellietantenne aansluiten:

- Aansluitkabel van de externe satellietantenne in de SAT-contactdoos (Afb. 52,1) steken.

- 1 SAT-contactdoos (uitgang)
- 2 DVB-T-contactdoos (uitgang)
- 3 12-V-contactdoos

Afb. 53 Contactdozen (TV-installatie)

*Satellietprogramma's
ontvangen:*

- De juiste antennekabel van de televisie in de SAT-contactdoos (Afb. 53,1) steken.

*Terrestrische programma's
ontvangen:*

- De juiste antennekabel van de televisie in de DVB-T-contactdoos (Afb. 53,2) steken.

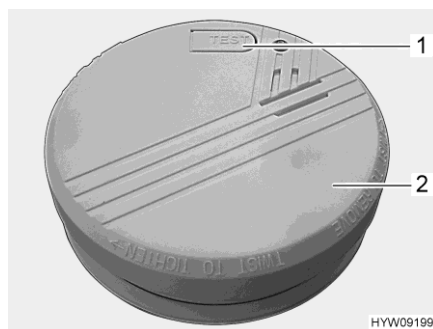
6.11 Rookmelder

Aan het plafond van het voertuig is een rookmelder aangebracht. De rookmelder beschikt over een eigen batterij en is niet aangesloten op het boordnet van het voertuig. Daarom werkt de rookmelder ook wanneer de stroomvoorziening van het voertuig is uitgeschakeld.

Als er zich in het voertuig rook ontwikkelt, klinkt er een luide alarmtoon als waarschuwing voor een mogelijke brand.

- ▷ De rookmelder kan branden noch verhinderen, noch blussen. Door het alarm kan de rookmelder er echter toe bijdragen dat het voertuig in geval van brand tijdig wordt verlaten.

Afb. 54 Rookmelder

Rookmelder activeren:

- Beschermfolie van de batterij verwijderen en batterij plaatsen (zie sectie 12.7).

Rookmelder testen:

- Testknop (Afb. 54,1) op de rookmelder (Afb. 54,2) indrukken tot het alarm weerklinkt. De alarmtoon gaat uit na het loslaten van de testknop.

- ▷ De rookmelder een keer per week testen, en daarnaast na het vervangen van de batterij en na het reinigen.
- ▷ Als de batterij van de rookmelder bijna leeg is, klinkt er een waarschuwingston met tussenpozen van 30 tot 40 seconden. Zo spoedig mogelijk de batterij vervangen (zie sectie 12.7).
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant van de apparatuur.

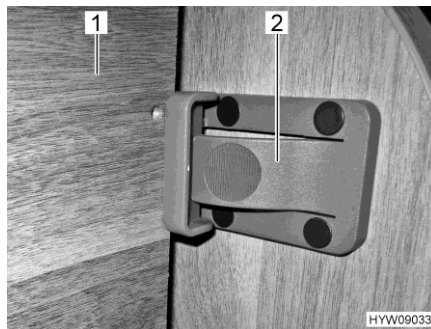
6.12 Bedden

6.12.1 Achterste bed

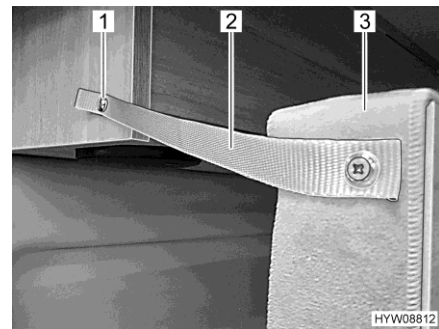

- ▶ De lading altijd aan de sjiroren bevestigen. Voor het bevestigen spanriemen of evt. sjiornetten maar nooit rubberen expanders gebruiken.
- ▶ Bed bij het sluiten niet naar beneden laten vallen!

Afhankelijk van het model kan de ruimte onder het bed als opbergruimte worden gebruikt. Voor het in- en uitruimen van de opbergruimte of bij transport van grotere voorwerpen (bijv. fietsen) het bed naar boven klappen.

Afb. 55 Zekering voor

Afb. 56 Zekering achter

- Openen:**
- Bed (Afb. 55,1) opheffen.
 - Bed (Afb. 56,3) met bevestigingsriem (Afb. 56,2) en drukknop (Afb. 56,1) aan dakkast bevestigen.
 - Bed met de grendel (Afb. 55,2) aan de meubelwand bevestigen.
- Sluiten:**
- Grendel (Afb. 55,2) indrukken.
 - Drukknop (Afb. 56,1) aan dakkast losmaken.
 - Bed vasthouden en helemaal naar beneden geleiden.

6.12.2 Bed in het slaapdak

- ▶ Levensgevaar door blikseminslag!
Bij onweer mag zich niemand in het slaapdak bevinden. Bij blikseminslag kunnen personen in het slaapdak levensgevaarlijk gewond raken.
- ▶ Het bed in het slaapdak met maximaal 200 kg belasten.
- ▶ Voor het begin van de rit het bed beveiligen. Daarvoor het slaapdak inklappen en vergrendelen.
- ▶ Het bed alleen gebruiken als het veiligheidsnet is gespannen.
- ▶ Kleine kinderen nooit zonder toezicht in het bed van het slaapdak laten.
- ▶ Met name bij kleine kinderen onder de 6 jaar altijd erop letten dat ze niet uit het bed van het slaapdak kunnen vallen.
- ▶ Voor kinderen passende, afzonderlijke kinderbedden of reiswiegen gebruiken.

- ▷ Het bed in het slaapdak niet als bagageruimte gebruiken. Als het bed niet wordt gebruikt, alleen het voor twee personen noodzakelijke beddengoed en de bedladder erin bewaren.
- ▷ Nooit het bed in het slaapdak samen met het slaapdak omlaag trekken.

Al naargelang het model is het voertuig voorzien van een slaapdak. Het bed in het slaapdak kan na het openen van het slaapdak (zie sectie 6.6) zonder extra ombouwen meteen worden gebruikt.

Veiligheidsnet

Het veiligheidsnet pas opspannen, als er zich reeds personen in het bed bevinden.

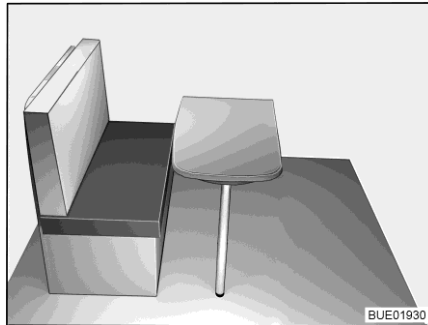
Bedladder

Het bed in het slaapdak altijd opgaan via de standaard meegeleverde bedladder (zie sectie 6.6).

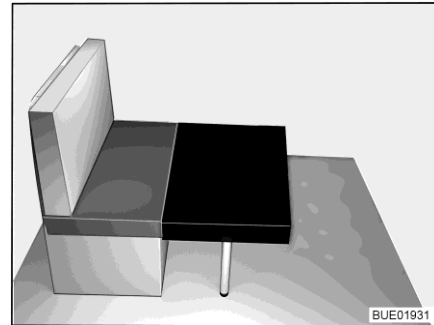
6.12.3 Extra bed (ombouw van de zitgroep)

- ▷ Al naargelang de uitrusting kan de zitgroep tot een extra slaappleats worden omgebouwd.
- ▷ Voor de ombouw van de tafel tot bed-onderstel: Zitkussens optillen of naar boven klappen, zodat het tafelblad niet tegen de zitkussens aanstoot wanneer het wordt bewogen.

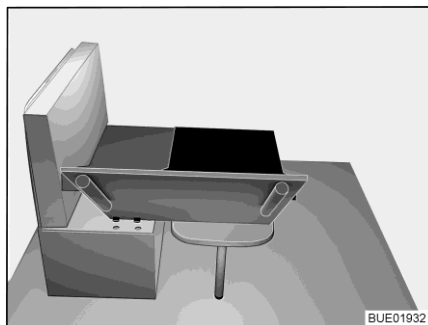

Afb. 57 Voor de ombouw

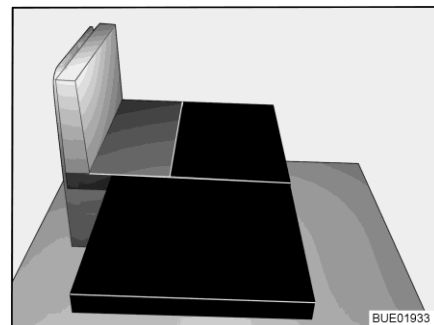

Afb. 58 Ombouw (1)

- Indien aanwezig het vouwtafeltje naar beneden klappen.
- De hangtafel tot bed-onderstel ombouwen (zie sectie 6.9.2).
- Het kleine extra kussen voor het zitkussen van de zitbank op de tafel leggen (zie Afb. 58).

Afb. 59 Ombouw (2)

Afb. 60 Na de ombouw

- Tapeinden aan de onderkant van de kussensteun in de uitsparingen aan de zitbank steken. Hiertoe zitkussens een beetje optillen.
- Steunpoten van de kussensteun uitklappen. Kussensteun op de steunpoten leggen.
- Groot extra kussen op kussensteun leggen (zie Afb. 60).

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de gasinstallatie van het voertuig. De bediening van de op gas werkende apparaten van het voertuig is in hoofdstuk 9 beschreven.

7.1 Algemene instructies

- ▶ De gebruiker van de gasinstallatie is verantwoordelijk voor het laten uitvoeren van periodieke controles en het in acht nemen van de onderhoudsintervallen.
- ▶ Voor het begin van de rit, bij het verlaten van het voertuig of als de gastoestellen niet gebruikt worden, alle gasafsluitkranen en de hoofdafsluitkraan aan de gasfles sluiten.
- ▶ Bij het tanken, op veerboten en in de garage moeten alle op gas werkende apparaten uitgeschakeld zijn (al naargelang uitvoering: verwarming, kookplaat, bakoven, grill, koelkast). Explosiegevaar!
- ▶ Wanneer een op gas werkend apparaat wordt gebruikt, het apparaat niet in gesloten ruimtes (bijv. garages) in gebruik nemen. Vergiftigings- en verstikkingsgevaar!
- ▶ De gasinstallatie alleen door een geautoriseerde werkplaats laten onderhouden, repareren of wijzigen.
- ▶ De gasinstallatie voor de ingebruikname en conform de nationale bepalingen door een geautoriseerde werkplaats laten controleren. Dit geldt ook voor niet aangemelde voertuigen. Bij wijzigingen aan de gasinstallatie de gasinstallatie meteen door een geautoriseerde werkplaats laten controleren.
- ▶ Ook de gasdrukregelaar, de gaslangen en de gasafvoerbuizen moeten worden gecontroleerd. De gasdrukregelaar en de gaslangen moeten overeenkomstig de nationaal vastgestelde periodes (maximaal na 10 jaar) worden vervangen. De eigenaar van het voertuig is verantwoordelijk voor het initiatief van de maatregel.
- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie (gaslucht, hoog gasverbruik) bestaat explosiegevaar! Onmiddellijk de hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten. Ramen en deuren openen en goed ventileren.
- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie: Niet roken, geen open vuur en geen elektrische apparaten (lichtschakelaar enz.) bedienen. Dichtheid gasvoerende delen en leidingen met lekzoek-spray controleren. Niet met open vuur controleren.
- ▶ Op inwendige aansluitstukken mogen alleen de daarvoor bestemde apparaten aangesloten zijn. Een apparaat niet buiten het voertuig gebruiken wanneer het op een inwendig aansluitstuk is aangesloten.
- ▶ Voor ingebruikname van de kookplaat voor een toereikende ventilatie zorgen. Raam of dakluik openen.
- ▶ Kooktoestellen en bakovens op gas niet gebruiken voor verwarmingsdoeleinden.
- ▶ Als er meerdere gastoestellen voorhanden zijn, dan is voor ieder apparaat een gasafsluitkraan vereist. Wanneer gastoestellen niet worden gebruikt, moet de betreffende gasafsluitkraan worden gesloten.

- ▶ Ontstekingsbeveiligingen moeten na uitgaan van de gasvlam binnen een minuut sluiten. Daarbij is een klik te horen. Werking zo nu en dan controleren.
- ▶ De ingebouwde gastoestellen zijn uitsluitend ontworpen voor gebruik met propaangas, butaangas of een mengsel van beide gassen. De gasdrukregelaar alsmede alle ingebouwde gastoestellen zijn ontworpen voor een bedrijfsdruk van 30 mbar.
- ▶ Propaangas is gasvormig tot -42 °C, butaangas daarentegen slechts tot 0 °C. Bij lagere temperaturen is er geen gasdruk meer aanwezig. Butaangas is niet geschikt voor gebruik in de winter.
- ▶ De gaskast is door zijn functie en constructie een ruimte met opening naar buiten. De standaard ingebouwde kunstmatige ventilatie nooit afdekken of dichtzetten. Ontsnappend gas kan anders niet naar buiten worden weggeleid.
- ▶ De gaskast mag niet als opbergruimte worden gebruikt.
- ▶ De gaskast beveiligen tegen de toegang van onbevoegden. Daarvoor de toegang afsluiten.
- ▶ De hoofdafsluitkraan op de gasfles moet toegankelijk zijn.
- ▶ Alleen apparaten op gas (bijv. gasgrill) aansluiten die voor een gasdruk van 30 mbar zijn bedoeld.
- ▶ De gasafvoerbuys moet aan de verwarming en aan de schoorsteen goed afsluiten en stevig vastzitten. De gasafvoerbuys mag niet beschadigd zijn.
- ▶ De rookgassen moeten onbelemmerd naar buiten kunnen stromen en de verse lucht moet onbelemmerd toe kunnen treden. Daarom de gasafvoerschoorsteen en inlaatopeningen schoon houden en vrijhouden (bijv. van sneeuw en ijs). De onderrand van het voertuig mag niet met flappen of door sneeuwwallen worden afgesloten.

7.2 Gasflessen

- ▶ Volle of lege gasflessen buiten het voertuig alleen met gesloten hoofdafsluitkraan en voorzien van beschermkap hanteren.
- ▶ Gasflessen alleen in de gaskast meenemen.
- ▶ Gasflessen in de gaskast verticaal plaatsen.
- ▶ Gasflessen beveiligd tegen draaien en kantelen vastbinden.
- ▶ Gasslang spanningsvrij op de gasfles aansluiten.
- ▶ Als de gasflessen niet op de gasslang zijn aangesloten, altijd de beschermkap aanbrengen.
- ▶ Hoofdafsluitkraan aan de gasfles sluiten voordat de gasdrukregelaar of de gasslang van de gasfles wordt verwijderd.
- ▶ Afhankelijk van de aansluiting de gasslang met de hand of een geschikte speciale sleutel van de gasfles afschroeven en weer op de gasfles schroeven. De schroefverbinding van de gasfles heeft meestal een linkse schroefdraad. **Niet** te vast aandraaien.
- ▶ Voor het gebruik in voertuigen uitsluitend een speciale gasdrukregelaar met veiligheidsventiel gebruiken. Andere gasdrukregelaars zijn niet toegelaten en voldoen niet aan de hoge eisen.

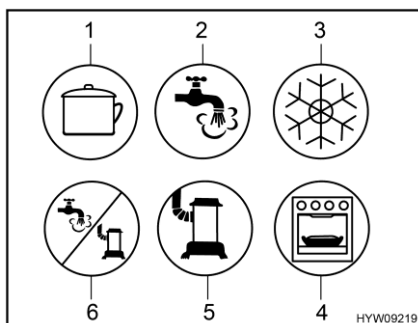

- ▶ Bij temperaturen onder 5 °C ijsbestrijdingsinstallatie (Eis-Ex) voor gasdrukregelaar gebruiken.
- ▶ Alleen gasflessen van 11 kg of 5 kg gebruiken. (Gasflessen kunnen verschillen afhankelijk van het land.)
- ▶ Voor buitengasflessen zo kort mogelijke slangen gebruiken (max. 150 cm).
- ▶ Blokkeer nooit de ventilatieopeningen in de vloer onder de gasflessen.

- ▷ Schroefverbindingen van gasflessen hebben in de regel een linkse schroefdraad.
- ▷ Voor apparaten op gas moet de gasdruk tot 30 mbar worden gereduceerd.
- ▷ De niet-verstelbare gasdrukregelaar direct op het flesventiel aansluiten met veiligheidsventiel.
De gasdrukregelaar reduceert de gasdruk van de gasfles tot de bedrijfsdruk van de gastoestellen.
- ▷ Voor het vullen en aansluiten van de gasflessen in Europa levert de toeborenhandel de betreffende Euro-vulsets c.q. Euro-flessensets.
- ▷ Informatie bij de handelspartners of het servicepunt.

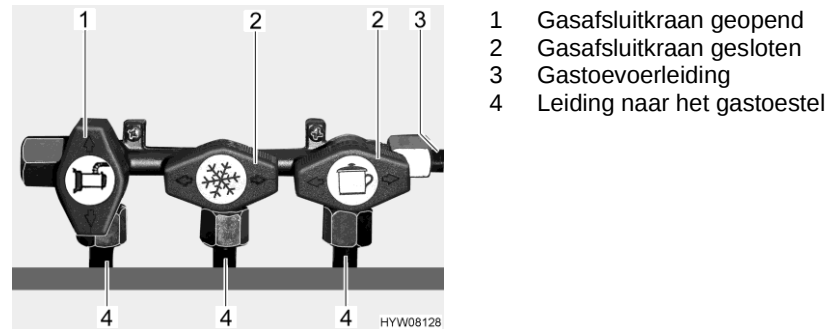
7.3 Gasafsluitkranen

- 1 Kookplaat
- 2 Warmwater
- 3 Koelkast
- 4 Bakoven/grill
- 5 Verwarming
- 6 Warmwater/verwarming

Afb. 61 Mogelijke symbolen van de gasafsluitkranen

In het voertuig is voor ieder gastoestel een gasafsluitkraan (Afb. 61) ingebouwd. De gasafsluitkranen bevinden zich onder de kookplaat.

Afb. 62 Stand gasafsluitkranen (voorbeeld)

- Openen:** ■ Gasafsluitkraan van het betreffende gastoestel parallel (Afb. 62,1) met de leiding (Afb. 62,4) instellen die naar het gastoestel leidt.
- Sluiten:** ■ Gasafsluitkraan van het betreffende gastoestel dwars (Afb. 62,2) met de leiding (Afb. 62,4) instellen die naar het gastoestel leidt.

7.4 Gasdrukregelaar DuoControl CS

- ▷ De regelaar en de slangleidingen moeten uiterlijk 10 jaar na de productiedatum vervangen worden. Dit is de verantwoordelijkheid van de gebruiker.
- ▷ Neem ook de gebruiksaanwijzing van de fabrikant in acht.

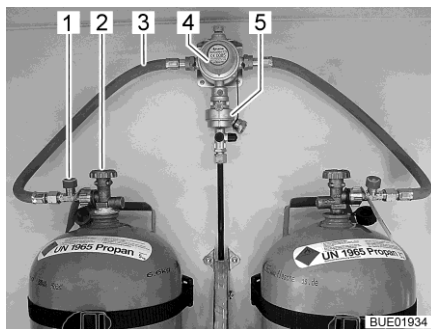
DuoControl CS is een veiligheids-gasdrukregelaar met automatische omschakeling voor een gasinstallatie met twee flessen en met crashsensor. De DuoControl-regelaar schakelt automatisch de gastoevoer om van de bedrijfsfles naar de reservefles, als de bedrijfsfles leeg of niet meer bedrijfsklaar is. Daarbij kunnen de gasverbruikers aanblijven. De DuoControl-regelaar is geschikt voor alle in de handel verkrijgbare gasflessen met vloeibaar gas (propaan/butaan) met een druk van 0,6 tot 16 bar.

De DuoControl-regelaar waarborgt een constante gasdruk voor de op gas werkende apparaten, om het even welke gasfles gas levert.

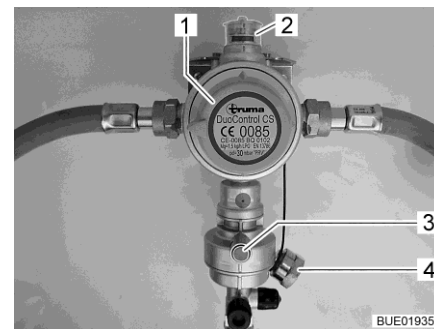
Bij een ongeval onderbreekt de crashsensor in de DuoControl-regelaar de gastoevoer.

De gasflessen zijn met hogedrukslangen aangesloten. Een slangbreukbeveiliging voorkomt dat er gas vrijkomt wanneer de slang beschadigd raakt.

Het gebruik van apparaten op gas tijdens de rit is in heel Europa toegestaan, als het voertuig is uitgevoerd met een gasdrukregelaar met crashsensor en hogedrukslangen met slangbreukbeveiliging.

Afb. 63 Gasflessen met DuoControl

Afb. 64 DuoControl-regelaar

Constructie van de installatie

De DuoControl-regelaar bestaat uit een omschakelventiel (Afb. 63,4) en een crashsensor (Afb. 63,5). De DuoControl-regelaar is gemonteerd tussen de gasleidingen (Afb. 63,3) met slangbreukbeveiliging (Afb. 63,1). Met de draaiknop (Afb. 64,1) op het omschakelventiel kan worden bepaald welke gasfles als bedrijfsfles en welke als reservefles wordt gebruikt.

De status van de gasvoorziening kan van het kijkglas (Afb. 64,2) worden afgelezen:

- Groen: Het gas komt uit de bedrijfsfles.
- Rood: Het gas komt uit de reservefles.

Gebruik met slechts één gasfles is toegestaan, maar in dat geval moet de open aansluiting met het blinddeksel (Afb. 64,4) worden afgesloten.

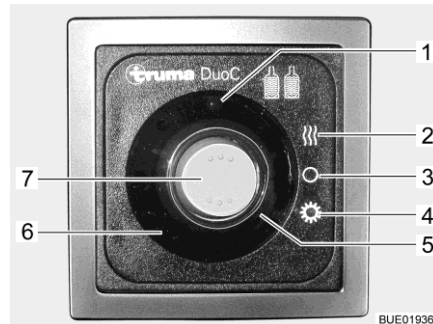
Crashsensor

De crashsensor sluit de gastoevoer af bij heftige schokken (bijv. een ongeval). De crashsensor kan in gebruik worden genomen door de groene reset-knop (Afb. 64,3) in te drukken.

Slangbreukbeveiliging

De slangbreukbeveiliging (Afb. 63,1) sluit de gastoevoer af wanneer de aangesloten slang breekt. De groene toets indrukken om de slangbreukbeveiliging te activeren. De groene toets moet zo lang worden ingedrukt, tot de druk in de slang is opgebouwd.

Eis-Ex De DuoControl-regelaar kan verwarmd worden (Eis-Ex). Wanneer op het bedieningspaneel wintergebruik is ingesteld, wordt de DuoControl-regelaar automatisch verwarmd. Zo kan in de winter storing van de gasinstallatie door ijsvorming vermeden worden.

- 1 Gele controlelicht Eis-Ex
- 2 Stand Wintergebruik
- 3 Stand UIT
- 4 Stand Zomergebruik
- 5 Rood controlelicht bedrijfsfles leeg
- 6 Groen controlelicht aanvoer uit bedrijfsfles
- 7 Wipschakelaar

Afb. 65 Bedieningspaneel (DuoControl)

Bedieningspaneel

De gastoevoer wordt via de DuoControl-regelaar op het bedieningspaneel (Afb. 65) in- en uitgeschakeld. De hoofdafsluitkranen (Afb. 63,2) van de gasflessen en de gasafsluitkranen van de apparaten moeten handmatig worden geopend. Voor het activeren van de slangbreukbeveiliging, zie sectie "Slangbreukbeveiliging".

Met de wipschakelaar (Afb. 65,7) op het bedieningspaneel wordt tussen zomer- en wintergebruik geschakeld.

De twee controlelichten op het bedieningspaneel geven de vulstand van de bedrijfsfles aan. Wanneer het groene controlelicht (Afb. 65,6) brandt, is de bedrijfsfles voldoende gevuld. Wanneer het rode controlelicht (Afb. 65,5) brandt, is de bedrijfsfles leeg. De gasvoorziening vindt dan plaats via de reservefles.

In gebruik nemen:

- Gasflessen aansluiten.
- Met de draaiknop (Afb. 64,1) op het omschakelventiel de gasfles kiezen waaruit als eerste gas genomen moet worden (bedrijfsfles). De draaiknop altijd tot aanslag draaien.
- Hoofdafsluitkraan (Afb. 63,2) op de gasfles openen.
- Groene toets van de slangbreukbeveiliging (Afb. 63,1) indrukken. In het kijkglas (Afb. 64,2) verschijnt de groene markering.

Zomer-/wintergebruik inschakelen:

- Op het bedieningspaneel (Afb. 65) de DuoControl-regelaar inschakelen. Daarvoor de wipschakelaar (Afb. 65,7) op wintergebruik (Afb. 65,2) of op zomergebruik (Afb. 65,4) zetten. Het gele controlelicht Eis-Ex (Afb. 65,1) brandt wanneer wintergebruik wordt gekozen.

Uitschakelen:

- De wipschakelaar (Afb. 65,7) op stand UIT (Afb. 65,3) zetten. De controlelichten gaan uit.
- Hoofdafsluitkraan (Afb. 63,2) op de gasfles sluiten.

Gasflessen vervangen

- ▶ Bij het vervangen van de gasflessen niet roken en geen open vuur ontsteken.
- ▶ Na het vervangen van gasflessen controleren of er bij de aansluitpunten geen gas uitloopt. Daarvoor de aansluiting met lekzoek-spray inspuiten. De toebehorenhandel biedt deze middelen aan.

Wanneer het groene controlelicht (Afb. 65,6) tijdens gebruik uitgaat en het rode controlelicht (Afb. 65,5) gaat branden, is de bedrijfsfles leeg en moet deze worden vervangen. In het kijkglas (Afb. 64,2) verschijnt de rode markering. De reservefles voorziet de gasverbruikers verder van gas.

Een lege gasfles kan ook vervangen worden terwijl apparaten op gas in gebruik zijn.

Gasfles vervangen:

- Draaiknop (Afb. 64,1) een halve slag draaien in de richting van de gasfles die op dat moment wordt gebruikt. Die gasfles wordt dan de bedrijfsfles en de lege gasfles wordt de reservefles. De markering in het kijkglas (Afb. 64,2) verandert van rood in groen.
- Hoofdafsluitkraan (Afb. 63,2) op de lege gasfles sluiten. Let op de richting van de pijl.
- Gasslang van de lege gasfles schroeven (in de regel linkse schroefdraad).
- Bevestigingsriemen losmaken en lege gasfles uitnemen.
- Gevulde gasfles in de gaskast zetten en met de bevestigingsriemen vastzetten.
- Gasslang op gevulde gasfles aansluiten (in de regel linkse schroefdraad).
- Hoofdafsluitkraan op de gasfles openen.
- Groene toets van de slangbreukbeveiliging (Afb. 63,1) indrukken.

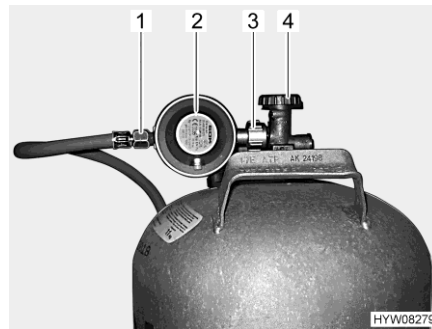
7.5 Gasflessen vervangen

- ▶ Bij het vervangen van de gasflessen niet roken en geen open vuur ontsteken.
- ▶ Na het vervangen van gasflessen controleren of er bij de aansluitpunten geen gas uitloopt. Daarvoor de aansluiting met lekzoek-spray inspuiten. De toebehorenhandel biedt deze middelen aan.

- ▷ De hieronder beschreven werkwijze geldt voor voertuigen die beschikken over een enkelvoudige gasaansluiting. Als het voertuig met een regelaar is uitgerust: Bij het wisselen van de gasfles zo te werk gaan als beschreven bij de regelaar.

Afb. 66 Aansluiting gasfles

- Luik naar de gaskast openen.
- Hoofdafsluitkraan (Afb. 66,4) op de gasfles sluiten. Let op de richting van de pijl.
- Gasdrukregelaar (Afb. 66,2) vasthouden en kartelmoer (Afb. 66,3) openen (in de regel linkse schroefdraad).
- Gasdrukregelaar met gasslang (Afb. 66,1) van de gasfles verwijderen.
- Bevestigingsriemen losmaken en gasfles uitnemen.
- Gevulde gasfles in de gaskast zetten.
- Gasfles met de bevestigingsriemen bevestigen.
- Gasdrukregelaar (Afb. 66,2) met gasslang (Afb. 66,1) op de gasfles aanbrengen en kartelmoer (Afb. 66,3) hand vastdraaien (in de regel linkse schroefdraad). **Niet** te vast aandraaien.
- Luik naar de gaskast sluiten.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de elektrische installatie van het voertuig.

De bediening van de op elektriciteit werkende apparaten van de woonopbouw is in hoofdstuk 9 beschreven.

8.1 Algemene veiligheidsinstructies

- ▶ Alleen vaklieden aan de elektrische installatie laten werken.
- ▶ Alle elektrische apparaten (bijv. mobiele telefoons, zend-ontvangaparatuur, televisies of DVD-spelers), die naderhand in het voertuig zijn ingebouwd en tijdens de rit in gebruik zijn, moeten over een CE-kenmerk beschikken en verifieerbaar getest zijn conform DIN VDE 0100 721. Neem hiervoor contact op met een erkende werkplaats.

Alleen zo is een goed functioneren van het voertuig tijdens de rit gegarandeerd. Anders is het mogelijk, dat de airbag wordt geactiveerd of de boordelektronica wordt gestoord.

- ▷ Er kunnen vertragingen optreden bij de uitgifte of het verder leiden van elektrische impulsen na de start van het voertuig.

De besturing van het basisvoertuig geeft het signaal D+ pas af wanneer de motor zijn volledige vermogen heeft bereikt. Dit kan (bijvoorbeeld bij een koude start in de winter) tot 15 seconden duren.

Om deze reden worden waarschuwingssignalen (zoals "opstap uitgeklat") onder omstandigheden met vertraging afgegeven.

Ook het automatisch inklappen van een SAT-antenne kan worden vertraagd.

- ▷ Tijdens onweer voor de zekerheid de 230-V-aansluiting ontkoppelen en de antennes induwen ter bescherming van de elektrische apparaten.

8.2 Begrippen

Rustspanning

De rustspanning is de spanning van de accu in rusttoestand, d.w.z. er wordt geen stroom opgenomen en de accu niet geladen.

- ▷ Voor de meting moet de batterij tot rust zijn gekomen. Daarom: Nadat deze voor het laatst is opgeladen of na de laatste stroomontname door verbruikers circa 2 uur wachten, totdat de rustspanning wordt gemeten.

Ruststroom

Sommige elektrische verbruikers, zoals bijv. klok en controlelichten hebben continu elektrische stroom nodig; deze worden daarom ook wel als stille verbruikers aangeduid. Deze ruststroom stroomt ook bij uitgeschakeld apparaat.

Diepontlading Diepontlading van de accu dreigt wanneer een accu door ingeschakelde verbruikers en door ruststroom volledig wordt ontladen en de rustspanning onder 12 V daalt.

- ▷ Diepontlading is schadelijk voor de accu.

Capaciteit Als capaciteit wordt de hoeveelheid elektriciteit aangeduid, die een accu kan opnemen.

De capaciteit van een accu wordt in ampère-uren (Ah) aangegeven. In de regel wordt daarbij de zogenaamde K20-waarde gebruikt.

De K20-waarde geeft aan, hoeveel stroom een accu over een periode van 20 uur kan afgeven, zonder dat deze wordt beschadigd, of hoeveel stroom er nodig is, om een lege accu binnen 20 uur te laden.

Wanneer een accu bijv. 20 uur lang 4 ampère kan afgeven, heeft deze een capaciteit van $4 \text{ A} \times 20 \text{ h} = 80 \text{ Ah}$.

Wanneer er meer stroom stroomt, wordt de ontladtid van de accu evenredig gereduceerd.

Externe invloeden zoals temperatuur en leeftijd veranderen het opnamevermogen van de accu. Capaciteitsgegevens hebben betrekking op nieuwe, bij ruimtetemperatuur gebruikte accu's.

- ▷ Capaciteitsgegevens hebben afhankelijk van de accutechnologie een omrekeningsfactor van 1,3 tot 1,7, die de daadwerkelijke capaciteit met deze waarde laat dalen.

8.2.1 Startaccu

De startaccu dient voor het starten van de motor en voedt de elektrische verbruikers van het basisvoertuig alsmede extra apparaten zoals radio, navigatietoestel of centrale vergrendeling met spanning.

Inbouwplaats In de bestuurderscabine onder de vloermat voor de bestuurdersstoel.

Ontlading In deze sectie vindt u instructies voor de ontlading van de startaccu.

- ▷ Diepontlading is schadelijk voor de accu.
- ▷ Accu tijdig opladen.

De startaccu wordt door ruststroom (stille verbruikers) langdurig diepontladen. Stille verbruikers zijn bijvoorbeeld extra apparaten zoals radio, alarminstallatie, navigatietoestel of centrale vergrendeling. Stille verbruikers ontladen de startaccu, als de voertuigmotor is uitgeschakeld.

Bij lage buitentemperaturen verlaagt de beschikbare capaciteit.

Laden

In deze sectie vindt u instructies voor het laden van de startaccu.

- ▶ Accuzuur in de accu is giftig en bijtend. Ieder contact met de huid of de ogen vermijden. Bij contact onmiddellijk grondig spoelen met veel water (huid, ogen, kleding, voorwerpen) en eventueel een arts raadplegen.
- ▶ Bij het laden met een extern laadapparaat bestaat explosiegevaar. Bij het plaatsen van de poolklemmen kunnen vonken ontstaan. Accu alleen in goed geventileerde ruimtes en ver verwijderd van open vuur of mogelijke vonkbronnen laden. Accu's kunnen bij het laden gasen ontwikkelen en afgeven.

- ▷ De accu niet afklemmen bij draaiende motor.
- ▷ Voor het los- en vastklemmen van de accu de voertuigmotor uitschakelen, de 230-V- en de 12-V-voorziening alsmede alle verbruikers uitschakelen. Kortsluitingsgevaar!
- ▷ Voor een tijdelijke stilstand de accu volledig opladen.
- ▷ Accukabels niet op de verkeerde polen aansluiten (rode kabel -> pluspool, zwarte kabel -> minpool).
- ▷ Het contact niet bedienen als de startaccu of de woonruimteaccu losgekoppeld zijn. Kortsluitingsgevaar door open kabeleinden!
- ▷ De gebruiksaanwijzingen van het basisvoertuig en het laadapparaat in acht nemen.

De startaccu kan alleen met een extern laadapparaat vol geladen worden. Als het voertuig op de 230-V-voorziening is aangesloten, krijgt de startaccu van het elektroblok alleen een druppellading. Ook tijdens het rijden is een volledig laden van de startaccu door de voertuigdynamo niet mogelijk.

Bij het laden van de startaccu met een extern laadapparaat als volgt te werk gaan:

- Voertuigmotor afzetten.
- De 12-V-voorziening op het paneel uitschakelen. De controlelichten of de indicaties op het paneel gaan uit.
- Alle gasverbruikers uitschakelen, alle gasafsluitkranen en de hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten.
- De elektrische verbinding tussen startaccu en voertuig scheiden (bijv. poolklemmen verwijderen). Bij het afklemmen van de accupolen bestaat kortsluitingsgevaar. Daarom eerst de minpool en vervolgens de pluspool afklemmen.
- Controleren, of het externe laadapparaat is uitgeschakeld.
- Het externe laadapparaat aansluiten op de startaccu. Letten op de poling: Eerst de pooltang "+" aan de pluspool van de startaccu klemmen, vervolgens de pooltang "-" aan de minpool van de startaccu klemmen.
- Extern laadapparaat inschakelen.
- Informatie over de laadduur van de accu ontleen aan de gebruiksaanwijzing van het aangebrachte laadapparaat.
- Informatie over de sterkte van de accu vindt u op de accu.
- Laadapparaat in omgekeerde volgorde losklemmen (eerst de minpool).
- Accupolen weer opklemmen (eerst de pluspool).

Opslag In deze sectie vindt u instructies voor het opslaan van de startaccu.

- Afgeklemdde accu koel en droog bewaren.
- Afgeklemdde accu elke 4 tot 6 weken 24 tot 48 uur op een laadapparaat aansluiten.

- ▷ Wanneer de accu tijdens stilstand aangeklemd blijft, moet deze mogelijk al na 14 dagen of met nog kortere tussenpozen opnieuw worden geladen.
- ▷ Wanneer een "intelligent" laadapparaat met druppeloplaadfunctie aanwezig is, het laadapparaat voor de gehele stilstandsperiode op de accu aangesloten en ingeschakeld laten.

8.2.2 Woonruimteaccu

- ▷ De woonruimteaccu mag niet geopend worden.
- ▷ Voor het laden van de woonruimteaccu alleen het ingebouwde elektroblok gebruiken. Hiertoe de 230-V-aansluiting (CEE-stekker) van het voertuig op een externe 230-V-voorziening aansluiten.
- ▷ Alleen aan de reis beginnen met een volgeladen woonruimteaccu. Daarom de woonruimteaccu voor het begin van de reis tenminste 20 uur laden.
- ▷ Tijdens de reis iedere gelegenheid om de woonruimteaccu op te laden benutten.
- ▷ Na de reis de woonruimteaccu volledig opladen.
- ▷ Voor een tijdelijke stilstand de accu volledig opladen.
- ▷ Bij het vervangen van de woonruimteaccu alleen accu's van dezelfde bouwwijze en dezelfde capaciteit gebruiken.
- ▷ Bij het vervangen van de accu altijd eerst de minpool en dan de pluspool afklemmen. Bij het aanklemmen de omgekeerde volgorde aanhouden: eerst de pluspool dan de minpool aanklemmen.
- ▷ Bij het vervangen van de woonruimteaccu alleen accu's gebruiken waarvoor een laadkarakteristiek beschikbaar is. Het laadkarakteristiek moet na vervanging van de accu in het elektroblok, resp. de extra lader ingesteld worden.
- ▷ Wanneer meerdere woonruimteaccu's aanwezig zijn, altijd alle accu's samen vervangen. De accu's moeten altijd dezelfde leeftijd en dezelfde capaciteit hebben.
- ▷ Bij het vervangen van de woonruimteaccu alleen accu's gebruiken die overeenkomen met de minimale capaciteit van het laadapparaat. De afzonderlijke gebruiksaanwijzing van het laadapparaat in acht nemen. Accu's met te geringe capaciteit verhitten bij het laden te sterk. Explosiegevaar!
- ▷ Wanneer de woonruimteaccu wordt vervangen en het laadapparaat niet ten minste 10 % van de nominale capaciteit van de nieuwe accu als laadstroom levert, een extra laadapparaat monteren. Voorbeeld: Bij een accucapaciteit van 80 Ah moet het laadapparaat ten minste 8 A laadstroom leveren.
- ▷ Voor het los- en vastklemmen van de accu de voertuigmotor uitschakelen, de 230-V- en de 12-V-voorziening alsmede alle verbruikers uitschakelen. Kortsluitingsgevaar!

- ▷ Het contact niet bedienen als de startaccu of de woonruimteaccu losgekoppeld zijn. Kortsluitingsgevaar door open kabeleinden!
- ▷ Aan de contactdozen van het 12-V-boordnet alleen apparaten met maximaal 10 A aansluiten.
- ▷ Wanneer twee woonruimteaccu's aanwezig zijn: Bij het vervangen erop letten, dat de accu's correct worden gemonteerd. De accu's zo inbouwen, dat de pluspool van de accu naast de minpool van de andere accu ligt.
- ▷ Wanneer twee woonruimteaccu's aanwezig zijn: Bij het vervangen erop letten, dat de accu's correct worden aangesloten.

- ▷ De accu is onderhoudsvrij. Onderhoudsvrij betekent:
De zuurstand hoeft niet gecontroleerd te worden.
De accupolen hoeven niet ingevet te worden.
Er hoeft geen gedestilleerd water bijgevuld te worden.
Ook een onderhoudsvrije accu moet worden bijgeladen.
Aanbeveling: Elke 6 tot 8 weken een volledige laadcyclus uitvoeren. Afhankelijk van de accucapaciteit en het laadapparaat duurt de laadcyclus 24 tot 48 uur.
- ▷ Afhankelijk van het model en de uitrusting is op de woonruimteaccu een extra accu aangesloten. De batterijen worden hierna, onafhankelijk van het aantal, als woonruimteaccu's aangeduid.

Als het voertuig niet op de 230-V-voorziening is aangesloten of als de 230-V-voorziening is uitgeschakeld, voedt de woonruimteaccu de woonruimte met 12 V gelijkspanning. De woonruimteaccu heeft slechts een begrensde energievoorraad. Daarom elektrische verbruikers zoals bijvoorbeeld radio of lampen niet gedurende een langere periode zonder 230-V-voorziening gebruiken.

Inbouwplaats

In de rechter console van de bestuurdersstoel.

Ontlading

Door de ruststroom, die sommige elektrische verbruikers permanent verbruiken, wordt de woonruimteaccu ontladen. Bij uitgeschakelde accu-scheidingsschakelaar kan de laadtoestand van de woonruimteaccu dalen tot ca. 40 tot 80 %.

- ▷ Diepontlading is schadelijk voor de accu. Dit kan tot vervormingen, hitteontwikkeling en schroeischade leiden.
- ▷ Accu tijdig opladen.

Ook een vol geladen woonruimteaccu wordt door ruststroom (stille verbruikers) diepontladen.

Bij lage buitentemperaturen verlaagt de beschikbare capaciteit.

De zelfontlading van de accu is eveneens afhankelijk van de temperatuur. Bij 20 tot 25 °C bedraagt het zelfontladingspercentage ca. 3 % van de capaciteit/maand. Bij stijgende temperaturen neemt het zelfontladingspercentage toe: Bij 35 °C bedraagt het zelfontladingspercentage ca. 20 % van de capaciteit/maand.

Een oude accu beschikt niet meer over de volle capaciteit.

Hoe meer elektrische verbruikers ingeschakeld zijn, des te sneller is de energievoorraad van de woonruimteaccu verbruikt.

Laden De woonruimteaccu alleen met het elektroblok laden. Het voertuig daarvoor zo vaak mogelijk op een 230-V-voorziening aansluiten. Voor aansluiting in principe alleen de 230-V-aansluiting op het voertuig (CEE-contactdoos) gebruiken.

- ▷ Na een diepontlading de accu tenminste 48 uur laden.
- ▷ Bij temperaturen onder 0 °C neemt een woonruimteaccu minder stroom op. Bij ca. -15 °C stroomt er geen stroom meer. De woonruimteaccu kan niet meer worden geladen.
- ▷ De last- en laadleidingen altijd "kruisgewijs" aansluiten. Dit is nodig, om ervoor te zorgen dat de accu's altijd dezelfde leidingweerstand ten opzichte van elkaar hebben. Zo kan de laad-/ontlaadstroom gelijkmatig worden verdeeld.

Opslag In deze sectie vindt u instructies voor het opslaan van de woonruimteaccu.

- Afgekleemde accu koel en droog bewaren.
- Bij afgekleemde, volledig geladen gelaccu kan het voldoende zijn om de accu pas weer na 6 maanden op te laden.

Aanbeveling: Ook de afgekleemde gelaccu elke 4 tot 6 weken 24 tot 48 uur opladen.

- ▷ Wanneer een "intelligent" laadapparaat met druppeloplaadfunctie aanwezig is, het laadapparaat voor de gehele stilstandsperiode op de accu aangesloten en ingeschakeld laten.

8.2.3 Energiebalans van de woonruimteaccu

De woonruimteaccu heeft slechts een begrensde energievoorraad. Daarom mogen elektrische verbruikers niet gedurende een langere periode zonder 230-V-aansluiting worden gebruikt.

8.2.4 Naderhand monteren van een wisselrichter

- ▷ De achteraf plaatsvindende inbouw van een wisselrichter kan schade aan het elektrische systeem tot gevolg hebben. Voor deze schades stellen wij ons niet aansprakelijk.

De inbouw van een 230-V-wisselrichter leidt tot een zeer hoge stroombelasting. Zo heeft een wisselrichter met een uitgangsvermogen van 800 W een stroomverbruik van maximaal 75 A aan de 12-V-zijde.

Deze stroomsterkte is veel te hoog voor de uitgangen op het elektroblok (zie sectie 8.6.1).

Wanneer de wisselrichter rechtstreeks op de accu aangesloten wordt, wordt de stroomopname van de wisselrichter niet op het paneel weergegeven. Door de hoge ontladstroom daalt de poolspanning op de accu sterk. Het geïnstalleerde meetsysteem herkent dan onderspanning en schakelt eventueel het 12-V-boordnet uit. Bovendien raakt de woonruimteaccu bij gebruik van een wisselrichter zeer snel ontladen.

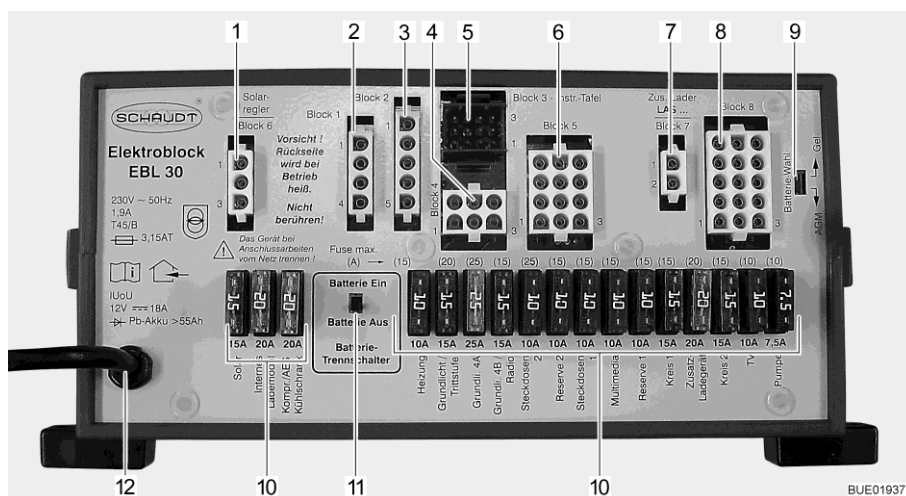
8.3 Elektroblok (EBL 30)

- ▷ Ventilatiesleuven niet afdekken. Gevaar voor oververhitting!

- ▷ Afhankelijk van het model zijn niet altijd alle stekkerplaatsen voor zekeringen uitgerust.
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

Afb. 67 Elektroblok (EBL 30)

- 1 Blok 6: Zonneregelaar (voorzover aanwezig)
- 2 Blok 1: Koelkast
- 3 Blok 2: Koelkastvoeding D+, accuvoeler/stuurleidingen
- 4 Blok 4: Verwarming, basisverlichting (verlichting in het ingangsbereik), opstap
- 5 Blok 3: Paneel
- 6 Blok 5: Reserve 2, contactdozen, basisverlichting
- 7 Blok 7: Extra laadapparaat
- 8 Blok 8: Verbruiker, TV, waterpomp, reserve 1, multimedia, contactdozen
- 9 Schakelaar accukeuze (Gel/AGM)
- 10 Zekeringen
- 11 Accu-scheidingsschakelaar ("Batterie Ein/Aus" (accu Aan/Uit))
- 12 Netaansluiting 230 V~

Taken Het elektroblok heeft de volgende taken:

- Het elektroblok laadt de woonruimteaccu. De startaccu krijgt via het elektroblok alleen een druppellading.
- Het elektroblok bewaakt de spanning van de woonruimteaccu.
- Het elektroblok verdeelt de stroom naar de 12-V-stroomcircuits en beveiligd deze. Aan de contactdozen kunnen apparaten met maximaal 10 A worden aangesloten.
- Het elektroblok biedt aansluitingen voor een zonneregelaar, een extra laadapparaat evenals verdere besturings- en bewakingsfuncties.
- Het elektroblok scheidt de startaccu elektrisch van de woonruimteaccu als de voertuigmotor is uitgeschakeld. Zo kunnen de 12-V-verbruikers van de woonruimte de startaccu niet ontladen.
- De accu-scheidingsschakelaar in het elektroblok scheidt alle verbruikers van de woonruimteaccu.

Het elektroblok functioneert alleen in combinatie met een paneel.

De stroom, die op het elektroblok beschikbaar is (maximaal 18 A), is verdeeld in laadstroom en verbruikersstroom. De laadstroom is daarbij altijd slechts het aandeel, dat de verbruikers op dat moment niet nodig hebben. Wanneer de verbruikersstroom hoger is dan de beschikbare stroom, wordt de woonruimteaccu ontladen.

Inbouwplaats In de linker console van de bestuurdersstoel.

8.3.1 Accu-scheidingsschakelaar

De accu-scheidingsschakelaar schakelt **alle** verbruikers van de woonruimte uit, ook stille verbruikers. Daarbij worden alle verbruikers die door het elektroblok van stroom worden voorzien van de woonruimteaccu afgekoppeld. Zelfs verbruikers als opstap, basisverlichting of koelkast werken dan niet meer. Daardoor wordt een langzame ontlading van de woonruimteaccu vermeden als het voertuig gedurende langere tijd niet wordt gebruikt (bijv. tijdelijke stilstand).

Inbouwplaats De accu-scheidingsschakelaar bevindt zich op het elektroblok.

Wanneer het voertuig via de CEE-contactdoos op de 230-V-voorziening is aangesloten, worden de accu's geladen, ook als de accu-scheidingsschakelaar is uitgeschakeld.

8.3.2 Accu-keuzeschakelaar

- ▶ Als de accu-keuzeschakelaar verkeerd is ingesteld, kan zich knalgas vormen. Explosiegevaar!

- ▷ Door een verkeerde stand van de accu-keuzeschakelaar kan de woonruimteaccu beschadigd worden.
- ▷ De fabrieksinstelling van de accu-keuzeschakelaar niet veranderen.

Inbouwplaats De accu-keuzeschakelaar bevindt zich op het elektroblok.

8.3.3 Accubewaking

- ▷ Een ontladen woonruimteaccu zo snel mogelijk weer volledig laden.

De accubewaking in het elektroblok bewaakt de spanning in de woonruimteaccu.

Als de accuspanning onder 10,5 V daalt, schakelt de accubewaking in het elektroblok alle 12-V-verbruikers uit.

Maatregelen:

- Alle elektrische verbruikers die niet strikt noodzakelijk zijn met hun schakelaar uitschakelen.
- Indien nodig met de hoofdschakelaar 12 V de 12-V-voorziening voor kortstondig bedrijf inschakelen. Dit is echter alleen mogelijk, wanneer de accuspanning boven 11 V ligt. Ligt de spanning daaronder, kan de 12-V-voorziening pas weer worden ingeschakeld als de woonruimteaccu werd opgeladen.

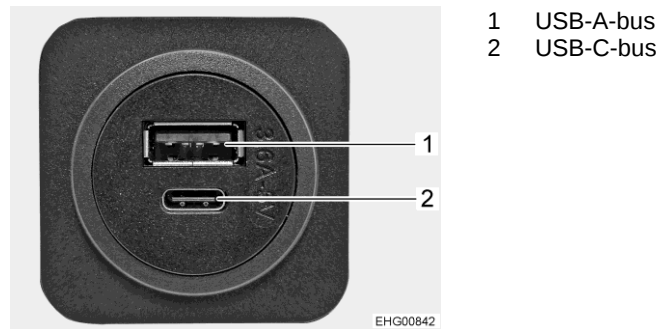
8.3.4 Acculading

Als de voertuigmotor draait, worden de woonruimteaccu en de startaccu door een relais in het elektroblok aaneengeschakeld en de voertuigdynamo bijgeladen. Als de voertuigmotor is uitgeschakeld, worden de accu's automatisch door het elektroblok weer van elkaar gescheiden. Daardoor wordt voorkomen dat de startaccu door elektrische verbruikers in de woonruimte wordt ontladen. Daardoor ontstaan er geen problemen bij het starten van het voertuig. De poolspanning van de woonruimteaccu, resp. de startaccu kan op het paneel worden afgelezen.

Als het voertuig via de CEE-contactdoos op de 230-V-voorziening is aangesloten, worden de woonruimteaccu en de startaccu via de laadmodule in het elektroblok bijgeladen. De startaccu wordt hierbij alleen met een druppellading geladen. De laadstroom wordt aan de laadtoestand van de accu aangepast. Daardoor is overladen niet mogelijk.

Om de volle capaciteit van de laadmodule in het elektroblok te gebruiken, dienen alle elektrische verbruikers tijdens het laden uitgeschakeld te worden.

8.3.5 USB-aansluiting

Afb. 68 USB-aansluiting

Het voertuig is standaard uitgerust met meerdere USB-aansluitingen. De USB-aansluitingen hebben elk een aansluiting voor een USB-A-stekker (Afb. 68,1) en een aansluiting voor een USB-C-stekker (Afb. 68,2).

Via de twee USB-aansluitingen kunnen de accu's van apparaten met een laadstroom van maximaal 2,5 A geladen worden.

8.3.6 Achteraf monteren van meer 12-V-verbruikers

De elektrische installatie in het woongedeelte van het voertuig kan achteraf uitgebreid worden met extra apparaten. De additionele apparatuur wordt aangesloten op de reserveuitgangen van het elektroblok. Het vermogen van de additionele apparatuur mag de capaciteit van de zekeringen (bijv. 15 A) niet overschrijden. Er mogen op het elektroblok echter geen zekeringen met hogere waarden worden gebruikt dan die, die op het elektroblok zijn aangegeven.

8.4 Paneel (LT 453)

Afb. 69 Paneel (LT 453)

- 1 Hoofdschakelaar 12 V en groene LED
- 2 Waterpompschakelaar en gele LED
- 3 Symbool netaansluiting en gele LED
- 4 Toets voor het opvragen van de spanning van de woonruimteaccu
- 5 Toets voor het opvragen van het niveau in de verswatertank
- 6 Toets voor het opvragen van het niveau in de afvalwatertank
- 7 Toets voor het opvragen van de spanning van de startaccu
- 8 LED-schaal voor het weergeven van het tankniveau
- 9 LED-schaal voor het weergeven van de accuspanning

Bij de schakelaars en toetsen van het paneel gaat het om sensor-touchpads. De schakelfunctie wordt door aanraken geactiveerd.

Netaansluiting

De gele LED bij het symbool netaansluiting (Afb. 69,3) brandt, als het voertuig is aangesloten aan een externe netvoeding. De LED brandt dan ook bij uitgeschakeld paneel.

8.4.1 Hoofdschakelaar 12 V

De hoofdschakelaar 12 V (Afb. 69,1) schakelt het paneel en de 12-V-voorziening van de woonruimte aan en uit.

Uitzondering: Afhankelijk van het model blijven koelkast, verwarming, basisverlichting (verlichting in het ingangsbereik) en opstap bedrijfsklaar.

Inschakelen: ■ Schakelaar " (Afb. 69,1) indrukken: De 12-V-voorziening van de woonruimte is ingeschakeld. De LED brandt groen.

Uitschakelen: ■ Schakelaar " (Afb. 69,1) opnieuw indrukken: De 12-V-voorziening van de woonruimte is uitgeschakeld. De LED gaat uit.

- ▷ Bij het verlaten van het voertuig de 12-V-voorziening via het paneel uitschakelen. Zo kan een onnodige ontlading van de woonruimteaccu worden vermeden.
- ▷ Verbruikers als regelapparaten (bijv. zonneregelaar, Eis Ex of paneel) of inbouwapparatuur (bijv. verwarming, koelkast of opstap) halen verder stroom van de accucapaciteit, ook wanneer de 12-V-voorziening op het paneel is uitgeschakeld. Daarom de woonruimteaccu met de schakelaar op het elektroblok loskoppelen van het 12-V-boordnet, als het voertuig langere tijd niet wordt gebruikt.

8.4.2 Waterpompschakelaar

De waterpompschakelaar (Afb. 69,2) schakelt de stroomvoorziening van de waterpomp aan en uit.

Inschakelen: ■ Waterpompschakelaar " (Afb. 69,2) indrukken: De stroomvoorziening van de waterpomp is ingeschakeld. De LED brandt geel. De waterpomp wordt bij het openen van een waterkraan geactiveerd.

Uitschakelen: ■ Waterpompschakelaar " (Afb. 69,2) opnieuw indrukken: De stroomvoorziening van de waterpomp is uitgeschakeld. De LED gaat uit.

8.4.3 LED-schaal voor accuspanning

De LED-schaal (Afb. 69,9) geeft de accuspanning van de startaccu of de woonruimteaccu als volgt aan:

- Alle LED's branden: Accu is voldoende geladen.
- Gele en rode LED branden: Accu is gedeeltelijk ontladen (onder 12,4 V).
- Alleen rode LEDs branden: Accu is leeg (onder 11,5 V).

Accuspanning tonen: ■ Toets " (Afb. 69,4) indrukken: De accuspanning van de woonruimteaccu wordt getoond.

■ Toets " (Afb. 69,7) indrukken: De accuspanning van de startaccu wordt getoond.

De volgende tabellen helpen u de op het paneel getoonde accuspanning van de woonruimteaccu juist te interpreteren.

Accuspanning (waarden bij lopende werking)	Rijden (voertuig rijdt, geen netaansluiting)	Accugebruik (voertuig staat stil, geen netaansluiting)	Netgebruik (voertuig staat stil, netaansluiting)
11,5 V of minder Diepontlading dreigt (accu-alarm)	12-V-boordnet overbelast	Indien verbruikers uitgeschakeld: Accu leeg	12-V-boordnet overbelast
	Accu wordt door de dynamo niet geladen	Indien verbruikers ingeschakeld: Accu overbelast	Accu wordt door het elektroblok niet geladen, elektroblok defect
12,2 V tot 12,7 V	12-V-boordnet overbelast ¹⁾	Normaal bereik	12-V-boordnet overbelast ¹⁾
	Accu wordt door de dynamo niet geladen ¹⁾		Accu wordt door het elektroblok niet geladen, elektroblok defect ¹⁾
13,5 V	Accu wordt geladen	Treedt slechts kortdurend na het laden op	Accu wordt geladen

¹⁾ Indien de spanning dit bereik meerdere uren niet overschrijdt.

Waarden voor rustspanning	Laadtoestand van de accu ¹⁾
Minder dan 12 V	Ontladen of diepontladen
12,2 V	25 %
12,7 V	50 %
Meer dan 12,7 V	100 %

¹⁾ Richtwaarden voor gel-accu.

▷ Langere diepontlading beschadigt de accu onherstelbaar.

Maatregelen:

- Bij accu-alarm verbruikers uitschakelen en woonruimteaccu laden, ofwel door te rijden of door aansluiting op een 230-V-voorziening.

8.4.4 LED-schaal voor tankniveau

De LED-schaal (Afb. 69,8) geeft het niveau van de verswatertank of de afvalwatertank aan.

Vulstand tonen:

- Toets "☰" (Afb. 69,5) indrukken: Het niveau van de verswatertank wordt door brandende LEDs aangegeven.
- Toets "☷" (Afb. 69,6) indrukken: Het niveau van de afvalwatertank wordt door brandende LEDs aangegeven.

Niveauaanduiding

LED-indicatie	Tankpeil
Alle LED's branden	Tank vol
6 LED's branden	Tank ca. 3/4 vol
4 LED's branden	Tank ca. 1/2 vol
2 LED's branden	Tank ca. 1/4 vol
Geen LED brandt	Tank leeg

▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

8.5 230-V-boordnet

- ▶ Alleen vaklieden aan de elektrische installatie laten werken.
- ▶ De elektrische installatie van het voertuig elke drie jaar door een geautoriseerde vakman laten controleren. Bij veelvuldig gebruik van het voertuig wordt een jaarlijkse controle aanbevolen.

Het 230-V-boordnet verzorgt:

- de contactdozen met randaarde voor apparaten met maximaal 10 A
- het elektroblok

De elektrische verbruikers, die op het 12-V-boordnet van de woonruimte aangesloten zijn, worden door de woonruimteaccu van spanning voorzien.

Het voertuig zo vaak mogelijk op een externe 230-V-voorziening aansluiten. Daarbij laadt de laadmodule in het elektroblok automatisch de woonruimteaccu. Bovendien wordt de startaccu met een druppellading geladen.

8.5.1 230-V-aansluiting (CEE-contactdoos)

- ▷ Overspanning kan de aangesloten apparaten beschadigen. Oorzaken van overspanning kunnen zijn blikseminslag, onregelmatige spanningsbronnen (bijv. benzinegeneratoren) of stroomaansluitingen op veerboten.

Eisen m.b.t. de 230-V-aansluiting

- De aansluitkabel, de stekkerverbindingen aan de voorzieningsplaats en de stekkerverbinding aan het voertuig moeten voldoen aan IEC 60309. De in de handel gebruikelijke benaming voor de stekkerverbindingen is "CEE blauw".
- Snoer met rubber mantel H07RN-F met een leidingsdiameter van ten minste 2,5 mm² en een lengte van maximaal 25 m gebruiken.
- Stekkerverbindingen met randaarde (Schuko) zijn niet toegestaan. Het tussenschakelen van CEE/randaarde-adapters is eveneens niet toegestaan.

8.5.2 230-V-voorziening aansluiten

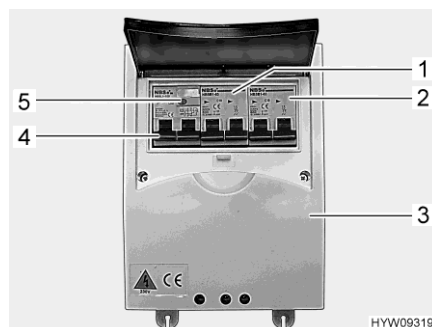

- ▷ De externe 230-V-voorziening moet beveiligd zijn met een aardlekschakelaar (FI-schakelaar, 30 mA).
- ▷ De kabel moet volledig van de kabelhaspel afgewikkeld zijn om oververhitting te voorkomen.
- ▷ Bij twijfel of indien de 230-V-voorziening niet beschikbaar of defect is, contact opnemen met de gebruiker van de voorzieningsinstallatie.

- ▷ De 230-V-aansluiting is in het voertuig met een aardlekschakelaar (FI-schakelaar) uitgerust.
- ▷ Voor de aansluitpunten op campings (campingverdelers) zijn aardlekschakelaars (FI-schakelaars, 30 mA) voorgeschreven.

Het voertuig kan op een externe 230-V-voorziening worden aangesloten. Voor aansluiting in principe alleen de 230-V-aansluiting op het voertuig (CEE-contactdoos) gebruiken.

Afb. 70 Beveiligingsautomaat en FI-schakelaar (230-V-zeke-
ringenkast)

Afb. 71 230-V-aansluiting op het
voertuig (CEE-contactdoos)

- ▷ De tweede beveiligingsautomaat (Afb. 70,2) is optioneel. Of deze beveiligingsautomaat aanwezig is, hangt af van de uitvoering van het voertuig.

Voertuig aansluiten:

- Controleren of het stroomvoorzieningsapparaat met betrekking tot de aansluiting, spanning, frequentie en stroom geschikt is.
- Controleren of de kabels en aansluitingen geschikt zijn.
- Stekkerverbindingen en kabels op zichtbare beschadigingen controleren.
- Beide beveiligingsautomaten (Afb. 70,1 en Afb. 70,2) in de zekeringenkast (Afb. 70,3) uitschakelen.
- Afdekking van de 230-V-aansluiting op het voertuig openen (Afb. 71) en stekkerverbinding aansluiten. Controleren of de vergrendelnok van de veergespannen klapdeksel vergrendeld is.
- Stekker van de aansluitkabel in de contactdoos van de campingverdelers steken. Controleren of de vergrendelnok van het veergespannen klapdeksel ook hier vergrendeld is.
- Beide beveiligingsautomaten in de zekeringenkast inschakelen.

Aardlekschakelaar controleren:

- Als het voertuig op de 230-V-voorziening aangesloten is, dan moet de testknop (Afb. 70,5) van de aardlekschakelaar (FI-schakelaar) (Afb. 70,4) in de zekeringenkast (Afb. 70,3) worden ingedrukt. De aardlekschakelaar moet activeren.
- De aardlekschakelaar (Afb. 70,4) weer inschakelen.

Verbinding loskoppelen:

- Beide beveiligingsautomaten (Afb. 70,1 en 2) in de zekeringenkast (Afb. 70,3) uitschakelen.
- De vergrendelnok aan de campingverdelers losmaken en de stekker van de aansluitkabel uit de contactdoos trekken.
- De vergrendelnok aan het voertuig losmaken, de stekkerverbinding los trekken en de afdekking van de 230-V-aansluiting sluiten.

8.6 Zekeringen

- ▶ Defecte zekeringen alleen vervangen, als de foutoorzaak bekend en verholpen is.
- ▶ Defecte zekeringen alleen vervangen als de stroomvoorziening is uitgeschakeld.
- ▶ Zekeringen nooit overbruggen of repareren.
- ▶ Defecte zekeringen altijd vervangen door een nieuwe zekering met dezelfde zekeringswaarden.

8.6.1 Zekeringen 12 V

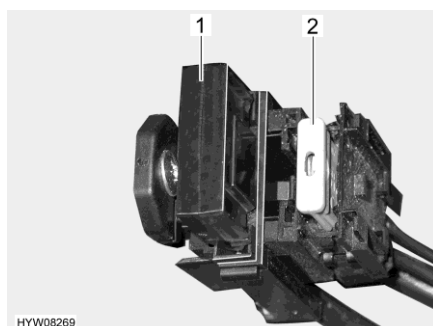
De verbruikers die in de woonruimte op de 12-V-voorziening zijn aangesloten, zijn beveiligd door aparte zekeringen. De zekeringen zijn op verschillende inbouwplaatsen in het voertuig toegankelijk.

Om de zekeringen te vervangen werking, waarde en kleur van de betreffende zekeringen ontlenen aan de navolgende gegevens. Bij vervangen van de zekeringen uitsluitend platte zekeringen met de waarden gebruiken die hierna staan vermeld.

Enkele signalen zijn door zogenaamde polyswitch-zekeringen beveiligd. Polyswitch is een interne, zelfherstellende zekering. Nadat de overbelasting of kortsluiting is opgeheven, wordt de bedrijfsstroom automatisch weer vrijgegeven. Dit kan enkele seconden duren (afkoelfase).

Zekeringen op de startaccu

De zekeringen zijn in de buurt van de startaccu ingebouwd.

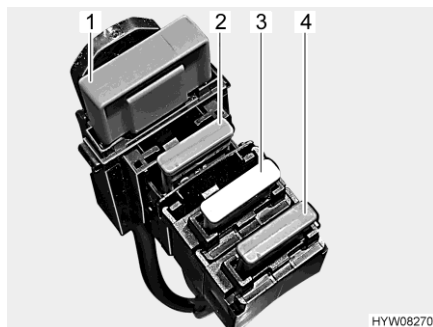

Afb. 72 Zekeringen (startaccu)

- 1 Platte Jumbo-zekering 40 A/oranje (voor elektroblok)
- 2 Platte zekering 15 A/blauw (voor koelkast en laadleiding)

Zekeringen op de woonruimteaccu

De zekeringen zijn in de buurt van de woonruimteaccu ingebouwd.

Afb. 73 Zekeringen (woonruimteaccu)

- 1 Platte Jumbo-zekering 40 A/oranje (voor elektroblok)
- 2 Platte zekering 2 A/grijs (voor accuvoeler woonruimteaccu)
- 3 Platte zekering 20 A/geel (voor speciale uitvoering verwarming)
- 4 Platte zekering 15 A/blauw (voor speciale uitvoering schakelaar verwarming)

Zekeringen aan de relaisbox AD01

De zekeringen zijn in het platform voor de zitgroep ingebouwd en toegankelijk via een serviceluik.

Ze-nr	Functie	Waarde/kleur
B2	Kl. 15 (contact Aan)	15 A blauw
B3	Kl. 30 (permanent plus)	15 A blauw
B5	D+ signaal	Interne polyswitch (2 A)
B6	Reserve (extra verwarming)	15 A blauw
B7	Lampen	5 A lichtbruin

Zekering van het Thetford-toilet

Het toilet heeft een onderhoudsvrije, zelfherstellende zekering.

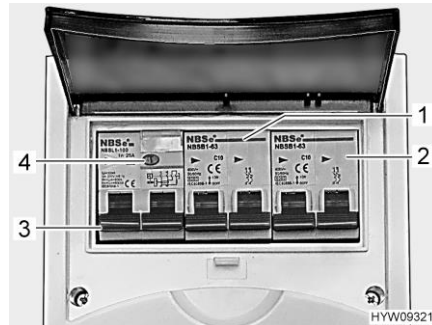
Zekeringen aan het elektroblok EBL 30

Functie	Waarde/kleur
Laadmodule zonne-energie	15 A blauw
Interne laadmodule	20 A geel
Koelkast	20 A geel
Verwarming	10 A rood
Basisverlichting/opstap/voortentverlichting	15 A blauw
Basisverlichting	25 A wit
Basisverlichting/radio	15 A blauw
Contactdoos 12 V, USB-oplader	10 A rood
Reserve 2, elektrisch hefbed	10 A rood
Contactdoos 12 V, USB-oplader	10 A rood
Multimedia	10 A rood
Reserve 1	10 A rood
Circuit 1 (licht 1)	15 A blauw
Extra laadapparaat	20 A geel
Circuit 2 (licht 2, lediging afvalwatertank)	15 A blauw
TV	10 A rood
Pomp voor water	7,5 A bruin

8.6.2 Zekering 230 V

- ▷ De aardlekschakelaar bij elke aansluiting aan de 230-V-voorziening, minstens echter om de 6 maanden controleren.

Afb. 74 Beveiligingsautomaat en FI-schakelaar (230-V-zekeringenkast)

Een aardlekschakelaar (FI-schakelaar) (Afb. 74,3) in de zekeringenkast beveiligt het volledige voertuig tegen lekstroom (30 mA).

De nageschakelde beveiligingsautomaat (10 A) (Afb. 74,1) beveiligt de 230-V-contactdoos, het elektroblok, het extra laadapparaat en de koelkast.

Bij voertuigen met speciale uitvoering, bijv. dakairco, beveiligt een extra beveiligingsautomaat (16 A) (Afb. 74,2) het apparaat.

Aardlekschakelaar controleren:

- Als het voertuig aan de 230-V-voorziening is aangesloten, testknop (Afb. 74,4) indrukken. De aardlekschakelaar (FI) moet activeren.

Inbouwplaats

In het platform voor de zitgroep. Toegang via een serviceluik.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de inbouwapparatuur van het voertuig. De instructies hebben alleen betrekking op de bediening van de inbouwapparatuur.

Verdere informatie over de inbouwapparatuur kunt u in de gebruiksaanwijzingen van de inbouwapparatuur vinden, die apart bij het voertuig zijn meegeleverd.

9.1 Algemeen

- Uit veiligheidsoverwegingen moeten reserveonderdelen voor verwarmingsapparaten beantwoorden aan de opgaves van de producent en door hem als reserveonderdeel zijn toegelaten. Deze reserveonderdelen mogen alleen door de producent van het apparaat of een erkende werkplaats worden ingebouwd.

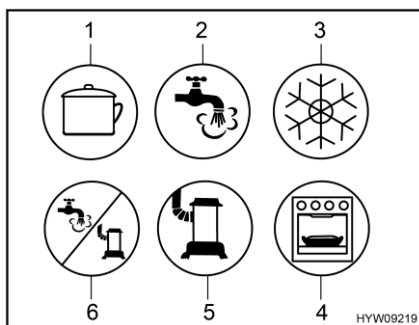

- Nadere informatie kan worden ontleend aan de aparte gebruiksaanwijzing van het betreffende inbouwapparaat.

In het voertuig zijn al naargelang uitvoering de inbouwapparaten verwarming, boiler, kookplaat en koelkast ingebouwd.

In deze gebruiksaanwijzing worden alleen de bediening en de bijzonderheden van de inbouwapparatuur beschreven.

Voor ingebruikname van een op gas werkend inbouwapparaat de hoofdafsluitkraan op de gasfles en de desbetreffende gasafsluitkraan openen.

- 1 Kookplaat
- 2 Warmwater
- 3 Koelkast
- 4 Bakoven/grill
- 5 Verwarming
- 6 Warmwater/verwarming

Afb. 75 Mogelijke symbolen van de gasafsluitkranen

9.2 Verwarming en boiler

De verwarming kan gebruikt worden om zowel het interieur van het voertuig te verwarmen (door verwarming van de lucht in de ruimte), als het warmwater (boilerfunctie). De volgende instructies gelden ook wanneer de verwarming alleen als boiler wordt gebruikt.

- ▶ Gas wegens explosiegevaar nooit onverbrand laten uitstromen.
- ▶ Bij het tanken, op veerboten en in de garage de verwarming nooit in gasgebruik laten werken. Explosiegevaar!
- ▶ In gesloten ruimtes (bijv. garages) de verwarming nooit op gas laten werken. Vergiftigings- en verstikkingsgevaar!
- ▶ De gasafvoerschoorsteen niet afsluiten of dichtbouwen.
- ▶ De ruimte achter de verwarming niet als opbergruimte gebruiken.
- ▶ Het water in de boiler kan tot 65 °C worden verwarmd. Gevaar voor brandwonden!

- ▷ Boiler nooit aanzetten zonder waterinhoud.
- ▷ Boiler bij vorstgevaar leegmaken, als de boiler niet in gebruik is.
- ▷ Boiler uitsluitend met maximale temperatuurinstelling gebruiken als er veel warm water nodig is. Hierdoor wordt de boiler beschermd tegen verkalking.

- ▷ Het gewicht van het water in de boiler telt niet bij de feitelijk gewogen massa. Als de boiler voor het begin van de rit niet wordt leeggemaakt, moet het gewicht van het water bij de persoonlijke nuttige massa worden opgeteld.
- ▷ Het water uit de boiler niet als drinkwater gebruiken.
- ▷ Wanneer de stroomvoorziening naar de verwarming is onderbroken, moet de tijd opnieuw worden ingevoerd.

Eerste ingebruikname

Bij de eerste ingebruikname van de verwarming treedt er kortstondig een lichte rook- en geurhinder op. Onmiddellijk de verwarming met de bedieningsschakelaar op de hoogste stand zetten. Ramen en deuren openen en goed ventileren. Rook en geur verdwijnen na korte tijd vanzelf.

9.2.1 Juist verwarmen

Afb. 76 Luchtuitstroomopening
(heteluchtverwarming)

Verdeling van de hete lucht

In het voertuig zijn verschillende luchtuitstroomopeningen (Afb. 76) aangebracht. Buizen leiden de warme lucht naar de luchtuitstroomopeningen. De luchtuitstroomopeningen zo draaien, dat de warme lucht daar naar buiten gaat, waar het gewenst is. Om tocht te vermijden de luchtuitstroomopeningen op het dashboard sluiten en de luchtverdeling van het basisvoertuig op circulatielucht zetten.

Instelling van de luchtuitstroomopeningen

- Helemaal geopend: Volle warme luchtstroom
- Half of slechts gedeeltelijk geopend: Verminderde warme luchtstroom

Als er 5 luchtuitstroomopeningen volledig zijn geopend, dan komt er bij elke opening minder warme lucht naar buiten. Als er echter slechts 3 luchtuitstroomopeningen zijn geopend, dan stroomt uit elke opening meer warme lucht.

9.2.2 Heteluchtverwarming en boiler met digitaal bedieningspaneel CP plus

- ▷ Als de verwarming bij vorstgevaar niet wordt gebruikt, de boiler leegmaken.
- ▷ De circulatieluchtventilator schakelt automatisch in, als de heteluchtverwarming in gebruik wordt genomen, en blijft continu in bedrijf. Daardoor wordt de woonruimteaccu extreem belast, als het voertuig niet op een externe 230-V-voorziening is aangesloten. Houdt er rekening mee, dat de woonruimteaccu maar een beperkte energievoorraad heeft.

- ▷ De heteluchtverwarming kan ook worden gebruikt wanneer de boiler leeg is.
- ▷ Wanneer de stroomvoorziening naar de verwarming is onderbroken, moet de tijd opnieuw worden ingevoerd.

Bedieningspaneel Het bedieningspaneel bestaat uit twee gedeeltes:

- Display
- Bedieningstoetsen

- 1 Display
- 2 Draai-/drukknop
- 3 Toets Terug

Afb. 77 Bedieningspaneel (hete-luchtverwarming en boiler)

Na het inschakelen worden de laatst ingestelde waarden/werkingsparameters geactiveerd.

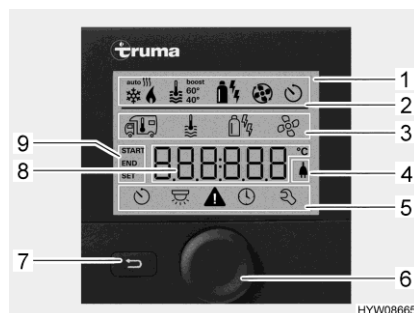
Als geen toets wordt ingedrukt, schakelt het bedieningspaneel na enkele minuten over naar een stand-bymodus.

Wanneer de tijd is ingesteld, schakelt de weergave op het display in de stand-bymodus tussen tijd en ingestelde ruimtetemperatuur.

Na het uitschakelen kan de weergave op het bedieningspaneel vanwege het nalopen van de verwarming nog enkele minuten actief zijn.

Bedieningstoetsen De bedieningstoetsen hebben de volgende functies:

Toets	Bediening	Functie
Draai-/drukknop (Afb. 77,2)	Naar rechts draaien	Menu wordt van links naar rechts doorlopen
		Waarden worden verhoogd
	Naar links draaien	Menu wordt van rechts naar links doorlopen
		Waarden worden verlaagd
	Aantippen	Geselecteerde waarde wordt opgeslagen
		Menupunt wordt geselecteerd voor het wijzigen van waarden (gekozen menupunt knippert)
	Indrukken (3 seconden)	Inschakelen of uitschakelen
Toets Terug (Afb. 77,3)	Indrukken	Uit een menupunt terugspringen, zonder waarden op te slaan

- 1 Indicatie
- 2 Statusregel
- 3 Bovenste menuregel
- 4 Aanduiding netspanning 230 V
- 5 Onderste menuregel
- 6 Draai-/drukknop
- 7 Toets Terug
- 8 Weergavebereik instellingen en waarden
- 9 Aanduiding tijdschakelklok

Afb. 78 Bedieningspaneel met aanduidingen

Display Het display bestaat uit vier gedeeltes:

- Statusregel (Afb. 78,2)
- Bovenste menuregel (Afb. 78,3)
- Weergavebereik (Afb. 78,8)
- Onderste menuregel (Afb. 78,5)

Bedieningspaneel in-/uitschakelen:

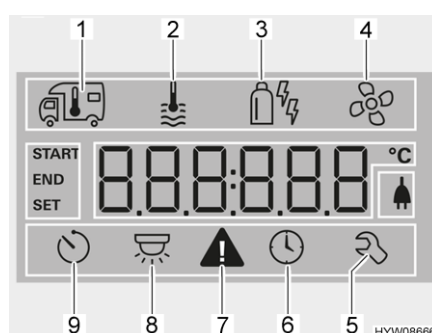
- Draai-/drukknop (Afb. 78,6) ca. 3 seconden lang indrukken. De beide menuregels (Afb. 78,3 en Afb. 78,5) worden weergegeven. Het eerste symbool knippert.

- ▷ Het bedieningspaneel in-/uitschakelen betekent eigenlijk schakelen tussen stand-bymodus en instelmodus. In de stand-bymodus worden de ingestelde ruimtetemperatuur en de tijd afwisselend weergegeven.

Instellingen uitvoeren:

- Draai-/drukknop (Afb. 78,6) draaien tot het gewenste menusymbool knippert.
- Draai-/drukknop indrukken.
- Draai-/drukknop draaien tot de gewenste waarde wordt weergegeven.
- Draai-/drukknop indrukken om de ingestelde waarde op te slaan. Als de oorspronkelijk ingestelde waarde toch niet gewijzigd moet worden: Toets Terug (Afb. 78,7) indrukken.

- 1 Verwarming
- 2 Warmwater
- 3 Gebruikswijze
- 4 Ventilator
- 5 Servicemenu
- 6 Tijd instellen
- 7 Waarschuwingssymbool
- 8 Verlichting (hier niet gebruikt)
- 9 Tijdschakelklok

Afb. 79 Display (bedieningspaneel)

Verwarming inschakelen:

- De hoofdafsluitkraan op de gasfles en de gasafsluitkraan "Verwarming/Boiler" openen.
- Draai-/drukknop (Afb. 78,6) draaien tot menusymbool Verwarming (Afb. 79,1) knippert.
- Draai-/drukknop indrukken.

- Draai-/drukknop draaien tot de gewenste waarde wordt weergegeven.
- Draai-/drukknop indrukken om de ingestelde waarde op te slaan. Het symbool in de statusregel (Afb. 78,2) knippert tot de ingestelde ruimtemtemperatuur is bereikt. Als de oorspronkelijk ingestelde waarde toch niet gewijzigd moet worden: Toets Terug (Afb. 78,7) indrukken.

Verwarming uitschakelen:

- Temperatuurwaarde terugdraaien tot OFF wordt weergegeven. Draai-/drukknop indrukken om op te slaan.

- ▷ De gewenste ruimtetemperatuur kan ook in de stand-bymodus worden gewijzigd door de draai-/drukknop te verdraaien.

Warmwatervoorziening inschakelen:

- De hoofdafsluitkraan op de gasfles en de gasafsluitkraan "Verwarming/Boiler" openen.
- Draai-/drukknop (Afb. 78,6) draaien tot menusymbool Warm water (Afb. 79,2) knippert.
- Draai-/drukknop indrukken.
- Draai-/drukknop draaien tot de gewenste waarde wordt weergegeven:
 - OFF: Warmwatervoorziening is uitgeschakeld.
 - 40°: Warm water wordt tot 40 °C verhit.
 - 60°: Warm water wordt tot 60 °C verhit.
 - BOOST: Snelle verwarming van warm water (boilerprioriteit) voor max. 40 minuten. Vervolgens wordt de watertemperatuur voor twee verwarmingscycli op de hogere stand (ongeveer 62 °C) gehouden.
- Draai-/drukknop indrukken om de ingestelde waarde op te slaan. Het symbool in de statusregel (Afb. 78,2) knippert tot de ingestelde warmwatertemperatuur is bereikt. Als de oorspronkelijk ingestelde waarde toch niet gewijzigd moet worden: Toets Terug (Afb. 78,7) indrukken.

Warmwatervoorziening uitschakelen:

- Draai-/drukknop draaien tot OFF wordt weergegeven. Draai-/drukknop indrukken om op te slaan.

Veiligheids-/aftapventiel

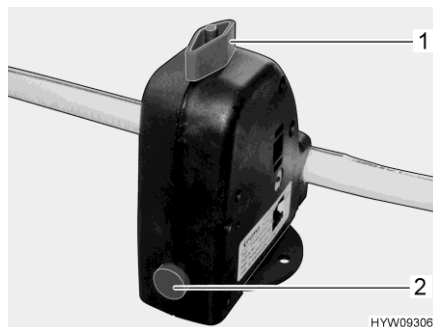
De boiler is uitgerust met een veiligheids-/aftapventiel (Afb. 80). Het veiligheids-/aftapventiel voorkomt, dat het water in de boiler bevriest als bij vorst de verwarming niet is ingeschakeld.

- ▷ Veiligheids-/aftapventiel openen en de boiler leegmaken, als het voertuig langere tijd niet wordt gebruikt.
- ▷ Bij temperaturen onder 2 °C gaat het veiligheids-/aftapventiel automatisch open. Pas wanneer de temperatuur bij het veiligheids-/aftapventiel boven 6 °C ligt, kan het veiligheids-/aftapventiel weer afgesloten worden.
- ▷ De waterpomp en de waterarmaturen zijn niet tegen vorst beschermd door het veiligheids-/aftapventiel.

- ▷ De aftapaansluiting van het veiligheids-/aftapventiel moet altijd vrij van verontreinigingen (bijv. bladeren, ijs) zijn.

Afb. 80 Veiligheids-/aftapventiel (boiler)

Inbouwplaats

Het veiligheids-/aftapventiel bevindt zich onder de zitbank voor de verwarming.

Boiler vullen/leegmaken

De boiler wordt uit de watertank van water voorzien.

Boiler met water vullen:

- 12-V-voorziening op het paneel inschakelen.
- Veiligheids-/aftapventiel sluiten. Hiervoor de draaiknop (Afb. 80,1) dwars ten opzichte van het veiligheids-/aftapventiel draaien en de drukknop (Afb. 80,2) indrukken.
- Alle waterkranen op "Warm" zetten en openen. De waterpomp wordt ingeschakeld. De warmwaterleidingen worden gevuld met water.
- Waterkranen zolang geopend laten tot het water zonder luchtbelletjes uit de waterkranen stroomt. Alleen zo is gegarandeerd dat de boiler met water is gevuld.
- Alle waterkranen sluiten.

Boiler leegmaken:

- Warmwatervoorziening uitschakelen.
- Het veiligheids-/aftapventiel openen. Hiervoor de draaiknop (Afb. 80,1) parallel ten opzichte van het veiligheids-/aftapventiel draaien. De drukknop (Afb. 80,2) springt naar buiten. De boiler wordt via het veiligheids-/aftapventiel naar buiten toe afgetapt.
- Controleren, of het water uit de boiler volledig wegloopt (ca. 10 liter).

Gebruikswijzen

De warmwaterverwarming met de boiler kan met verschillende energiebronnen worden gebruikt.

Gebruikswijze instellen:

- Draai-/drukknop (Afb. 78,6) draaien tot menusymbool Gebruikswijze (Afb. 79,3) knippert.
- Draai-/drukknop indrukken.
- Draai-/drukknop draaien tot de gewenste gebruikswijze wordt weergegeven:
 - Gasgebruik
 - Elektragebruik, capaciteitsstand 1 (900 W)
 - Elektragebruik, capaciteitsstand 2 (1800 W)
 - Gas- en elektragebruik, capaciteitsstand 1 (900 W)
 - Gas- en elektragebruik, capaciteitsstand 2 (1800 W)
- Draai-/drukknop indrukken om de ingestelde gebruikswijze op te slaan. Als de oorspronkelijk instelling toch niet gewijzigd moet worden: Toets Terug (Afb. 78,7) indrukken.

- ▷ Het 230-V-elektragebruik is alleen mogelijk, als het voertuig op de 230-V-voorziening is aangesloten.
- ▷ Bij capaciteitsstand 1 (900 W) bedraagt de stroomopname 3,9 A. Bij capaciteitsstand 2 (1800 W) bedraagt de stroomopname 7,8 A.

Ventilator instellen:

- Draai-/drukknop (Afb. 78,6) draaien tot menusymbool Ventilator (Afb. 79,4) knippert.
- Draai-/drukknop indrukken.
- Draai-/drukknop draaien tot de gewenste waarde wordt weergegeven:
 - OFF: Ventilator is uitgeschakeld.
 - VENT: Circulatielucht
 - ECO: Lage ventilatorstand
 - HIGH: Hoge ventilatorstand
 - BOOST: Snelle ruimteverwarming. Boost is beschikbaar wanneer de actuele ruimtetemperatuur ten minste 10 °C onder de geselecteerde ruimtetemperatuur ligt.
- Draai-/drukknop indrukken om de ingestelde waarde op te slaan. Als de oorspronkelijk ingestelde waarde toch niet gewijzigd moet worden: Toets Terug (Afb. 78,7) indrukken.

Tijdschakelklok instellen:

- Draai-/drukknop (Afb. 78,6) draaien tot menusymbool Tijdschakelklok (Afb. 79,9) knippert.
- Draai-/drukknop indrukken. De begintijd wordt weergegeven, de weergave van de uren knippert.
- Draai-/drukknop draaien tot het uur van de gewenste begintijd wordt weergegeven.
- Draai-/drukknop indrukken. De weergave van de minuten knippert.
- Draai-/drukknop draaien tot de minuten van de gewenste begintijd worden weergegeven.
- Draai-/drukknop indrukken.
- Op dezelfde manier achterelkaar de uitschakeltijd, de gewenste ruimtetemperatuur, warmwaterstand en ventilatorstand instellen.
- Draai-/drukknop indrukken. De tijdschakelklok is geactiveerd. Het symbool Tijdschakelklok (Afb. 79,9) knippert wanneer de tijdschakelklok geprogrammeerd en actief is.

- ▷ Het servicemenu bevat elementen die meestal slechts één keer moeten worden ingesteld (taal, helderheid van achtergrond, kalibratie), en informatie voor servicepunten (versienummers).

Storingsindicatie

Bij een waarschuwing knippert het waarschuwingssymbool (Afb. 79,7). De verwarming blijft werken. Wanneer het slechts een tijdelijke storing betreft, gaat het waarschuwingssymbool vanzelf uit.

Bij een storing geeft het bedieningspaneel onmiddellijk de foutcode van de storing aan. De verwarming wordt uitgeschakeld. Draai-/drukknop indrukken om de verwarming opnieuw aan te zetten.

- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

9.2.3 Wandschoorsteen

Verse lucht en afvoergassen van de verwarmingsinstallatie worden door een tweekamer-wandschoorsteen geleid.

- ▷ Stel het voertuig zodanig af, dat de wandschoorsteen voldoende verse lucht krijgt.
- ▷ De wandschoorsteen moet altijd vrij zijn. Wandschoorsteen niet afdekken.
- ▷ Bij kamperen in de winter (wintercamping) de wandschoorsteen vrijhouden van sneeuw en ijs.
- ▷ Al naar gelang het weer de wandschoorsteen regelmatig controleren (sneeuw, bladeren, vuil, etc.). Indien nodig, de wandschoorsteen reinigen.
- ▷ Bij het wassen van het voertuig de waterstraal niet direct op de wandschoorsteen richten.
- ▷ Indien dit niet in acht genomen wordt, kan geen foutloze werking van de verwarming gegarandeerd worden.

Afb. 81 Wandschoorsteen (heteluchtverwarming)

De wandschoorsteen is aan de linkerzijwand aangebracht.

9.3 Klimaatregeling Dometic FreshLight

- ▶ De klimaatregeling niet in de buurt van ontvlambare vloeistoffen of in gesloten ruimten gebruiken.
- ▶ Brandbare voorwerpen niet in de omgeving van de luchtuitstroomopening opslaan of monteren. De afstand moet minstens 50 cm bedragen.
- ▶ Niet in de ventilatie-uitlaatopeningen van de klimaatregeling grijpen.
- ▶ Bij brand alleen brandblussers gebruiken. Geen water gebruiken voor het blussen!
- ▶ De klimaatregeling alleen gebruiken als de behuizing en de leidingen niet beschadigd zijn.

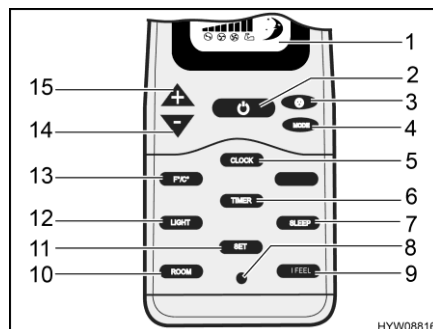
- ▷ Niet in wasstraten rijden.

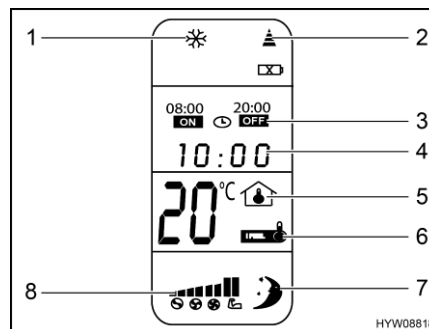
► Neem ook de gebruiksaanwijzing van de fabrikant in acht.

Afstandsbediening

Met de afstandsbediening kan de klimaatregeling (vanuit de stand-bymodus) worden ingeschakeld en uitgeschakeld. Met de afstandsbediening kunnen alle functies behalve de luchtverdeling worden bestuurd.

Afb. 82 Afstandsbediening (klimaatregeling)

Afb. 83 Digitaal display (afstandsbediening)

- 1 Digitaal display
- 2 Toets Aan/Uit
- 3 Toets Ventilatorstand
- 4 Toets Gebruikswijze (MODE)
- 5 Toets Tijd (CLOCK)
- 6 Toets Tijdselectie (TIMER)
- 7 Toets Slaapfunctie (SLEEP)
- 8 Toets Reset
- 9 Toets Extra functie (I FEEL)
- 10 Toets Binnentemperatuurindicatie (ROOM)
- 11 Toets Verzenden (SET)
- 12 Toets Licht (LIGHT)
- 13 Toets Temperatuureenheid (°F/°C)
- 14 Toets Temperatuurverlaging (-)
- 15 Toets Temperatuurverhoging (+)

- 1 Symbool Gebruikswijze
- 2 Symbool Gegevens verzenden
- 3 Weergave Timerfunctie
- 4 Weergave Tijd
- 5 Weergave Binnentemperatuur
- 6 Toets Extra functie "I FEEL"
- 7 Symbool Slaapfunctie
- 8 Weergave Ventilatorstand

De klimaatregeling heeft de volgende gebruikswijzen:

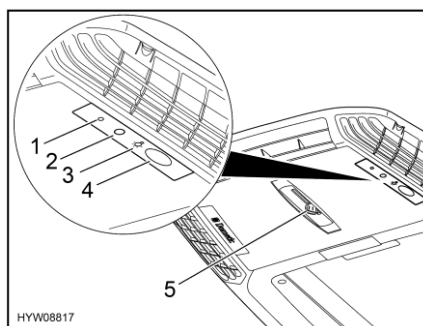
Gebruikswijze	Symbool	Functie
Automatisch		De klimaatregeling verwarmt of koelt tot de ingestelde binnentemperatuur is bereikt, en selecteert automatisch de vereiste ventilatorstand
Koelen		De klimaatregeling koelt met de ingestelde ventilatorstand tot de ingestelde binnentemperatuur is bereikt
Verwarmen		De klimaatregeling verwarmt met de ingestelde ventilatorstand tot de ingestelde binnentemperatuur is bereikt
Circulatielucht		De klimaatregeling blaast lucht in het interieur

Gebruikswijze	Symbol	Functie
Ontluchten		Klimaatregeling blaast verbruikte lucht uit de binnenruimte naar buiten
Luchtontvochtiging		De klimaatregeling verwarmt of koelt tot de ingestelde binnentemperatuur is bereikt, en selecteert automatisch de vereiste ventilatorstand en de circulatieluchtmodus

- ▷ Als de klimaatregeling op "Ontluchten" moet worden geschakeld, moeten beide rolgordijnen aan het dakraam helemaal geopend zijn.
- ▷ In de gebruikswijze "Ontluchten" start de ventilator pas wanneer de ventilatieklep geopend is. Dit kan enkele minuten duren.
- ▷ Na inschakelen van de gebruikswijze "Verwarmen" start de klimaatregeling pas na ca. 30 seconden.

Dakunit

- 1 Weergave Bedrijfstoestand
- 2 Toets Aan/Uit
- 3 Toets Verlichting
- 4 Infraroodontvanger
- 5 Schuifregelaar voor luchtstroom

Afb. 84 Dakunit

- ▷ Na het inschakelen start de klimaatregeling met de laatst ingestelde instellingen.

Inschakelen:

- De toets Aan/Uit (Afb. 84,2) op de dakunit indrukken. Door kort indrukken wordt de stand-bymodus ingeschakeld, door lang indrukken wordt de klimaatregeling ingeschakeld.
- Als de klimaatregeling in stand-bymodus staat: De toets Aan/Uit (Afb. 82,2) op de afstandsbediening indrukken.

Uitschakelen:

- De toets Aan/Uit (Afb. 82,2) op de afstandsbediening indrukken. De klimaatregeling schakelt naar de stand-bymodus.
- De toets Aan/Uit (Afb. 84,2) op de dakunit indrukken. De klimaatregeling is uitgeschakeld.

Lichtdiode De lichtdiode (LED) (Afb. 84,1) aan de dakunit (Afb. 84) duidt de gebruikswijze van de klimaatregeling aan:

Toestand LED	Betekenis
Uit	Klimaatregeling uit
Oranje	Klimaatregeling bedrijfsklaar (stand-bymodus)
Groen	Klimaatregeling in gebruik
Groen (knipperend)	Klimaatregeling schakelt in gebruikswijze "Verwarmen" of wordt ontdooid
Rood	Geen 230-V-voorziening beschikbaar
Rood (langzaam knipperend)	Storing temperatuursonde binnen
Rood (snel knipperend)	Storing temperatuursonde buiten

Verlichting De lampen aan de klimaatregeling kunnen worden gedimd. Bij het inschakelen worden de lampen met het laatst ingestelde helderheidsniveau ingeschakeld.

De lampen in-/uitschakelen: ■ Toets Verlichting (Afb. 84,3) kort indrukken.

De lampen dimmen: ■ De toets Verlichting zo lang ingedrukt houden tot de lampen tot de gewenste helderheid zijn gedimd.
■ Om de helderheid van de lampen opnieuw te verhogen: De toets Verlichting kort loslaten en opnieuw indrukken.

Luchtstroom De luchtstroom kan in verschillende richtingen worden gestuurd. De verdeling van de luchtstroom naar voren of achteren is traploos instelbaar.

Luchtstroom instellen: ■ Lamellen aan de voorste luchtuitlaat van de dakunit in de gewenste positie zetten.
■ Draaiknop aan de schuifregelaar (Afb. 84,5) tegen de klok in draaien. De schuifregelaar voor de luchtverdeling is ontgrendeld.
■ De schuifregelaar naar voren of naar achteren in de gewenste positie schuiven. De kant waar de schuifregelaar naartoe wordt geschoven, wordt gesloten.
■ Draaiknop met de klok mee vastdraaien.

Verduisteringsrollo Met twee verduisteringsrollo's aan het dakraam van de klimaatregeling kan de zon- en lichtinval ingesteld worden.

▷ Als het voertuig in de felle zon staat, mag de verduisteringsrollo niet helemaal gesloten worden. Er kan zich hitte ophopen. Om materiaalschade te voorkomen, moet de verduisteringsrollo minstens een derde open blijven staan.

Instellen: ■ Verduisteringsrollo's aan de greeplijst vastpakken en verschuiven.

Afstandsbediening

De instellingen van de klimaatregeling kunnen met de afstandsbediening afzonderlijk worden gewijzigd. Het is echter ook mogelijk om verschillende instellingen eerst op de afstandsbediening in te voeren en deze vervolgens gebundeld naar de klimaatregeling te verzenden.

Instelling direct verzenden:

- De infraroodzender van de afstandsbediening op de infraroodontvanger (Afb. 84,4) op de dakunit richten.
- De gewenste toets indrukken. De instelling wordt direct toegepast en met een signaaltoon bevestigd.

Instellingen gebundeld verzenden:

- De infraroodzender van de afstandsbediening van de dakunit afwenden.
- De gewenste instellingen invoeren.
- De infraroodzender van de afstandsbediening op de infraroodontvanger (Afb. 84,4) op de dakunit richten.
- De toets Verzenden (Afb. 82,11) op de afstandsbediening indrukken. De instellingen worden gebundeld naar de klimaatregeling verzonden en met een signaaltoon bevestigd.

Tijd instellen:

- De toets Tijd (Afb. 82,5) indrukken tot de weergave van de tijd (Afb. 83,4) knippert.
- Met de toetsen "+" (Afb. 82,15) en "-" (Afb. 82,14) de actuele tijd instellen.
- De toets Verzenden indrukken. De tijd is opgeslagen.

Tijdselectie (TIMER)

Met de timerfunctie kan een inschakeltijd, een uitschakeltijd of beide worden geprogrammeerd.

Slaapfunctie (SLEEP)

Als de slaapfunctie is ingesteld, wordt de geselecteerde temperatuur automatisch na 1 uur en na 2 uur verminderd om te zorgen voor een aangename slaaptemperatuur.

Extra functie (I FEEL)

Als de functie "I FEEL" is ingeschakeld, meet de afstandsbediening de actuele temperatuur in uw onmiddellijke omgeving en verstuurt deze waarde naar de klimaatregeling. De klimaatregeling brengt op de plaats van de afstandsbediening de ingestelde temperatuur tot stand. De afstandsbediening moet op de infraroodontvanger van de dakunit gericht zijn.

9.4 Boiler

- ▶ Gas wegens explosiegevaar nooit onverbrand laten uitstromen.
- ▶ Bij het tanken, op veerboten en in de garage de boiler nooit op gas laten werken. Explosiegevaar!
- ▶ In gesloten ruimtes (bijv. garages) de boiler nooit op gas laten werken. Vergiftigings- en verstikkingsgevaar!
- ▶ Het water in de boiler kan tot 65 °C resp. 70 °C worden verwarmd. Gevaar voor brandwonden!
- ▶ Voor het gebruik van de boiler eerst de schoorsteenkap van de buitenschoorsteen verwijderen.

- ▷ Het water uit de boiler niet als drinkwater gebruiken.

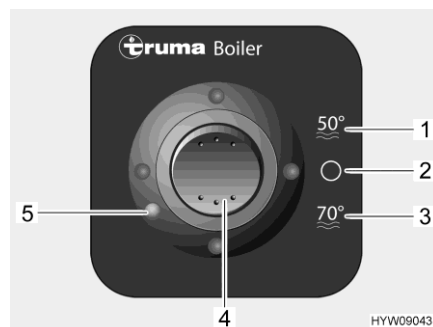
9.4.1 Boiler Truma

- ▷ Boiler nooit aanzetten zonder waterinhoud.
- ▷ Boiler bij vorstgevaar leegmaken, als de boiler niet in gebruik is.
- ▷ Boiler uitsluitend met maximale temperatuurinstelling gebruiken als er veel warm water nodig is. Hierdoor wordt de boiler beschermd tegen verkalking.
- ▷ Als het voertuig niet wordt gebruikt, de boiler uitschakelen en leegmaken.

Gebruikswijzen

Afhankelijk van de uitvoering kan de boiler op gas en/of elektriciteit werken.

Afb. 85 Bedieningsgedeelte voor gasgebruik (boiler Truma)

Gasgebruik inschakelen:

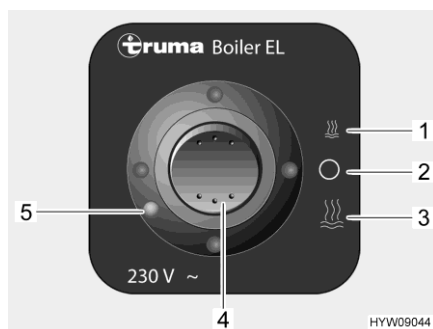
- Schoorsteenkap verwijderen.
- Hoofdafsluitkraan op de gasfles openen.
- Afsluitkraan "Boiler" openen.
- Tuimelschakelaar (Afb. 85,4) op "50 °C" (Afb. 85,1) of op "70 °C" (Afb. 85,3) zetten.

Gasgebruik uitschakelen:

- Tuimelschakelaar (Afb. 85,4) op "0" (Afb. 85,2) zetten.

- ▷ Als er sprake is van een storing, brandt het controlelicht (Afb. 85,5) rood.

Afb. 86 Bedieningsgedeelte voor 230-V-gebruik (boiler Truma)

230-V-gebruik inschakelen:

- Voertuig op een externe 230-V-voorziening aansluiten.
- 230-V-beveiligingsautomaat inschakelen.
- Tuimelschakelaar (Afb. 86,4) op lage capaciteit (Afb. 86,1) of hoge capaciteit (Afb. 86,3) zetten.

230-V-gebruik uitschakelen:

- Tuimelschakelaar (Afb. 86,4) op "0" (Afb. 86,2) zetten.

- ▷ Als er sprake is van een storing, brandt het controlelicht (Afb. 86,5) rood.

Gecombineerd gebruik inschakelen:

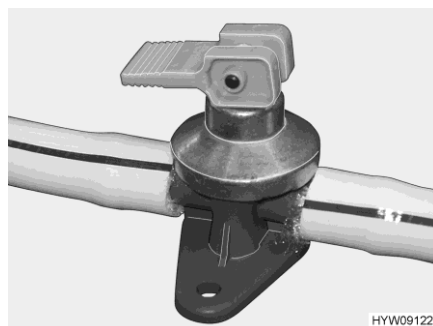
- Tuimelschakelaar (Afb. 85,4) op "50 °C" (Afb. 85,1) of op "70 °C" (Afb. 85,3) zetten.
- Tuimelschakelaar (Afb. 86,4) op lage capaciteit (Afb. 86,1) of hoge capaciteit (Afb. 86,3) zetten.

Gecombineerd gebruik uitschakelen:

- Beide tuimelschakelaars (Afb. 85,4 en Afb. 86,4) op "0" zetten.

- ▷ Als er sprake is van een storing, branden de controlelichten (Afb. 85,5 en Afb. 86,5) rood.

Afb. 87 Aftapkraan (boiler Truma)

Afb. 88 Aftapkraan (waterleiding)

Inbouwplaats aftapkranen

De aftapkranen zijn onder een vloerklep in het midden van het voertuig ingebouwd.

Boiler vullen/leegmaken

De boiler wordt uit de watertank van water voorzien.

Boiler met water vullen:

- Alle aftapkranen (Afb. 88 resp. Afb. 87) sluiten.
- Alle waterkranen op "Warm" zetten en openen. De waterpomp wordt ingeschakeld. De warmwaterleidingen worden gevuld met water.
- Waterkranen zolang geopend laten tot het water zonder luchtbellens uit de waterkranen stroomt. Alleen zo is gegarandeerd dat de boiler met water is gevuld.
- Alle waterkranen sluiten.

Boiler leegmaken:

- Tuimelschakelaar voor gasgebruik (Afb. 85,4) en/of tuimelschakelaar voor 230-V-gebruik (Afb. 86,4) op "0" zetten.
- Alle aftapkranen (Afb. 87 resp. Afb. 88) openen.
- Controleren, of het water uit de boiler volledig wegl loopt (ca. 10 liter).

9.5 Kookplaat

- ▶ Wanneer het gaskooktoestel in gebruik is, dit niet zonder toezicht laten. Ook wanneer het gaskooktoestel slecht korte tijd zonder toezicht wordt gelaten (bijv. voor toiletbezoek), het toestel uitzetten.
- ▶ Gas wegens explosiegevaar nooit onverbrand laten uitstromen.
- ▶ Voor ingebruikname van de kookplaat voor een toereikende ventilatie zorgen. Raam of dakluik openen.
- ▶ Gaskooktoestel of gasbakoven niet voor het verwarmen gebruiken.
- ▶ Voor het hanteren van hete pannen en dergelijke voorwerpen ovenwanten of pannenlappen gebruiken. Verwondingsgevaar!
- ▶ In de directe omgeving van de kookplaat geen gordijnen aanbrengen. Brandgevaar!
- ▶ Wanneer een brander in gebruik is, altijd een pan op de vlam zetten.

- ▷ Geen hete voorwerpen zoals pannen op de spoelafdekking, de afdekking van het gaskooktoestel of het werkblad plaatsen.

9.5.1 Gaskooktoestel

- ▶ Tijdens het inschakelen en als het gaskooktoestel wordt gebruikt, mogen er geen brandbare of licht ontvlambare voorwerpen zoals theedoeken, servetten enz. in de buurt van het gaskooktoestel zijn. Brandgevaar!
- ▶ Bij aansteken moet het ontstekingsproces zichtbaar zijn en mogen er nog geen pannen neergezet worden.
- ▶ De afdekking van het gaskooktoestel wordt door veerkracht dichtgetrokken. Bij het sluiten bestaat verwondingsgevaar!

- ▷ De glazen afdekking van het gaskooktoestel niet als kookveld gebruiken.
- ▷ De afdekking van het gaskooktoestel niet sluiten als het gaskooktoestel wordt gebruikt.
- ▷ De afdekking van het gaskooktoestel niet belasten wanneer deze gesloten is.
- ▷ De afdekking van het gaskooktoestel na het koken zolang de branders warmte afgeven open laten staan. De glasplaat kan anders barsten.

- ▷ Alleen potten en pannen gebruiken waarvan de diameter geschikt is voor het rooster van de brander van het gaskooktoestel.
- ▷ Als de vlam uitgaat, blokkeert het ontstekingsbeveiligingsventiel automatisch de gastoevoer.
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

Het keukenblok van het voertuig is uitgerust met een 2-pits-gaskooktoestel.

Afb. 89 Gaskooktoestel

Inschakelen:

- De hoofdafsluitkraan op de gasfles en gasafsluitkraan "Kookplaat" openen.
- Afdekking van het gaskooktoestel openen.
- Draairegelaar (Afb. 89,1) van de gewenste brander in de ontstekingsstand (grote vlam) draaien.
- De draairegelaar indrukken en ingedrukt houden.
- Drukknop (Afb. 89,2) indrukken. Aan de brander wordt een ontstekingsvonk opgewekt. Zo nodig de drukknop meermaals indrukken.
- Als de vlam brandt, de draairegelaar nog 10 tot 15 seconden ingedrukt houden tot het ontstekingsbeveiligingsventiel de gastoevoer open houdt.
- Draairegelaar loslaten en in de gewenste instelling draaien.
- Als het aansteken niet is gelukt, de procedure vanaf het begin herhalen.

Uitschakelen:

- Draairegelaar in 0-stand draaien. De vlam dooft.
- Gasafsluitkraan "Kookplaat" en hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten.

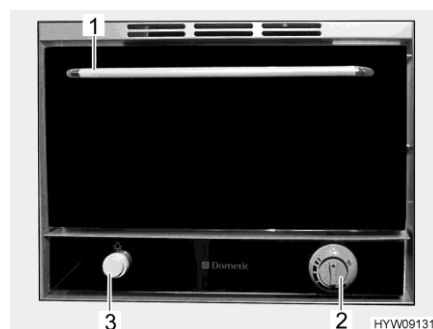
9.6 Gasbakoven (Dometic)

- ▶ De ventilatieopeningen op de gasbakoven niet bedekken.
- ▶ Bij het ontsteken en wanneer de bakoven wordt gebruikt, mogen er geen brandbare of licht ontvlambare voorwerpen zoals theedoeken, kleding enz. in de buurt van de gasbakoven zijn. Brandgevaar!
- ▶ Als het aansteken niet is gelukt, de procedure vanaf het begin herhalen. Zonodig controleren of gas en/of stroom in de gasbakoven ontbreken.
- ▶ Als de gasbakoven toch niet functioneert, de gasafsluitkraan sluiten en het servicepunt inlichten.
- ▶ Als de brandervlam per ongeluk wordt gedoofd, draairegelaar op "O" draaien en de brander ten minste 1 minuut uitgeschakeld laten. Pas daarna opnieuw ontsteken.
- ▶ Bij gebruik worden de delen van de gasbakoven zeer heet. Hete delen niet met blote handen aanraken.
- ▶ Maaltijden, rooster en bakplaat zodanig in de gasbakoven plaatsen, dat deze niet in contact met de vlam komen.
- ▶ Bakoven en grill alleen ontsteken als de bakovendeur geopend is.
- ▶ Bakovendeur bij het grillen altijd half open laten staan.

- ▷ Al naargelang het model is in de gasbakoven een grill geïntegreerd.
- ▷ Voor de eerste ingebruikname van de gasbakoven 30 minuten op de hoogste temperatuur en zonder inhoud verwarmen.
- ▷ Als de vlam uitgaat, blokkeert het ontstekingsbeveiligingsventiel automatisch de gastoevoer.
- ▷ Als de ontstekingsprocedure meermaals mislukt, draairegelaar op "O" draaien. Na minstens 1 minuut wachttijd gasbakoven handmatig ontsteken. Zonodig controleren of gas en/of stroom in de gasbakoven ontbreken. Als de gasbakoven dan niet functioneert, de gasafsluitkraan sluiten en het servicepunt inlichten.
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

Afb. 90 Gasbakoven

*Binnenverlichting
inschakelen:*

- Toets voor verlichting (Afb. 90,3) indrukken. De binnenverlichting brandt, zolang de toets ingedrukt is.

Bakoven inschakelen:

- De hoofdafsluitkraan op de gasfles en gasafsluitkraan "Bakoven" openen.
- Deur van de bakoven aan de greep (Afb. 90,1) helemaal openen.
- De draairegelaar (Afb. 90,2) indrukken, ingedrukt houden en tegen de klok in op de gewenste instelling draaien. De draairegelaar (Afb. 90,2) nog 5 tot 10 seconden ingedrukt houden. Ontsteken gaat automatisch.
- De draairegelaar (Afb. 90,2) loslaten.
- Bakovendeur sluiten.

Grill inschakelen:

- De hoofdafsluitkraan op de gasfles en gasafsluitkraan "Bakoven" openen.
- Deur van de bakoven aan de greep (Afb. 90,1) helemaal openen.
- De draairegelaar (Afb. 90,2) indrukken, ingedrukt houden en met de klok mee draaien. De draairegelaar (Afb. 90,2) nog 5 tot 10 seconden ingedrukt houden. Ontsteken gaat automatisch.
- De draairegelaar (Afb. 90,2) loslaten.

- ▷ Bakovendeur bij gebruik van de grill niet sluiten.

Uitschakelen:

- De draairegelaar (Afb. 90,2) op "O" zetten. De vlam dooft.
- Gasafsluitkraan "Bakoven" en hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten.

9.7 Koelkast

9.7.1 Thetford T1000

- ▶ De ventilatieopeningen altijd vrijhouden.
- ▶ De koelkast wordt door de het 12-V-boordnet gevoed. Bij hoge omgevingstemperaturen bereikt de koelkast geen volle koelcapaciteit meer en heeft een hoger stroomverbruik. Onder ongunstige omstandigheden kunnen levensmiddelen in het vriesvak ontdooien.

- ▷ Geen voorwerpen of haardroger gebruiken om het ontdooien te versnellen.
- ▷ Als het voertuig is blootgesteld aan fel zonlicht: Voertuig voldoende ventileren.
- ▷ Voor de rit de producten in de koelkast vastzetten, zodat deze niet verschuiven.

- ▷ De temperatuur in de koelkast is afhankelijk van de omgevingstemperatuur (ruimtetemperatuur), het aantal keren dat de deur wordt geopend en de inhoud van de koelkast. Zo nodig het koelniveau bijstellen.
- ▷ De woonruimteaccu heeft slechts een begrensde energievoorraad. Daarom de koelkast niet voor lange tijd zonder 230-V-aansluiting gebruiken als het voertuig stilstaat.
- ▷ Voor het begin van de rit en bij gebruik van de koelkast de opvangbak regelmatig controleren op condenswater.
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

Gebruikswijzen

De koelkast wordt uitsluitend met 12 V gelijksspanning gebruikt.

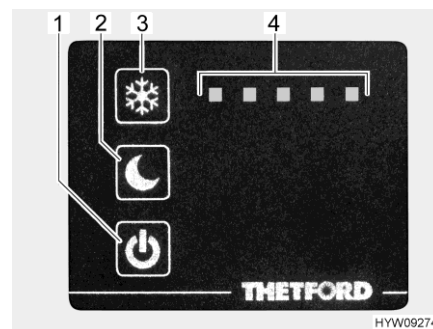
De 12-V-voorziening verloopt hierbij altijd via het elektroblok.

Tijdens het rijden leidt het elektroblok de stroom van de voertuiggenerator verder naar de koelkast.

Wanneer het voertuig stilstaat en **niet** op de 230-V-voorziening is aangesloten, voorziet het elektroblok de koelkast van stroom uit de woonruimteaccu.

Wanneer het voertuig stilstaat en op de 230-V-voorziening is aangesloten, wordt de inkomende spanning door het elektroblok naar 12 V omgezet en naar de koelkast verder geleid.

De omschakeling tussen de verschillende voorzieningsmogelijkheden verloopt automatisch.

- 1 Aan/uit-toets met blauw controle-licht
- 2 Toets Nachtmodus
- 3 Toets Temperatuurinstelling
- 4 Indicatie van het koelniveau

Afb. 91 Bedieningselementen (koelkast)

Inschakelen:

- Aan/uit-toets (Afb. 91,1) indrukken en ca. 2 seconden ingedrukt houden. Het blauwe controlelicht geeft aan dat de koelkast werkt. De indicatie (Afb. 91,4) geeft het ingestelde koelniveau aan. Deze indicatie wordt na ca. 10 seconden gedimd.

Uitschakelen:

- Aan/uit-toets (Afb. 91,1) indrukken en ca. 2 seconden ingedrukt houden. Het blauwe controlelicht gaat langzaam uit.

Het koelniveau waarmee de koelkast koelt, moet aan de hand van de ruimtetemperatuur worden ingesteld. Bij een hoge ruimtetemperatuur is een hoger koelniveau nodig. Bij een lage ruimtetemperatuur is een lager koelniveau voldoende.

Koelniveau instellen:

- Toets Temperatuurinstelling (Afb. 91,3) indrukken en ca. 1 seconde ingedrukt houden. Het huidig ingestelde koelniveau (Afb. 91,4) wordt weergegeven.
- Toets Temperatuurinstelling (Afb. 91,3) zo vaak indrukken tot het gewenste koelniveau is bereikt.

De koelkast beschikt over een nachtmodus. Als de nachtmodus is ingeschakeld, werkt de koelkast stil en met laag vermogen.

Nachtmodus inschakelen:

- Toets Nachtmodus (Afb. 91,2) indrukken. Het blauwe controlelicht geeft aan dat de nachtmodus actief is.

Nachtmodus uitschakelen:

- Toets Nachtmodus (Afb. 91,2) indrukken. Het blauwe controlelicht gaat uit. De koelkast is weer in normale werking.

Tijdens de werking kan zich condenswater verzamelen in de opvangbak onder het vriesvak. De opvangbak moet regelmatig worden leeggemaakt.

Opvangbak leegmaken:

- Twee pennen (links en rechts aan de opvangbak) naar binnen drukken.
- Opvangbak eruit trekken en leegmaken.

Als zich op een of meer plaatsen in het vriesvak een ijslaagje heeft gevormd van meer dan 3 mm dik, dan moet de koelkast worden ontdooid.

Ontdooien:

- Koelkast uitschakelen.
- Alle producten uit de koelkast halen.
- Koelkastdeur open laten.
- Geschikte bak onder de aftapopening van de opvangbak zetten.
- Stop uit de aftapopening verwijderen.
- Dooiwater met een spons of doek opdeilen.
- Wanneer de koelkast is ontdooid: Stop weer in de aftapopening plaatsen.
- Koelkast schoonmaken.

9.7.2 Cruise 85

- ▷ De woonruimteaccu heeft slechts een begrensde energievoorraad. Daarom de koelkast niet voor lange tijd zonder 230-V-aansluiting gebruiken als het voertuig stilstaat.

Gebruikswijzen

De koelkast wordt uitsluitend met 12 V gelijkspanning gebruikt.

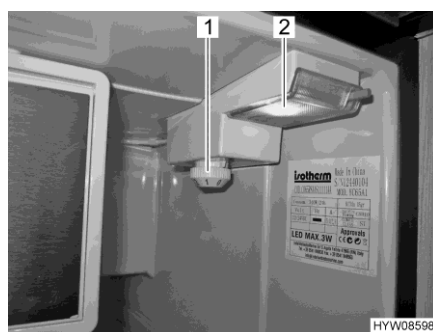
De 12-V-voorziening verloopt hierbij altijd via het elektroblok.

Tijdens het rijden leidt het elektroblok de stroom van de voertuiggenerator verder naar de koelkast.

Wanneer het voertuig stilstaat en **niet** op de 230-V-voorziening is aangesloten, voorziet het elektroblok de koelkast van stroom uit de woonruimteaccu.

Wanneer het voertuig stilstaat en op de 230-V-voorziening is aangesloten, wordt de inkomende spanning door het elektroblok naar 12 V omgezet en naar de koelkast verder geleid.

De omschakeling tussen de verschillende voorzieningsmogelijkheden verloopt automatisch.

Afb. 92 Bedieningselement (koelkast)

Inschakelen:

- Koelkastdeur openen.
- De temperatuurregelaar (Afb. 92,1) met de klok mee van stand "0" op stand "1" draaien. Het apparaat is ingeschakeld, de binnenverlichting (Afb. 92,2) brandt.

Uitschakelen:

- De temperatuurregelaar (Afb. 92,1) tegen de klok in op stand "0" draaien. Daarbij moet een lichte weerstand worden overwonnen.

- Temperatuur instellen:*
- Temperatuur aan de temperatuurregelaar (Afb. 92,1) instellen.
 - Stand "1" = laagste koelvermogen
 - Stand "7" = hoogste koelvermogen

- Ontdooien:*
- Koelkast uitschakelen.
 - Deur van de koelkast en het vriesvak openen en open laten staan.
 - Dooiwater met een spons of doek opnemen.
 - Apparaat reinigen.

Ventilatiestand Wanneer de koelkast niet wordt gebruikt, de deur van de koelkast altijd openlaten. Zo kan schimmelvorming worden vermeden.

- ▷ Als er diepvriesproducten in het vriesvak worden bewaard, worden al bij een lage temperatuurinstelling vaktemperaturen van -18 °C of lager bereikt.
- ▷ De temperatuur in de koelkast is afhankelijk van de omgevingstemperatuur (opstelplaats), het aantal keren dat de deur wordt geopend en het opgeslagen voedsel. Indien nodig de temperatuurregelaar bijstellen.
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

9.7.3 Vergrendeling van de koelkastdeur

- ▷ Tijdens de rit moet de koelkastdeur altijd gesloten en in de gesloten stand gearreteerd zijn.

- ▷ Als de koelkast is uitgeschakeld, de koelkastdeur in ventilatiestand vastzetten. Zo kan schimmelvorming worden vermeden.

De koelkastdeur kan in twee standen worden vergrendeld:

- Gesloten koelkastdeur tijdens de rit en als de koelkast wordt gebruikt
- Licht geopende koelkastdeur als ventilatiestand, als de koelkast is uitgeschakeld

- T1000** De koelkast wordt met de greep aan de deur geopend en gesloten.
De koelkastdeur kan met een zwenkbare beugel in de ventilatiestand worden vergrendeld.

Afb. 93 Sluiting (normale stand)

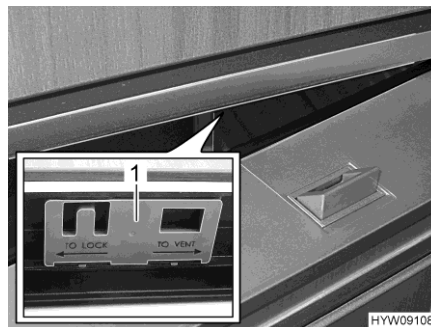
Afb. 94 Sluiting (ventilatiestand)

*In ventilatiestand
vergrendelen:*

- Koelkastdeur openen.
- De beugel (Afb. 93,1) naar voren zwenken (Afb. 94).

Als de koelkastdeur nu wordt gesloten, blijft de koelkastdeur op een kier geopend staan.

- Cruise 85** De koelkast wordt met de greep aan de deur geopend en gesloten.

Afb. 95 Koelkastdeur (ventilatiestand)

Ventilatiestand:

- Koelkastdeur openen.
- Schuif (Afb. 95,1) naar rechts schuiven.

Als de koelkastdeur nu wordt gesloten, blijft deze op een kier geopend staan.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de sanitaire inrichtingen van het voertuig.

10.1 Watervoorziening, algemeen

- ▶ Watertank alleen vullen uit verzorgingsinstallaties met aantoonbare drinkwaterkwaliteit.
- ▶ Voor het vullen alleen slangen of reservoirs gebruiken, die zijn goed-gekeurd voor drinkwater.
- ▶ Vulslang of reservoir vóór het gebruik grondig spoelen met drinkwater (2- tot 3-voudige hoeveelheid van de inhoud).
- ▶ Vulslang of reservoir na het gebruik volledig leegmaken en openingen van de vulslang of het reservoir afsluiten.
- ▶ Staand water in de watertank of in waterleidingen wordt na korte tijd ondrinkbaar. Daarom voor ieder gebruik van het voertuig de waterleidingen en de watertank grondig reinigen. Na ieder gebruik van het voertuig de watertank en alle waterleidingen volledig leegmaken.
- ▶ Bij stilstand van meer dan één week de waterinstallatie vóór het gebruik van het voertuig ontsmetten (zie hoofdstuk 11).

- ▷ Als het voertuig gedurende meerdere dagen niet wordt gebruikt of bij vorstgevaar niet wordt verwarmd, de totale waterinstallatie leegmaken. Ervoor zorgen dat de waterpomp is uitgeschakeld. De waterpomp loopt anders warm en kan beschadigd worden. De waterkranen in de middelste stand geopend laten. Alle aftapkranen geopend laten. Zo kunnen vorstschade aan de inbouwapparatuur, vorstschade aan het voertuig en afzettingen in watervoerende componenten worden vermeden.
- ▷ De waterpomp loopt zonder water warm en kan na uiterlijk één minuut beschadigd worden. Waterpomp nooit gebruiken als de watertank leeg is.

Het voertuig is uitgerust met een ingebouwde watertank. Een elektrische waterpomp pompt het water naar de afzonderlijke waterwinplaatsen. Door het openen van een waterkraan wordt de waterpomp automatisch ingeschakeld en pompt ze water naar de waterwinplaats.

De afvalwatertank vangt het vervuilde water op. Op het paneel kan worden afgevraagd hoe vol de watertank of de afvalwatertank is.

Waterpomp

De schakelaar voor het in- en uitschakelen van de waterpomp bevindt zich op het paneel.

- ▷ Voor gebruik van de waterarmaturen de waterpomp op het paneel inschakelen.
- ▷ Wanneer de watertank met vers water wordt gevuld kan onderin de pomp een luchtbel worden gevormd. Deze luchtbel het aanzuigen van het water. De waterpomp krachtig in het water heen en weer schudden.

10.2 Waterinstallatie

10.2.1 Watertank

De watertank heeft een volume van 100 l.

- ▷ Uit rijveiligheids- en toelatingsredenen moet de vulhoeveelheid tijdens de rit tot ongeveer 20 l verminderd worden. Wanneer het water met behulp van de draaigreep van de veiligheidsaftap (zie sectie 10.2.4) wordt afgetapt, blijft er een restant van ongeveer 20 l in de watertank achter.

De watertank is in de rechter bedkast (Afb. 96,4) ingebouwd.

Afb. 96 Watertank

Toegang tot de watertank:

- Rechter bedbodem (in rijrichting) omhoog klappen.
Door deze serviceopening zijn de waterpomp (Afb. 96,1), de draaigreep (Afb. 96,2) voor het aftappen van het water en de reinigungsopening (Afb. 96,3) toegankelijk.

10.2.2 Waterinstallatie vullen

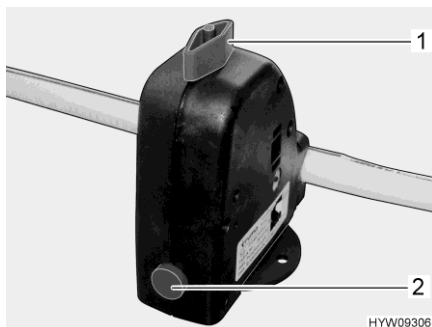
- ▶ Bij het vullen van de watertank de technisch toelaatbare maximum-massa van het voertuig in acht nemen. Als de watertank vol is, moet de bagage overeenkomstig worden gereduceerd.

- ▷ De waterpomp loopt zonder water warm en kan na uiterlijk één minuut beschadigd worden. Waterpomp nooit gebruiken als de watertank leeg is.

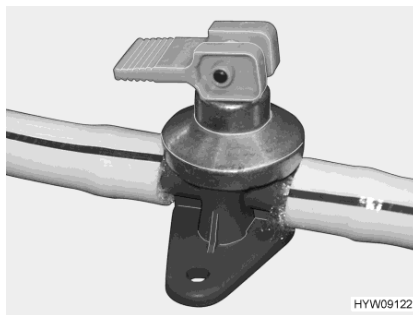

- ▷ Terwijl de watertank wordt gevuld, kan de waterhoeveelheid op het paneel worden gecontroleerd.
- Voertuig horizontaal zetten.
- 12-V-voorziening op het paneel inschakelen.

Afb. 97 Veiligheids-/aftapventiel (Truma)

- Veiligheids-/aftapventiel (Afb. 97) sluiten. Hiervoor de draaiknop (Afb. 97,1) dwars ten opzichte van het veiligheids-/aftapventiel draaien en de drukknop (Afb. 97,2) indrukken. Het veiligheids-/aftapventiel bevindt zich onder de zitbank voor de verwarming. Bij temperaturen onder de 6°C kan het veiligheids-/aftapventiel niet worden gesloten.

Afb. 98 Aftapkraan (boiler)

Afb. 99 Aftapkraan (waterleiding)

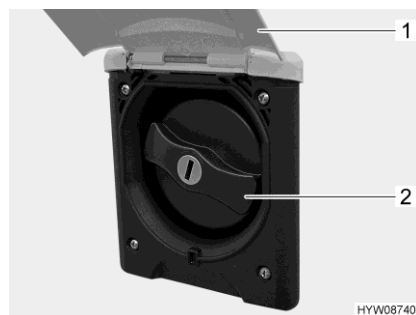
- Alle aftapkranen (Afb. 98 resp. Afb. 99) sluiten. Daarvoor de kappen met de klok mee dichtdraaien resp. de kiphendel horizontaal zetten. De aftapkranen zijn onder een vloerklep in het midden van het voertuig ingebouwd.
- Alle waterkranen sluiten.
- Aftapopening op de watertank sluiten.
- Drinkwatervulopening buiten aan het voertuig openen.
- Watertank met drinkwater vullen. Voor het vullen een voor drinkwater gecertificeerde waterslang gebruiken.
- Waterpomp met de schakelaar inschakelen.
- Alle waterkranen op "Warm" zetten en openen. De waterpomp wordt ingeschakeld. De warmwaterleidingen worden gevuld met water.
- Waterkranen zolang geopend laten tot het water zonder luchtballen uit de waterkranen stroomt. Alleen zo is gegarandeerd dat de boiler met water is gevuld.
- Alle waterkranen op "Koud" zetten en geopend laten. De koudwaterleidingen worden gevuld met water.
- Waterkranen zolang geopend laten tot het water zonder luchtballen uit de waterkranen stroomt.

- Alle waterkranen sluiten.
- Drinkwatervulopening sluiten.
- Controleren of de afsluitdeksel van de watertank dicht is.

10.2.3 Water bijvullen

- Bij het vullen van de watertank de technisch toelaatbare maximum-massa van het voertuig in acht nemen. Als de watertank vol is, moet de bagage overeenkomstig worden gereduceerd.

Afb. 100 Afsluitdeksel (drinkwater-vulopening)

De drinkwatervulopening is al naargelang de uitvoering van het model aangebracht aan de linker- of rechterkant van het voertuig.

De drinkwatervulopening is gekenmerkt door het symbool "🔑".

*Drinkwatervulopening
openen:*

- Serviceluik (Afb. 100,1) naar boven draaien.
- Sleutel in cilinderslot steken en een kwartslag draaien. Het afsluitdeksel is ontgrendeld.
- Sleutel eruit trekken.
- Het blauwe afsluitdeksel (Afb. 100,2) een kwartslag draaien.
- Afsluitdeksel verwijderen.

Water vullen:

- Watertank met drinkwater vullen. Voor het vullen een voor drinkwater gecertificeerde waterslang gebruiken.

*Drinkwatervulopening
sluiten:*

- Afsluitdeksel weer op de drinkwatervulopening plaatsen.
- Afsluitdeksel een kwartslag draaien.
- Sleutel in cilinderslot steken en een kwartslag draaien. Het afsluitdeksel is vergrendeld.
- Sleutel eruit trekken.
- Controleren, of het afsluitdeksel vast in de drinkwatervulopening zit.
- Serviceluik naar onder draaien en sluiten.

10.2.4 Water aftappen

Draaigreep De draaigreep om water af te tappen is op de watertank gemonteerd.

Afb. 101 Draaigreep (waterafvoer)

- Openen:** ■ De draaigreep (Afb. 101,1) op de watertank tot de aanslag naar links draaien.
- Sluiten:** ■ De draaigreep (Afb. 101,1) op de watertank tot de aanslag naar rechts draaien.

10.2.5 Waterhoeveelheid voor rijden verminderen

Draaigreep De draaigreep is op de watertank gemonteerd.

- Openen:** ■ Op de watertank de draaigreep (Afb. 101,1) tegen de klok in tot de weerstand draaien. Het water loopt weg tot er nog ongeveer 20 liter over is.
- Sluiten:** ■ Op de watertank de draaigreep (Afb. 101,1) met de klok mee tot de aanslag draaien.

10.2.6 Waterinstallatie leegmaken

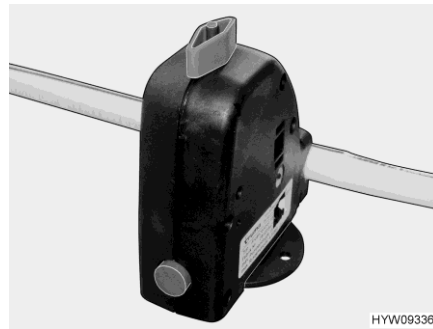
- ▷ Als het voertuig gedurende meerdere dagen niet wordt gebruikt of bij vorstgevaar niet wordt verwarmd, de totale waterinstallatie leegmaken. Zorg ervoor dat de 12-V-voorziening op het paneel is uitgeschakeld. De waterpomp loopt anders warm en kan beschadigd worden. De waterkranen in de middelste stand geopend laten. Het veiligheids-/aftapventiel en alle aftapkranen geopend laten. Zo kunnen vorstschade aan de inbouwapparatuur, vorstschade aan het voertuig en afzettingen in watervoevende componenten worden vermeden.

- ▷ Milieu-instructies in dit hoofdstuk in acht nemen.

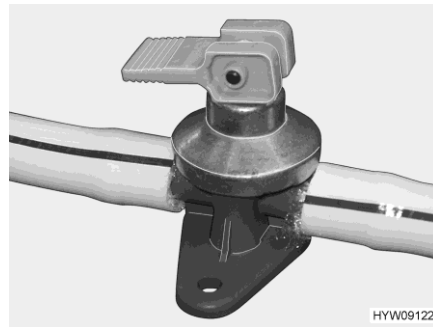
Als volgt te werk gaan om de waterinstallatie voldoende leeg te maken en te ventileren. Zo kunnen vorstschade en afzettingen worden voorkomen:

- Voertuig horizontaal zetten.
- De 12-V-voorziening op het paneel uitschakelen.
- De 230-V-voorziening bij de 230-V-zekeringenkast uitschakelen.
- Boiler uitschakelen.

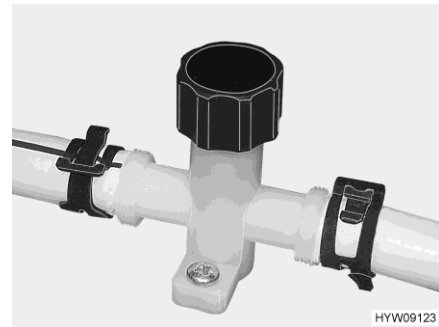

Afb. 102 Veiligheids-/aftapventiel

- Het veiligheids-/aftapventiel (Afb. 102) openen. Daarvoor de draaiknop (Afb. 102) parallel ten opzichte van het veiligheids-/aftapventiel draaien. Inbouwplaats zie sectie 10.2.2.

Afb. 103 Aftapkraan (boiler)

Afb. 104 Aftapkraan (waterleiding)

- Alle aftapkranen (Afb. 103 resp. Afb. 104) openen. Inbouwplaats zie sectie 10.2.2.
- Afsluitdeksel van de watertank schroeven.
- Waterpomp en waterslang uit de watertank nemen.
- Open de afvoer van de watertank.
- Alle waterkranen openzetten en in de middelste stand zetten.
- Handsproeier omhoog houden.
- Sluitring van de watertank openschroeven.
- Waterpomp (aan deksel bevestigd) zo ver uitnemen als de aansluitleidingen toelaten.
- Waterpomp omhooghouden tot de waterleidingen volledig leeg zijn.
- Controleren of de watertank volledig is leeggemaakt.
- Handsproeier in douchebak neerleggen.

- Afvalwatertank leegmaken. Milieu-instructies in dit hoofdstuk in acht nemen.
- Fecaliëntank leegmaken. Milieu-instructies in dit hoofdstuk in acht nemen.
- Watertank reinigen en vervolgens grondig doorspoelen.
- Waterinstallatie zo lang mogelijk laten drogen.
- Na de lediging alle waterkranen in de middelste stand geopend laten.
- Alle aftapkranen en evt. het veiligheids-/aftapventiel geopend laten.

10.3 Afvalwatertank

- ▷ Bij vorstgevaar de afvalwatertank leegmaken en de aftapkraan geopend laten.
- ▷ Nooit kokend water direct in de afvoer gieten. Kokend water kan tot vervormingen en lekken in het afvalwater-buizensysteem leiden.

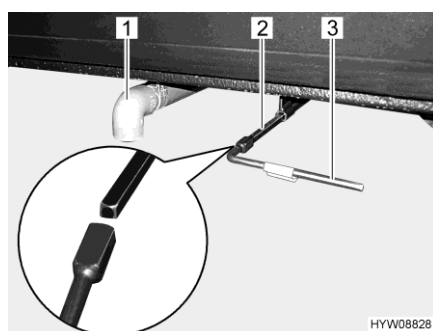
- ▷ De afvalwatertank alleen leegmaken op daarvoor aangewezen sanitairstations op campings of staanplaatsen.

Het afvalwater van de keukens en het wasgedeelte stroomt via kunststofleidingen in de afvalwatertank.

De afvalwatertank is onder de voertuigbodem aangebracht.

Vulhoeveelheid In de afvalwatertank past 90 l.

Reinigen De afvalwatertank meerdere keren per jaar reinigen (zie hoofdstuk 11).

Afb. 105 Bedieningshendel en afvoerbuis (afvalwatertank)

- Leegmaken:**
- Afvoerbuis (Afb. 105,1) direct onder het sanitairstation plaatsen of afvalwaterslang (optionele uitrusting) op de afvoerbuis (Afb. 105,1) steken.
 - Aftapkraan openen. Hiertoe de meegeleverde vierkantsleutel (Afb. 105,3) op het vierkant van de aftapkraan (Afb. 105,2) steken.
 - De vierkantsleutel (Afb. 105,3) een kwartslag tegen de klok in draaien. Het water wordt afgevoerd.
 - Nadat het afvalwater volledig is uitgelopen: Aftapkraan weer sluiten. Hiertoe de vierkantsleutel (Afb. 105,3) een kwartslag met de klok mee draaien.

- Vierkantsleutel (Afb. 105,3) lostrekken en opbergen.
- Indien aanwezig, afvalwaterslang eraf trekken en opbergen.

10.4 Toiletruimte

- ▷ Geen zware lasten in de douchebak zetten. De douchebak of andere delen in de toiletruimte kunnen beschadigd raken.

- ▷ Om te ventileren tijdens of na het douchen of om natte kleding te drogen de deur van de toiletruimte sluiten en het raam of het dakluik van de toiletruimte openen. De lucht kan dan beter circuleren.
- ▷ Na het douchen dienen de zeepresten uit de douchebak gespoeld te worden, anders ontstaan er te zijner tijd scheuren in de bak.
- ▷ Douche na gebruik droogvegen, anders kan er zich vocht afzetten.
- ▷ Het voertuig zo horizontaal mogelijk neerzetten. Het water uit de douchebak kan anders niet goed wegllopen.
- ▷ Tijdens de rit de louvredeur (Afb. 106,1) sluiten. Een open louvredeur kan geluidshinder veroorzaken.
- ▷ Verdere informatie over de reiniging van de toiletruimte vindt u in de paragraaf 11.3.

Doucherooster

Het doucherooster is gemaakt van kurk. Het doucherooster beschermt de douchebak en zorgt ervoor dat de bodem droog blijft, ook na het douchen.

Afb. 106 Doucherooster

*Voor een lange levensduur
het volgende in acht
nemen:*

- Voor het douchen doucherooster (Afb. 106,2) uit de douche nemen.
- Doucherooster na het douchen weer in de douchebak leggen.
- Doucherooster minstens elk half jaar reinigen (aanwijzingen van de fabrikant in acht nemen).

10.4.1 Wasbak

De toiletruimte is met een opklapbare wasbak uitgerust.

Afb. 107 Wasbak (omhoog geklapt)

Omhoog klappen:

- Wasbak (Afb. 107,1) aan de voorkant vastpakken en naar boven naar de wand toe draaien, tot hij vastklikt.

Naar beneden klappen:

- Een hand in de opening (Afb. 107,2) steken en de grendel naar achteren drukken.
- Wasbak langzaam tot de aanslag naar beneden draaien.

10.5 Toilet

- ▷ Het toilet met maximaal 120 kg belasten.
- ▷ Fecaliëntank leegmaken als er vorstgevaar bestaat en het voertuig niet is verwarmd.
- ▷ Niet op het toiletdeksel gaan zitten. Het deksel is niet berekend op het gewicht van personen en kan breken.
- ▷ Voor het toilet een geschikt chemisch middel gebruiken. De ventilatie verwijdert uitsluitend geurtjes, geen bacteriën of gassen. Deze bacteriën en gassen vreten het rubber van de afdichting aan.

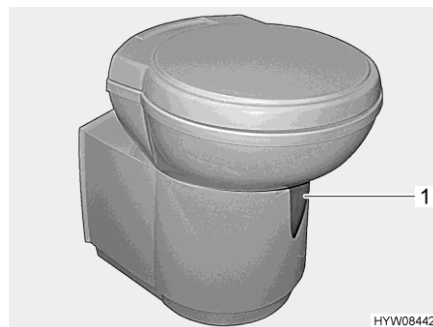
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

- ▷ Fecaliëntank alleen leegmaken op daarvoor aangewezen sanitairstations op campings of staanplaatsen.

10.5.1 Zwenkbaar toilet

De spoeling van het Thetford-toilet verloopt rechtstreeks via het watersysteem van het voertuig. Indien nodig kan de toiletpot in de gewenste positie worden gedraaid.

Afb. 108 Thetford-toiletpot (zwenkbaar)

Afb. 109 Spoelknop/controlelicht (Thetford-toilet)

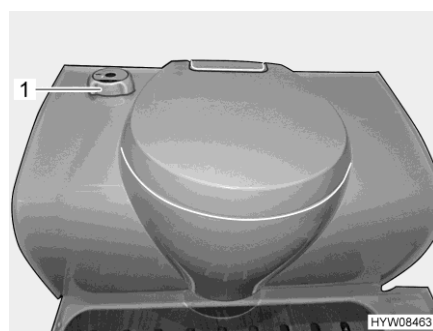
Het bedieningspaneel bevindt zich in de buurt van de toiletpot.

- Spoelen:*
- Alvorens te spoelen de schuif van het Thetford-toilet openen. Daarvoor de schuifhendel (Afb. 108,1) tegen de klok in schuiven.
 - Om te spoelen de blauwe spoelknop (Afb. 109,1) indrukken.
 - Na het spoelen de schuif sluiten. Hiervoor de schuifhendel met de klok mee schuiven.

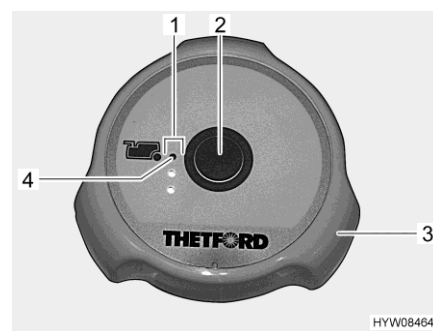
Het controlelicht (Afb. 109,2) brandt als de fecaliëntank moet worden geleegd.

10.5.2 Toilet met vaste bank

De spoeling van het toilet verloopt via een afzonderlijke spoelwatertank in het toilet.

Afb. 110 Thetford-toilet

Afb. 111 Spoelknop/controlelichten (Thetford-toilet)

Het toilet kan met geopende of gesloten schuif gebruikt worden.

- Schuif openen:*
- Draaigreep (Afb. 110,1) tegen de klok in draaien.
- Schuif sluiten:*
- Draaigreep (Afb. 110,1) met de klok mee draaien.

- Spoelen:**
- Alvorens te spoelen de schuif van het Thetford-toilet openen. Daarvoor de draaigreep (Afb. 111,3) tegen de klok in draaien.
 - Om te spoelen de blauwe spoelknop (Afb. 111,2) indrukken.
 - Na het spoelen de schuif sluiten. Hiervoor de draaigreep (Afb. 111,3) met de klok mee draaien.

De controlelichten (Afb. 111,1) tonen het niveau van de fecaliëntank. Wanneer het rode controlelicht (Afb. 111,4) brandt, moet de fecaliëntank worden geleegd.

10.5.3 Fecaliëntank leegmaken

- ▷ De fecaliëntank kan alleen worden verwijderd als de schuif is gesloten.

Afb. 112 Luik (fecaliëntank)

- De schuifhendel op de toiletpot met de klok mee schuiven. De schuif wordt gesloten.
- Luik voor fecaliëntank buiten aan het voertuig openen. Daarvoor sleutel in het cilinderslot van het drukslot (Afb. 112,1) steken en een kwartslag met de klok mee draaien.
- Sleutel eruit trekken.
- Beide druksloten (Afb. 112,2) tegelijkertijd met de duimen indrukken en luik voor de fecaliëntank openen.

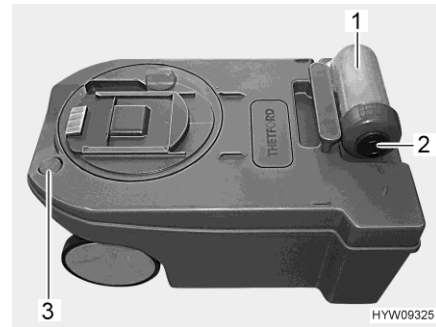
Afb. 113 Fecaliëntank (in het voertuig)

Afb. 114 Fecaliëntank

Afb. 115 Fecaliëntank (in het voertuig) (alternatief)

Afb. 116 Fecaliëntank (alternatief)

- Veiligheidsklem (Afb. 113,3) naar boven trekken en fecaliëntank (Afb. 113,1) aan de handgreep (Afb. 113,2) eruit trekken.
Of:
Bevestigingsbeugel (Afb. 115,1) naar boven trekken en fecaliëntank (Afb. 115,2) eruit trekken.
- Bij een aangewezen sanitairstation de afvoer (Afb. 114,1 of Afb. 116,1) naar voren zwenken en deksel (Afb. 114,2 of Afb. 116,2) afschroeven.
- Geleerde beluchtingsknop (Afb. 114,3 of Afb. 116,3) indrukken en ingedrukt houden tot de fecaliëntank leeg is.
- Fecaliëntank met vers water reinigen.
- Afvoer met deksel afsluiten en terugzwenken.
- Fecaliëntank zo ver in de ledigingsschacht schuiven tot deze vastklikt.
- Luik voor fecaliëntank sluiten.
- Nieuwe toiletvlloeistof bijvullen.

10.5.4 Wintergebruik

- ▷ Geen antivriesmiddelen gebruiken. Antivriesmiddelen kunnen het toilet beschadigen.

Wanneer het voertuig wordt verwarmd, bevinden het toilet, de watertank en de fecaliëntank zich in een tegen vorst beveiligd gedeelte. Het toilet kan hierdoor ook in de winter worden gebruikt.

Wordt het voertuig niet verwarmd, dan de watertank, fecaliëntank en waterleidingen leegmaken bij vorstgevaar. Zo kan schade door vorst worden vermeden.

10.5.5 Tijdelijke stilstand

- ▷ Als het toilet langere tijd niet gebruikt wordt, de watertank, de fecaliëntank en de waterleidingen leegmaken.

Toilet buiten bedrijf stellen:

- Watertank leegmaken.
- Spoeling van het toilet bedienen tot er geen water meer in het toilet loopt. Let erop dat de pomp na één minuut beschadigd kan raken wanneer deze droog loopt.
- Fecaliëntank leegmaken.
- Fecaliëntank grondig spoelen.
- Aftapaansluiting aan de fecaliëntank geopend laten.
- Fecaliëntank zo lang mogelijk laten drogen.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de verzorging van het voertuig.

Aan het einde van het hoofdstuk vindt u checklists met maatregelen, die u moet uitvoeren als u het voertuig lange tijd niet gebruikt.

11.1 Algemeen

- ▷ Het voertuig is ontworpen voor recreatief gebruik. Gebruik dat verder gaat dan normaal recreatief gebruik (permanent gebruik) kan leiden tot vochtvorming in de binnenruimte. Bovendien kan het interieur worden aangetast.

11.2 Uitwendige verzorging

De normale uitwendige verzorging bestaat uit regelmatig wassen. Daarbij hangt het van de gebruiks- en omgevingsvoorwaarden af, hoe vaak het voertuig moet worden gewassen. In gebieden met een sterke luchtvervuiling of wanneer er over wegen wordt gereden, die met strooizout zijn behandeld, het voertuig vaker wassen. Ook wanneer het voertuig is blootgesteld aan zouthoudende en vochtige lucht (kustgebieden, vochtigwarm klimaat), het voertuig vaker wassen.

Indien mogelijk niet onder bomen parkeren. De harsachtige uitscheidingen die van veel bomen naar beneden druppelen, zorgen ervoor dat de lak er mat gaat uitzien en stimuleren ook het mogelijke corrosieproces.

Uitwerpselen van vogels meteen en grondig afwassen, aangezien deze bijzonder bijtend werken.

11.2.1 Wassen met hogedrukreiniger

- ▷ Banden niet reinigen met hogedrukreiniger. De banden kunnen beschadigd worden.
- ▷ Buitentoepassingen (decoratiefolies) niet direct met de hogedrukreiniger besproeien. De buitentoepassingen kunnen loskomen.

Alvorens het voertuig te wassen met een hogedrukreiniger, de gebruiksaanwijzing van de hogedrukreiniger in acht nemen.

Bij het wassen met de rondstraalbuis tussen het voertuig en de reinigingsbuis een minimum afstand van ca. 700 mm in acht nemen.

Houd er rekening mee, dat de waterstraal met kracht uit de reinigingsbuis komt. Door verkeerd gebruik van de hogedrukreiniger kunnen er beschadigingen aan het voertuig ontstaan. De watertemperatuur mag 60 °C niet overschrijden. De waterstraal tijdens het hele wasproces blijven bewegen. De waterstraal niet direct op deurspleten, elektrische aanbouwonderdelen, stekkerverbindingen, dichtingen, het ventilatierooster of de dakluiken richten. Het voertuig kan beschadigd worden of er kan water in het interieur binnendringen.

11.2.2 Voertuig wassen

- ▷ Het voertuig nooit in wasstraten laten reinigen. De borstelwalsen kunnen de buitentoepassingen beschadigen. In de gasafvoerschoorstenen of in de kunstmatige ventilatieopeningen kan water binnendringen. Het voertuig kan beschadigd worden.
- Het voertuig alleen op een wasplaats reinigen, die voor het wassen van voertuigen is bestemd.
- Direct zonlicht vermijden. Maatregelen ter bescherming van het milieu in acht nemen.
- Bij gebruik van reinigingsmiddelen de gebruiksaanwijzingen van de fabrikant in acht nemen. Reinigingsmiddelen moeten pH-neutraal zijn.
- Verdraagzaamheid van het reinigingsmiddel eerst op een onopvallende plek testen.
- Buitenarmaturen en aanbouwonderdelen van kunststof alleen schoonmaken met veel warm water, afwasmiddel en een zachte doek.
- Voertuig afwassen met zo veel mogelijk water, een schone spons of met een zachte borstel. Bij hardnekkig vuil afwasmiddel bij het water doen.
- Gelakte buitenwanden kunnen bovendien met een caravanreiniger worden gereinigd.
- Rubberen dichtingen aan deuren met in de handel verkrijgbaar verzorgingsmiddel voor rubber behandelen.
- Cilindersloten aan deuren behandelen met grafietstof.

11.2.3 Vensterruiten uit plexiglas

Plexiglasruiten eisen vanwege hun gevoeligheid een heel bijzondere, zorgvuldige behandeling.

- ▷ Vensterruiten uit plexiglas nooit droog afwrijven omdat stofkorrels het oppervlak beschadigen.
- ▷ Vensterruiten uit plexiglas alleen schoonmaken met veel warm water, een beetje afwasmiddel en een zachte doek.
- ▷ In geen geval glasreiniger met chemische, schurende, alcoholhoudende additieven gebruiken. Een voortijdig bros worden van de ruiten en daarna scheurvormingen zouden het gevolg zijn.
- ▷ Reinigers die worden gebruikt voor carrosserie (bijv. teer- of siliconeverwijderaars) niet in aanraking brengen met plexiglas.
- ▷ Niet in wasstraten rijden.
- ▷ Geen stickers op de venterruiten uit plexiglas plakken.
- ▷ Na de reiniging van de plexiglasruiten van het voertuig nog eens spoelen met veel schoon water.
- ▷ Rubberen dichtingen met in de handel verkrijgbaar verzorgingsmiddel voor rubber behandelen.

- ▷ Voor de reinigungsnabehandeling is een plexiglasreiniger met antistatische werking geschikt. Kleine krassen kunnen met een plexiglaspolijst behandeld worden. De toebehorenhandel biedt deze middelen aan.

11.2.4 Aanbouwonderdelen van glasvezelversterkte kunststof (GVK)

- ▷ Contact van het polijstmiddel met de ruitrubbers en de stormrandprofielen vermijden.
- ▷ De glasvezelversterkte kunststof (GVK) mag niet te heet worden. Daarom bij het polijsten met een polijstmachine de polijstmachine voortdurend bewegen.

- ▷ Bij GVK-componenten met een groot oppervlak kunnen door veroudering oppervlakkige scheurtjes ontstaan. Dit is een eigenschap van het composiet GVK met gelcoating die niet van invloed is op de functie van het component. Dit geeft derhalve geen reden tot een klacht.

Aanbouwonderdelen van glasvezelversterkte kunststof (GVK) kunnen door gebrekkig voertuigonderhoud en door materiaalveroudering vergelen of verweren.

GVK-aanbouwonderdelen daarom regelmatig nabehandelen. Een vergeling van de GVK-aanbouwonderdelen wordt zo voorkomen en de aflakking van het oppervlak blijft behouden.

GVK-aanbouwonderdelen nabehandelen:

- Voertuig zoals boven beschreven wassen en laten drogen. Controleren, of de GVK-aanbouwonderdelen schoon en droog zijn.
- Polijstmiddel met een zachte doek gelijkmatig op het oppervlak van het GVK-aanbouwdeel aanbrengen.
- Wachten, tot er een lichte grijze waas zichtbaar is.
- Het GVK-aanbouwonderdeel met een schone, zachte doek polijsten. De doek daarbij in cirkels over het oppervlak van het GVK-aanbouwonderdeel bewegen.

Wij adviseren, voor deze werkzaamheden een polijstmachine te gebruiken.

- ▷ Ter conservering van het polijstmiddel moet een lakbescherming worden gebruikt. De werkwijze voor de lakbescherming vindt u op de gebruiksaanwijzing.

11.2.5 Onderkant

De vloer aan de onderkant van het voertuig is gedeeltelijk van een verouderingsbestendige bodembescherming voorzien. Bij beschadigingen aan de bodembescherming deze meteen laten herstellen. Vlakken die met bodembescherming zijn behandeld, niet behandelen met spray-olie.

- ▷ Alleen producten gebruiken die door de fabrikant zijn vrijgegeven. Onze geautoriseerde dealers en servicepunten adviseren u graag.

11.2.6 Motorruimte

- ▷ Reiniging en verzorging van de motorruimte mag alleen bij uitgeschakeld contact worden uitgevoerd.
- ▷ Voorafgaand aan werkzaamheden in de motorruimte de motor laten afkoelen. Er bestaat verbrandingsgevaar bij het aanraken van motoronderdelen die nog heet zijn!
- ▷ Bij alle werkzaamheden in de motorruimte de betreffende waarschuwingen en aanwijzingen in de gebruiksaanwijzing van de fabrikant van het basisvoertuig lezen en in acht nemen.
- ▷ Een motorreiniging alleen door een erkende werkplaats laten uitvoeren.
- ▷ Dampstraal niet direct op lampbehuizingen, stelmotoren en afdichtingen richten. Zo kunnen vocht in de koplampen en hieruit voortvloeiende defecten voorkomen worden.
- ▷ Dampstraal niet op de ruitenwissermotor en de ruitenwisserarmen richten.
- ▷ Beschermende motorlak alleen aanbrengen, wanneer de componenten in de motorruimte afgekoeld en vuilvrij zijn.
- ▷ Alleen door de fabrikant van het basisvoertuig goedgekeurde smeermiddelen, vetten en vloeistoffen gebruiken.

De opbouwfabrikant biedt geen garantie voor beschadigingen, lekkages of uitval van elektrische componenten door reiniging van de motor.

11.2.7 Ruitensproeierinstallatie en ruitenwissers

- ▷ Uitsluitend de in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig vermelde reinigingsmiddelen (met/zonder antivries) in de voorgeschreven mengverhouding bijvullen in het vloeistofreservoir. Geen radiator-antivries of andere middelen gebruiken. Deze middelen hebben een negatieve invloed op de reiniging en tasten de wisserbladen aan.
- ▷ Ruitensproeierinstallatie of ruitenwissers niet inschakelen wanneer de wisserbladen vastgevroren zijn. Wisserbladen eerst met ontdooiingsmiddel losmaken.
- ▷ Opgehoopte sneeuw op de voorruit niet mede ruitenwissers verwijderen. Sneeuw eerst van de voorruit vegen.
- ▷ Ruitenwissers niet bij droge voorruit inschakelen.
- ▷ Ruitenwisserarmen en ruitenwissermotor niet met dampstraler reinigen.
- Ruitensproeierinstallatie en ruitenwissers regelmatig op juiste werking controleren.
- Regelmatig het peil van het vloeistofreservoir controleren. Alleen wanneer er voldoende reinigingsvloeistof op de voorruit terechtkomt, kunnen de ruitenwissers de ruit adequaat reinigen. Goed zicht is van cruciaal belang voor de verkeersveiligheid.
- Voor het begin van de vorstperiode het vloeistofreservoir met reinigingsvloeistof met voldoende antivries vullen.
- Tijdig reinigingsvloeistof bijvullen. Voor het verdunnen van ruitenreinigingsmiddel alleen schoon water gebruiken.

- Insectenresten zo spoedig mogelijk van de wisserbladen verwijderen.
- Wisserbladen regelmatig met ruitenreinigingsmiddel reinigen. Hiervoor met een spons of doek langs de rubber lip vegen.
- Wasresten na het wassen van het voertuig met een wasoplossend reinigingsmiddel verwijderen.
- Vuilafzettingen op de ruitensproeiers regelmatig verwijderen.
- Na ritten op zeer vuile wegen de ruitensproeiers met schoon water besproeien om korstvormingen te voorkomen.
- Verstopte ruitensproeiers met een dunne naald reinigen.

11.2.8 Klimaatregeling

- ▷ De klimaatregeling niet reinigen met een hogedrukreiniger. Binnendringend water kan de klimaatregeling beschadigen.
- ▷ Niet in wasstraten rijden.
- ▷ Geen scherpe of harde voorwerpen gebruiken voor het reinigen. Klimaatregeling en dakraam kunnen anders beschadigd worden.

- ▷ Voor de reiniging van het dakraam uitsluitend reinigingsmiddelen gebruiken die door de fabrikant worden aanbevolen. Onze geautoriseerde dealers en servicepunten adviseren u graag.

- Klimaatregeling uitsluitend met water en een zacht reinigingsmiddel reinigen.
- Behuizing van de klimaatregeling en luchtafvoereenheid af en toe met een vochtige doek afvegen.
- Afstandsbediening af en toe met een licht vochtige doek reinigen. Display met een brillendoekje reinigen.
- Rolgordijnen indien nodig met mild zeepsop en veel water reinigen.
- Regelmatig bladeren en ander vuil uit de ventilatieopeningen van de klimaatregeling verwijderen.
- Regelmatig condenswaterafvoeren controleren om te zien of condenswater vrij kan weglopen.
- Regelmatig de filters aan beide zijden van de luchtuitstroomeenheid reinigen.
- De adsorptiekoolfilters aan beide zijden van de luchtuitstroomeenheid jaarlijks vervangen.
- De profieldichting van het voertuigdak jaarlijks op beschadigingen controleren.

- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

11.2.9 Opstap

Als de opstap wordt gesmeerd, kunnen zich tijdens de rit grotere verontreinigingen vastzetten en zo de werking van de opstap verstoren of de opstap beschadigen. Daarom de beweeglijke delen van de opstap niet met vet insmeren of oliën.

11.2.10 Slaapdak reinigen

- ▷ Vervuilde, natte vouwbalg niet gedurende een langere periode gevouwen opslaan.
- ▷ Geen hogedrukreiniger gebruiken.
- ▷ Geen agressieve reinigingsmiddelen gebruiken.
- ▷ Voor het herimpregneren siliconenvrije impregneermiddelen gebruiken en de gebruiksvoorschriften van de fabrikant in acht nemen.

- ▷ De stof van de vouwbalg is waterafstotend, maar **niet** waterdicht.
- Slaapdak openen voor het reinigen en herimpregneren.
- Slaapdak regelmatig met een zachte borstel afborstelen. Het Slaapdak moet hiervoor droog zijn.
- Kleine vervuilingen voorzichtig verwijderen met een gum of afspoelen met warm water (max. 35 °C).
- Grotere vervuilingen verwijderen met een milde zeepoplossing (bijv. groene zeep, max. 35 °C). Goed afspoelen, zodat er geen zeepresten achterblijven.
- Doek na het reinigen goed laten drogen, bij voorkeur in de zon.
- Slaapdak zo nodig herimpregneren.

11.3 Inwendige verzorging

- ▷ Als het mogelijk is, vlekken altijd onmiddellijk behandelen.
- ▷ Plexiglasruiten eisen vanwege hun gevoeligheid een heel bijzondere, zorgvuldige behandeling (zie sectie 11.2.3).
- ▷ Kunststof onderdelen in toilet en woonruimte vergen vanwege hun gevoeligheid een heel bijzondere, zorgvuldige behandeling. Gebruik geen oplosmiddelen of alcoholhoudende reinigingsmiddelen en geen schuurmiddelen. Daarmee wordt verbrossing en scheurvorming voorkomen.
- ▷ Haarkleurmiddel, nagellak, sigarettenas en dergelijke stoffen kunnen op kunststofdelen vlekken of verkleuringen veroorzaken, die niet meer verwijderd kunnen worden. Om deze reden vermijden dat deze stoffen op kunststofdelen terecht komen. Deze stoffen direct verwijderen, indien ze toch op de kunststofdelen terecht gekomen zijn.
- ▷ Geen bijtende producten in de afvoeropeningen gieten. Geen kokend water in de afvoeropeningen gieten. Bijtende producten of kokend water beschadigen afvoerbuizen en sifons.
- ▷ Voor de reiniging van het toilet en de waterinstallatie alsook bij het ontkalken van de waterinstallatie geen azijn essence gebruiken. Azijn essence kan dichtingen of onderdelen van de installatie beschadigen. Voor het ontkalken in de handel verkrijgbare ontkalkingsmiddelen gebruiken.
- ▷ Zuinig met water omgaan. Alle waterresten opdwelen.

- ▷ Voor informatie over het gebruik van verzorgingsmiddelen staan onze servicepunten tot uw beschikking.

- Meubeloppervlakken, meubelgrepen, lampen en alle kunststofdelen in het toilet en de woonruimte reinigen met water en een wollen doek. Bij het water kan een zacht reinigingsmiddel gedaan worden. Indien nodig gelakte oppervlakken met polijstmiddel voor meubels verzorgen.
- Gordijnen en stores naar een chemische reiniging brengen.
- Tapijtvloer indien nodig reinigen met tapijtschuim en stofzuigen.
- PVC-vloerbedekking met een mild, zeephoudend reinigingsmiddel voor PVC-vloeren afvegen. Tapijtvloer niet op de natte PVC-vloerbedekking leggen. Tapijtvloer en PVC-vloerbedekking kunnen aan elkaar vastkleven.
- Hor resp. rolhor met een zachte borstel schoonmaken of met het borstelhulpstuk van de stofzuiger schoonzuigen.
- Verduisteringsrollo's met een zachte borstel schoonmaken of met het borstelhulpstuk van de stofzuiger schoonzuigen. Vet of hardnekkig vuil verwijderen met een 30 °C warm zeeploog (harde zeep).
- Vouwverduisteringen met een zachte borstel schoonmaken of met het borstelhulpstuk van de stofzuiger schoonzuigen. Vet of hardnekkig vuil verwijderen met een 30 °C warm zeeploog (harde zeep).
- Veiligheidsgordels kunnen afgerold met een warm zeeploog gereinigd worden. Voor het oprollen moeten de veiligheidsgordels volledig droog zijn.
- Tentdoek van het slaapdak uitsluitend met een vochtige, zachte doek afvegen, om de impregnatie niet aan te tasten.
- Rookmelder regelmatig met een stofzuiger schoonzuigen. Behuizing daarbij niet openen.
- Rookmelder met een zachte borstel afborstelen of met een zachte doek droog afvegen. Geen reinigingsmiddel gebruiken.

11.4 Keukeninrichting

11.4.1 Algemene verzorgingsinstructies

- Spoelbakken en gaskooktoestel nooit reinigen met een zandhoudend schuurmiddel. Alles vermijden, wat krassen en groeven zou kunnen veroorzaken.
- Het oppervlak van het keukenwerkblad is niet krasbestendig. Indien er met scherpe voorwerpen wordt gewerkt, altijd een onderlegger gebruiken. Voor de reiniging en verzorging uitsluitend milde reinigingsmiddelen gebruiken. Geen schurende of krassende producten voor intensieve verzorging of schuursponsjes gebruiken.
- De branders van het gaskooktoestel alleen vochtig reinigen. Er mag geen water door de openingen van de branderafdekkingen dringen. Water kan de branders van het gaskooktoestel beschadigen.
- Bij het reinigen van de branderring controleren dat de gaten niet verstopt zijn.

- Oppervlak van de kookplaat en vooral van het kookveld met warm water en een beetje afwasmiddel reinigen. Schuurmelk of scherpe voorwerpen beschadigen het oppervlak van het kookveld.
Het oppervlak van het kookveld is makkelijker te reinigen indien dit nog een beetje warm is. Controleer voor het reinigen dat het kookveld slechts nog handwarm is (restwarmteaanduiding is gedoofd).
Kookveld altijd reinigen voordat dit opnieuw wordt gebruikt.
- De draaiknoppen kunnen voor de reiniging losgetrokken worden.
- De buitenste oppervlakken van de keukeninrichting met een vochtige doek zonder schurende, corrosieve of chloorhoudende reinigingsmiddelen reinigen. Geen staalwol gebruiken.
- Zuurhoudende of alkalische stoffen (azijn, zout, citroensap en dergelijke) direct verwijderen.
- Bakoven of grill voor de reiniging laten afkoelen. Hete oppervlakken kunnen door koud water of een vochtige doek beschadigd raken. Gemailleerde oppervlakken alleen met water en zeep of water en afwasmiddel reinigen.

11.4.2 Koelkast

- Koelkast buiten en binnen met een zachte doek en lauw water (vermengd met een mild reinigingsmiddel) reinigen.
- Koelkast aansluitend met schoon water afwassen en laten drogen.
- Dooiwaterafvoerkanaal vrijhouden van afzettingen.
- Om materiaalveranderingen te voorkomen, geen zeep of scherpe, korrelige of sodahoudende reinigingsmiddelen gebruiken.
- Geen olie of vet op de deurafdichting laten komen.

11.5 Roestvrijstalen oppervlakken

- ▷ Roestvrijstalen oppervlakken niet reinigen met bleekmiddel, met producten die chloride of zoutzuren bevatten, met bakpoeder of met zilvergls.
- ▷ Geen schuurmiddelen en geen schuursponsjes gebruiken.

- ▷ Voor reiniging op een onopvallende plek testen of het gebruikte schoonmaakproduct geschikt is voor het oppervlak.
- ▷ Na reiniging de oppervlakken goed droog vegen om kalksporen te vermijden.
- ▷ Bij geborstelde roestvrijstalen oppervlakken vegen in de richting waarin het geborsteld is.

*Krassen op het oppervlak
verwijderen:*

- Roestvrijstalen oppervlak met een zachte reinigingsdoek en speciaal reinigings-/glansmiddel voor roestvrijstaal behandelen.
- Roestvrijstalen oppervlak afspoelen en met keukenpapier afdrogen.

*Hardnekkig vuil en
aangebrand vet
verwijderen:*

- Roestvrijstalen oppervlak met een gewone huishoudspons en zacht reinigingsmiddel reinigen.
- Roestvrijstalen oppervlak afspoelen en met keukenpapier afdrogen.

<i>Vingerafdrukken verwijderen:</i>	■ Roestvrijstalen oppervlak met een zachte reinigingsdoek en een afwas-middeloplossing of glasreiniger schoonmaken. ■ Roestvrijstalen oppervlak afspoelen en met keukenpapier afdrogen.
<i>Koffie- en theevlekken verwijderen:</i>	■ Roestvrijstalen oppervlak met een natronoplossing behandelen. Natro-noplossing 15 minuten laten inwerken. ■ Roestvrijstalen oppervlak afspoelen en met keukenpapier afdrogen.
<i>Roestvlekken verwijderen:</i>	■ Roestvrijstalen oppervlak met een gewone huishoudspons en zacht rei-nigingsmiddel reinigen. Evt. zachte reinigingsdoek en een roestvrijstaal-reiniger gebruiken. ■ Roestvrijstalen oppervlak afspoelen en met keukenpapier afdrogen.

11.6 Kussens

De hierna beschreven onderhouds- en reinigingsinstructies dienen alleen als hulp. De aanwijzingen vormen geen garantie voor het succes van de rei-niging. Garantieclaims kunnen uit de aanwijzingen niet afgeleid worden.

- ▷ Als het mogelijk is, vlekken altijd onmiddellijk behandelen.
- ▷ Vlekken nooit met huishoudreinigers (bijv. afwasmiddel) verwijderen.
- ▷ Voor de behandeling van vlekken de reiniging op een verborgen plaats van de bekledingen testen. Hierdoor kunt u vaststellen of de reiniging de stoffen of kleuren aantast.
- ▷ Vochtige of oliehoudende vlekken altijd alleen afbetten, nooit wrijven. Het best drukt u een zuigkrachtige doek of een spons lichtjes op de vlek.
- ▷ Kussenstoffen niet wassen.
- ▷ Als lederen overtrekken gereinigd worden, erop letten dat het leer niet vochtig wordt en dat er geen water door de naden van de lederen over-trekken sijpelt.

- ▷ Vlek van buiten naar binnen behandelen. Zo kan de vlek zich niet verder uitbreiden.
- ▷ Bij vaste of zachtere verontreinigingen eerst de grove aandelen verwij-deren. Daarna de vlek voorzichtig met een stomp mes of een spatel be-handelen.
- ▷ Als de vlek al ingedroogd is, de grove delen voorzichtig afborstelen. Daarna de vlek met een vochtige doek of spons afbetten.
- ▷ Als er zonlicht op de kussenstoffen valt, dan worden de kussenstoffen in de loop de tijd lichter. Als tegelijkertijd de temperatuur in het voertuig sterk stijgt, dan wordt de kleurverandering versneld. Daarom adviseren wij, bij sterke inval van zonlicht de verduisteringen aan de ramen te sluiten. Bij het verduisteren van de ramen erop letten dat er geen warmteophoping ontstaat.
- ▷ Afhankelijk van de uitrusting zijn de kussens voorzien van een vlekken-bescherming.

<i>Vet, olie, wijn, melk, alcoholvrije dranken verwijderen:</i>	■ Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar reinigingsmiddel op waterbasis. (Alternatief 2 eetlepels ammoniak met 1 liter water mengen.) ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<i>Urine, zweet verwijderen:</i>	■ Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar reinigingsmiddel op waterbasis. (Alternatief 2 eetlepels ammoniak met 1 liter water mengen.) ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<i>Chocolade, koffie verwijderen:</i>	■ Doek bevochtigen met lauwwarm water. ■ Vlek deppen met de doek.
<i>Vruchtresten verwijderen:</i>	■ Doek bevochtigen met koud water. ■ Vlek afbetten deppen met de doek.
<i>Was verwijderen:</i>	■ Was voorzichtig met een stomp mes of een spatel afschaven. ■ Vlek met meerdere lagen vloeipapier bedekken en strijken.
<i>Bloed verwijderen:</i>	■ 2 eetlepels zout en 1 liter water mengen. ■ Vlek bevochtigen en met een droge doek afbetten. ■ Hardnekkige vlekken met ammonia afbetten.
<i>Inkt (bijv. balpen) verwijderen:</i>	■ Doek bevochtigen met wasbenzine. ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<i>Modder verwijderen:</i>	■ Voorzichtig zoveel vuil als mogelijk met een stomp mes of een spatel verwijderen. ■ Vuil laten drogen en dan opzuigen. ■ Bij hardnekkige vlekken doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar reinigingsmiddel op waterbasis. (Alternatief 2 eetlepels salmiakgeest met 1 liter water mengen.) ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<i>Viltstift verwijderen:</i>	■ Doek bevochtigen met een mild, watervrij en zuiver textielreinigingsmiddel. ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.
<i>Overgeefsel verwijderen:</i>	■ Het overgeefsel voorzichtig verwijderen. ■ Kussen met koud water uitwassen. ■ Doek bevochtigen met een in de handel verkrijgbaar reinigingsmiddel op waterbasis. (Alternatief 2 eetlepels ammoniak met 1 liter water mengen.) ■ Vlek zachtjes afbetten met de doek. ■ Doek vaak omkeren zodat de vlek alleen met een schoon deel van de doek in aanraking komt.

11.7 Waterinstallatie

11.7.1 Watertank reinigen

- Watertank leegmaken en aftapopening sluiten.
- Afsluitdeksel van de watertank afnemen.
- Watertank met water met een beetje afwasmiddel vullen (geen schuurmiddelen gebruiken).
- Met een in de handel verkrijgbare afwasborstel de watertank schrobben, tot er geen zichtbare aanslag meer aanwezig is.
- De pompbehuizing eveneens afschrobben.
- Indien mogelijk verswatersondes door de reinigungsopeningen met de hand reinigen.
- Watertank met een ruime hoeveelheid drinkwater uitspoelen.

- ▷ Als dit vanwege de bouwvorm niet mogelijk is, moet de watertank mechanisch worden gereinigd: Een geschikt chemisch reinigingsmiddel gebruiken.

De erkende dealer is bij de keuze van een geschikt reinigingsmiddel graag behulpzaam.

De gebruiksinstructies van de reinigingsmiddelfabrikant in acht nemen.

11.7.2 Waterleidingen reinigen

- ▷ Alleen goedgekeurde reinigingsmiddelen uit de vakhandel gebruiken.
- ▷ Het reinigingsmiddel moet voldoen aan de nationale voorschriften en (indien voorgeschreven) voor gebruik toegestaan zijn.

- ▷ Uitstromend mengsel van water met reinigingsmiddel opvangen en vakkundig als afval afvoeren.

- Waterinstallatie leegmaken.
- Alle aftapopeningen en aftapkranen sluiten.
- Watertank vullen met mengsel van water en reinigingsmiddel. Daarbij de mengverhouding uit de voorschriften van de fabrikant in acht nemen.
- De aftapkranen één voor één openen.
- De aftapkranen zolang geopend laten, tot het mengsel van water en reinigingsmiddel de betreffende afvoeropening heeft bereikt.
- De aftapkranen weer sluiten.
- Alle waterkranen op "Warm" zetten en openen.
- Waterkranen zolang geopend laten, tot het mengsel van water en reinigingsmiddel de afvoeropening heeft bereikt.
- Alle waterkranen op "Koud" zetten en openen.
- Waterkranen zolang geopend laten, tot het mengsel van water en reinigingsmiddel de afvoeropening heeft bereikt.
- Alle waterkranen sluiten.

- Toilet meermaals doorspoelen.
- Het reinigingsmiddel volgens de voorschriften van de fabrikant laten inwerken.
- Waterinstallatie leegmaken. Daarbij het mengsel van water en reinigingsmiddel opvangen en vakkundig als afval afvoeren.
- Voor het doorspoelen van de volledige waterinstallatie deze meermaals met drinkwater vullen en weer leegmaken.

11.7.3 Waterinstallatie ontsmetten

- ▷ Alleen goedgekeurde ontsmettingsmiddelen uit de vakhandel gebruiken. Houd rekening met mens en dier.
- ▷ Het ontsmettingsmiddel moet voldoen aan de nationale voorschriften en (indien voorgeschreven) voor gebruik toegestaan zijn.

- ▷ Uitstromend mengsel van water met ontsmettingsmiddel opvangen en vakkundig als afval afvoeren.

Bij het ontsmetten van de waterinstallatie op dezelfde wijze te werk gaan als bij het reinigen van de waterleidingen (zie sectie 11.7.2). Hierbij echter ontsmettingsmiddel in plaats van reinigingsmiddel gebruiken.

11.7.4 Afvalwatertank reinigen

De afvalwatertank na ieder gebruik reinigen.

- Afvalwatertank leegmaken.
- De reinigingsopening op de afvalwatertank en de aftapkraan openen.
- Afvalwatertank grondig met vers water uitspoelen.
- Indien mogelijk de afvalwatersondes door de reinigingsopening met de hand reinigen.

11.8 Verzorging bij gebruik van het voertuig in de winter

Strooizout schaadt de onderkant en de delen die zijn blootgesteld aan spatwater. Wij adviseren, het voertuig in de winter vaker te wassen. Vooral de mechanische en de aan de oppervlakte behandelde delen en de onderkant van het voertuig worden belast en dienen derhalve grondig te worden gereinigd.

- ▷ Bij vorstgevaar de verwarming altijd tot tenminste 15 °C laten verwarmen. Circulatieluchtventilator (indien aanwezig) op automatisch zetten. Bij extreme buitentemperaturen bovendien meubelluiken en -deuren iets openen. De binnenstromende warme lucht kan het bevriezen, bijv. van waterleidingen en de vorming van condenswater in de opbergruimten tengaan.
- ▷ Bij vorstgevaar bovendien de ramen aan de buitenkant van het voertuig's nachts afdekken met winter-isoleermatten.

11.9 Stilstand

11.9.1 Tijdelijke stilstand

- ▶ Na langere stilstand (ca. 10 maanden) reminstallatie en gasinstallatie door een geautoriseerde werkplaats laten controleren.
- ▶ Houd er rekening mee dat het water al binnen korte tijd ondrinkbaar is.
- ▶ Kabelschade door dieren kan tot kortsluiting leiden. Brandgevaar!

Dieren (vooral muizen) kunnen binnen in de wagen aanzienlijke schade veroorzaken. Dat geldt vooral als de dieren in het geparkeerde voertuig ongestoord hun gang kunnen gaan.

Om schade door binnengedrongen dieren te vermijden of te beperken, het voertuig regelmatig op schade of diersporen inspecteren.

Als er sporen van dieren zichtbaar zijn, neem dan contact op met de geautoriseerde dealer of het servicepunt. Als er kabelschade is ontstaan, kan deze een kortsluiting veroorzaken. Het voertuig kan in brand raken.

Voor de stilstand checklist doornemen:

Basisvoertuig

Activiteit	Gedaan
Brandstoftank helemaal vullen. Daardoor kunnen beschadigingen door corrosie aan de tankinstallatie worden vermeden	
Voertuig opbikken zodat wielen ontlast zijn of voertuig om de 4 weken bewegen. Daardoor worden drukpunten op banden en wielagers voorkomen	
De banden tegen directe zonnestraling beschermen. Gevaar voor scheurvorming!	
Banden tot de aanbevolen maximumdruk oppompen	
Op de onderkant altijd zorgen voor voldoende luchtcirculatie	
 ▶ Vocht of te weinig zuurstof, bijv. door afdekking met plastic, kunnen op de onderkant optische onregelmatigheden veroorzaken	
Neem bovendien de aanwijzingen in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig in acht	

Opbouw

Alle schoorstenen met de passende afdekkappen afsluiten en alle andere openingen (behalve de kunstmatige ventilatie) afdichten. Zo wordt het binnendringen van dieren (bijv. muizen) verhinderd	
Om de vorming van condenswater en daaruit resulterende schimmelvorming te voorkomen, het interieur, alle van buitenaf toegankelijke opbergruimten en de staanplaats (bijv. garage) om de drie weken ventileren	

	Activiteit	Gedaan
Interieur	Kussens zo plaatsen dat ze geventileerd worden en afdekken	
	Koelkast schoonmaken	
	Koelkastdeur en vriesvak licht geopend houden	
	Naar sporen van binnengedrongen dieren zoeken	
	Flatscreen van het net scheiden en evt. uit het voertuig verwijderen	
Gasinstallatie	Hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten	
	Alle gasafsluitkranen sluiten	
	Gasflessen altijd uit de gaskast halen, ook als ze leeg zijn	
Elektrische installatie	Woonruimteaccu en startaccu vol laden > Voor een tijdelijke stilstand de accu ten minste 20 uur laden.	
	Woonruimteaccu loskoppelen van het 12-V-boordnet. Daarvoor de accu-scheidingsschakelaar op het elektroblok uitschakelen (zie hoofdstuk 8)	
Waterinstallatie	Complete waterinstallatie leegmaken. Het restwater uit de waterleidingen blazen (max. 0,5 bar). De waterkranen in de middelste stand geopend laten. Alle aftapkranen geopend laten. Letten op instructies uit hoofdstuk 10	

11.9.2 Stilstand in de winter

Bij stilstand in de winter zijn aanvullende maatregelen nodig:

	Activiteit	Gedaan
Basisvoertuig	Carrosserie en onderkant grondig reinigen en met hete was behandelen of met een middel voor lakonderhoud conserveren	
	Brandstoftank met winterdiesel vullen	
	Vorstbeveiliging in het koelwater controleren	
	Schade aan de lak herstellen	
	Ruitenwisservloeistof met vorstbeveiliging vullen	
Opbouw	Voertuig van buiten grondig reinigen	
	Kunstmattige ventilatieopeningen open laten	
	Alle deur- en luikenscharnieren reinigen en smeren	
	Vergrendelingen met olie of glycerine insmeren	
	Alle dichtrubbers met in de handel verkrijgbaar verzorgingsmiddel voor rubber behandelen	
	Cilinderslot met grafietpoeder behandelen	
Interieur	Luchtontvochtiger (granulaat) opstellen	
	Kussens en matrassen uit het voertuig halen en droog bewaren	
	Iedere 3 weken de binnenruimte ventileren	
	Alle kasten en opbergcompartimenten leegmaken en kleppen, deuren en laden openen	
	Interieur grondig reinigen	
	Bij vorstgevaar het flatscreen uit het voertuig verwijderen	
Elektrische installatie	Startaccu en woonruimteaccu verwijderen en vorstvrij bewaren (zie hoofdstuk 8) resp. het voertuig op een 230-V-voorziening aansluiten. Voor het demonteren zekeringen van de woonruimteaccu verwijderen	
Waterinstallatie	Waterinstallatie met goedgekeurde reinigingsmiddelen uit de vakhandel reinigen	
Totale voertuig	Dekzeilen zo leggen dat de ventilatieopeningen niet worden afgedekt of luchtdoorlatende zeilen gebruiken	

11.9.3 Ingebruikname van het voertuig na tijdelijke stilstand of na stilstand in de winter

Voor ingebruikname checklist doornemen:

	Activiteit	Gedaan
Basisvoertuig	Bandenspanning controleren	
	Bandenspanning van het reservewiel controleren (indien aanwezig)	
Opbouw	Draailager van de opstap schoonmaken	
	Werking van de deuren, ramen en dakluiken controleren	
	Werking van het slaapdak controleren	
	Werking controleren van alle buitensloten	
	Afdekking van de gasafvoerschroeven van de verwarming verwijderen (indien aanwezig)	
	Winterafdekking van de koelkast-ventilatieopeningen verwijderen (indien aanwezig)	
Gasinstallatie	Gasflessen in de gaskast plaatsen, vastbinden en op de gasdrukregelaar aansluiten	
Elektrische installatie	230-V-voorziening via buitencontactdoos aansluiten	
	Woonruimteaccu en startaccu inbouwen, zekeringen van de woonruimteaccu plaatsen en de accu's volledig opladen ▷ Accu na stilstand tenminste 20 uur laden.	
	Woonruimteaccu aansluiten op het 12-V-boordnet. Daarvoor de accuscheidingsschakelaar op het elektroblok inschakelen (zie hoofdstuk 8)	
	Werking controleren van de elektrische installatie, bijv. binnenverlichting, contactdoos en de geïnstalleerde elektrische apparaten	
Waterinstallatie	Waterleidingen en waterjerrycan of watertank ontsmetten	
	Werking van de bedieningshendel voor de afvalwatertank controleren	
	Veiligheids-/aftapventiel, aftapkranen en waterkranen sluiten	
	Dichtheid van de waterinstallatie controleren	
Inbouwapparatuur	Werking van de inbouwapparatuur controleren	

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor officiële keuringen en inspectie- en onderhoudswerkzaamheden aan het voertuig.

Aan het einde van het hoofdstuk vindt u belangrijke instructies voor het bezorgen van reserveonderdelen en voor onze dealers en servicepunten.

12.1 Officiële controles

Afhankelijk van de nationale wetgeving moeten de volgende officiële controles regelmatig worden uitgevoerd:

- APK-keuring
- Uitlaatgastest
- Controle van de gasinstallatie

De testintervallen van de nationale wetgeving moeten in acht worden genomen. Keuringsvignetten die op het voertuig zijn aangebracht, geven aan wanneer de volgende controle vereist is.

Voor Duitsland geldt bijvoorbeeld de volgende regeling:

Vanaf 1 april 2022 komt de verplichte controle van de gasinstallatie in het kader van de APK-keuring te vervallen. In plaats daarvan moet een zelfstandige gaskeuring (conform DVGW-werkblad G 607) voor kampeervoertuigen (campers en caravans) worden uitgevoerd. De gaskeuring wordt aangetoond met het correct ingevulde, gele testprotocol en een geldige keuringssticker op het voertuig.

Meer informatie over de gaskeuring en de tijdsintervallen, waarin deze moeten worden uitgevoerd, vindt u op de volgende websites:

- Duits federaal ministerie voor digitale zaken en vervoer (BMDV): www.bmvi.de
- Duitse technische en wetenschappelijke vereniging voor gas en water (DVGW): www.dvgw.de
- Duitse vereniging voor vloeibaar gas (DVFG): www.dvfg.de

Indien de tijdsintervallen voor de gaskeuring niet wettelijk zijn vastgelegd, raadt de DVGW aan om de twee jaar een keuring uit te voeren.

Veel campingbeheerders vragen bij het geven van een standplaats naar een bewijs van de geldige gaskeuring.

- ▷ Wijzigingen in de gasinstallatie moeten door een gecertificeerde gasinstallateur worden gecontroleerd.
- ▷ Een test van de gasinstallatie is ook voor niet-geregistreerde voertuigen verplicht.

12.2 Inspectiewerkzaamheden

Zoals ieder technisch apparaat moet het voertuig met regelmatige intervallen worden geïnspecteerd.

Deze inspectiewerkzaamheden moeten door vaklieden worden uitgevoerd.

Voor deze werkzaamheden wordt speciale vakkennis vereist, die in het kader van deze gebruiksaanwijzing niet kan worden uiteengezet. Deze vakkennis staat bij alle servicepunten ter beschikking. Ervaring en regelmatige technische instructies vanuit de fabriek alsmede voorzieningen en gereedschap bieden een garantie voor vakkundige inspectie van het voertuig, die aan de nieuwste eisen beantwoordt.

Het dienstverlenende servicepunt bevestigt de uitgevoerde werkzaamheden.

De inspectiewerkzaamheden voor het chassis laten bevestigen in het klantenserviceboekje van de fabrikant van het chassis.

- ▷ De door de fabrikant voorgeschreven inspecties in acht nemen en binnen de voorgeschreven intervallen laten uitvoeren. Zo blijft de waarde van het voertuig behouden.
- ▷ De bevestiging van de uitgevoerde inspectiewerkzaamheden geldt tegelijk als bewijs bij eventueel optredende schade- en garantiegevallen.

12.3 Onderhoudswerkzaamheden

Zoals ieder technisch apparaat heeft het voertuig onderhoud nodig. De omvang en de frequentie van de onderhoudswerkzaamheden richten zich naar verschillende gebruiks- en inzetwaarden. Bij verzwaarde gebruiksomstandigheden het voertuig vaker laten onderhouden.

Het basisvoertuig en de inbouwapparatuur binnen de intervallen laten onderhouden die in de betreffende gebruiksaanwijzingen zijn opgegeven.

12.4 Slaapdak

- Gordels en lussen op werking en beschadiging controleren.
- Doek/vouwbalg meerdere keren per jaar ventileren om muffe geur te voorkomen.
- Kleine beschadigingen in de vouwbalg met behulp van de reparatieset herstellen. De reparatieset is verkrijgbaar in de vakhandel.
- Alle andere reparaties en instelwerkzaamheden (zowel aan de vouwbalg als aan andere componenten) alleen door een erkende werkplaats laten uitvoeren.

12.5 Vervangen van gloeilampen, buiten

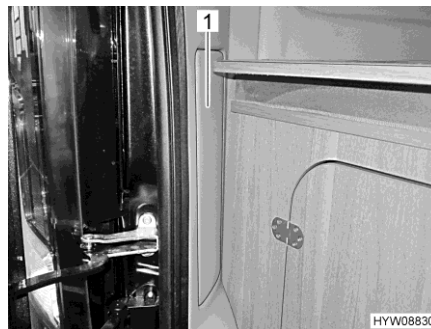
- ▶ Gloeilampen en lamphouders kunnen erg warm worden. Daarom voor het vervangen van gloeilampen de lamp laten afkoelen.
- ▶ Gloeilampen ontoegankelijk voor kinderen bewaren.
- ▶ Geen gloeilamp gebruiken die is gevallen of die krassen heeft in het glas. De gloeilamp zou kunnen springen.

- ▷ Een nieuwe gloeilamp niet vastpakken met de blote vingers. Om de nieuwe gloeilamp in te zetten een stoffen doek gebruiken.
- ▷ Alleen gloeilampen van hetzelfde type en met het juiste aantal watt gebruiken.
- ▷ Wanneer LED's in lampen defect zijn, een officiële dealer of een servicepunt opzoeken.

De buitenverlichting is bestanddeel van het basisvoertuig. Het vervangen van de gloeilampen is in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig beschreven.

De achterlichten zijn niet direct toegankelijk. Om de gloeilampen te vervangen moeten eerst de inbouwdelen worden verwijderd.

Afb. 117 Toegang tot achterlichten (Fiat)

Rechter- en linkerzijde van het voertuig:

- Afdekking (Afb. 117,1) wegnemen. De afdekking is met klittenband bevestigd.
- Gloeilamp vervangen.

12.6 Verlichting woonruimte

- ▶ LED's in lampen niet vervangen met gewone gloeilampen. Brandgevaar door sterke hitteontwikkeling.

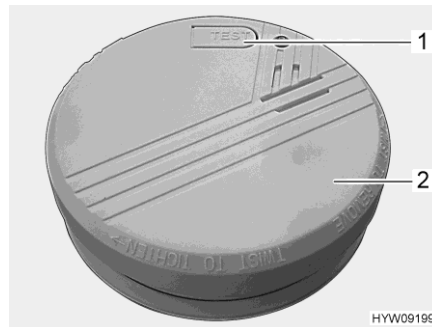
In de woonruimte zijn alle lampen met LED-techniek uitgerust.

LED-lampen zijn spaarzaam, onderhoudsvrij en hebben een zeer lange levensduur. Vervangen van deze lichten is normaal gesproken niet nodig.

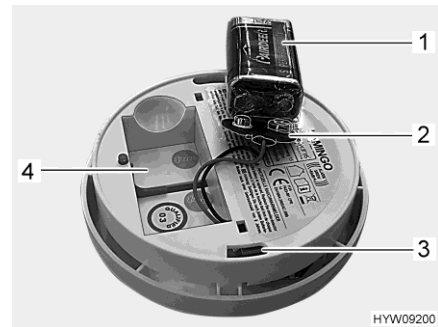

- ▷ Wanneer LED's in lampen defect zijn, een officiële dealer of een servicepunt opzoeken.

12.7 Batterij vervangen rookmelder

Afb. 118 Rookmelder

Afb. 119 Rookmelder (achterkant)

Batterij vervangen:

- Rookmelder (Afb. 118,2) tegen de klok in draaien, totdat deze van de houder kan worden losgemaakt.
- Rookmelder verwijderen.
- Batterij uitnemen en van de batterijclip (Afb. 119,2) losmaken.
- Indien aanwezig: Beschermfolie van de nieuwe batterij verwijderen.
- Nieuwe batterij (Afb. 119,1) aan de batterijclip (Afb. 119,2) aansluiten. Daarbij zorgen dat de batterijpolen op de batterijclip vastklikken.
- Batterij in het batterijvak (Afb. 119,4) leggen.

Afb. 120 Rookmelder aanbrengen

- Rookmelder (Afb. 120,1) op de houder (Afb. 120,3) plaatsen. De nokjes (Afb. 120,2) moeten in de openingen (Afb. 119,3) in de rookmelder grijpen.
- Rookmelder met de klok mee draaien tot deze vastklikt.
- Rookmelder testen. Hiervoor testknop (Afb. 118,1) indrukken. De alarmtoon moet weerklinken.

- ▷ De rookmelder na 8 jaar vervangen.
- ▷ De batterij van de rookmelder regelmatig vervangen (uiterlijk wanneer de waarschuwingstoon weerklinkt, die aangeeft dat de batterij bijna leeg is).
- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant van de apparatuur.

12.8 Reserveonderdelen

- ▶ Elke wijziging van de toestand van het voertuig, zoals deze bij levering door de fabriek was, kan een negatieve invloed hebben op het rijgedrag en de verkeersveiligheid.
- ▶ Door ons aanbevolen optionele uitrusting en originele reserveonderdelen zijn speciaal voor uw voertuig ontwikkeld en vrijgegeven. De geautoriseerde dealer of het servicepunt biedt deze producten aan. De geautoriseerde dealer of het servicepunt is geïnformeerd over toegestane technische details en voert de noodzakelijke werkzaamheden vakkundig uit.
- ▶ Niet door ons vrijgegeven toebehoren-, aan-, om- of inbouwdelen kunnen het voertuig beschadigen en tot een verminderde verkeersveiligheid leiden. Zelfs als er voor deze onderdelen een goedkeuring van een deskundige, een algemene bedrijfstoelating of een goedkeuring van de constructie bestaat, bestaat daarmee nog geen zekerheid ten aanzien van de reglementaire kwaliteit van het product.
- ▶ Als producten die door ons niet werden vrijgegeven beschadigingen veroorzaken, kan daarvoor geen aansprakelijkheid worden aanvaard. Dit geldt ook voor niet goedgekeurde wijzigingen aan het voertuig.

Uit veiligheidsoverwegingen moeten reserveonderdelen voor apparaten beantwoorden aan de opgaves van de producent en door hem als reserveonderdeel zijn toegelaten. De reserveonderdelen mogen alleen door de producent van het apparaat of een erkende werkplaats worden ingebouwd. Voor reserveonderdelen staan de geautoriseerde dealers en servicepunten ter beschikking.

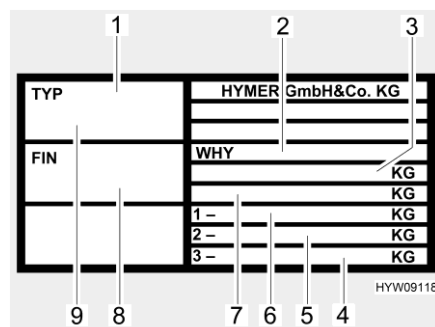
Hier zijn enige suggesties voor belangrijke reserveonderdelen:

- Zekeringen
- Gloeilampen
- Waterpomp (dompelpomp)

Bij bestellingen van reserveonderdelen het serienummer resp. het chassisnummer en het voertuig-type opgeven bij de dealer.

Het in deze gebruiksaanwijzing beschreven voertuig is volgens fabrieksnormen geconstrueerd en uitgerust. Al naargelang het doel van zijn inzet wordt er nuttig speciaal toebehoren aangeboden. Bij de aanbouw van speciaal toebehoren controleren of dit in de voertuigpapieren geregistreerd moet worden. Let op de technisch toelaatbare maximummassa. De geautoriseerde dealer of het servicepunt adviseert u graag.

12.9 Typeplaatje voertuig

Afb. 121 Typeplaatje

- 1 Type
- 2 Afkorting fabrikant en opbouwnummer
- 3 Technisch toelaatbare maximum-massa van het voertuig
- 4 Vrij
- 5 Toegelaten asbelasting achter
- 6 Toegelaten asbelasting voor
- 7 Technisch toelaatbare maximum-massa van het voertuig met aanhanger
- 8 Chassisnummer basisvoertuig
- 9 Serienummer

Het typeplaatje met het serienummer is aangebracht aan de rechterdeur van de cabine.

Typeplaatje niet verwijderen. Het typeplaatje:

- Identificeert het voertuig
- Helpt bij het bestellen van reserveonderdelen
- Geeft in combinatie met de voertuigpapieren informatie over de eigenaar

- ▷ Bij navragen aan de klantenservice altijd het **serienummer** erbij vermelden.

12.10 Waarschuwings- en aanwijzingsstickers

Op en in het voertuig zijn waarschuwings- en aanwijzingsstickers aangebracht. Waarschuwings- en aanwijzingsstickers dienen de veiligheid en mogen niet worden verwijderd.

- ▷ Reservestickers kunnen bij de officiële dealer of bij het servicepunt besteld worden.

12.11 Dealers

De geautoriseerde dealers en servicepunten zijn de aanspreekpartners als er reserveonderdelen voor het voertuig nodig zijn.

De adressen en telefoonnummers van de geautoriseerde dealers en servicepunten vindt u:

- In de brochure, die bij de levering van het voertuig los wordt meegeleverd
- Op het Internet op de homepage van de fabrikant

12.12 Reservesleutels

Voor het verkrijgen van reservesleutels zijn de volgende aanwijzingen van belang:

Sloten van:	Voor verkrijging vereist:	Verkrijgbaar bij:	Info telefoon:
Basisvoertuig Fiat	Chassisnummer	Fiat-dealer	–
Alarminstallatie	Tweede sleutel	Thitronik	+49 431 66668-0
Opbouw	Serienummer, chassisnummer, tweede sleutel of sleutelnummer	Dealers	–

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor de banden van het voertuig.

Aan het einde van het hoofdstuk vindt u een tabel, waarin de correcte bandenspanning voor uw voertuig kan worden gevonden.

13.1 Algemeen

- ▶ Regelmatig voor het begin van de rit of iedere 2 weken de bandenspanning controleren. Een verkeerde bandenspanning veroorzaakt overmatige slijtage en kan de banden beschadigen of zelfs doen klapen. Het voertuig kan uit controle raken (zie sectie 13.6).

- ▷ Bandenspanning controleren bij koude banden. Een verhoogde bandenspanning bij warme banden niet reduceren.
- ▷ Aan het voertuig zijn binnenbandloze banden gemonteerd. Monteer nooit binnenbanden in deze banden.
- ▷ Gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig in acht nemen.

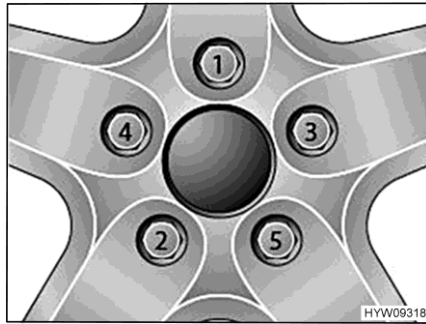

- ▷ Al naar gelang de uitvoering is het voertuig standaard alleen met een bandreparatieset uitgerust.
- ▷ Bij bandenpech het voertuig naar de kant van de weg rijden. Het voertuig beschermen met een gevarendriehoek. Waarschuwingssknipperlicht aanzetten.
- ▷ Banden mogen niet ouder zijn dan 6 jaar omdat het materiaal mettertijd broos wordt. Het viercijferige DOT-nummer op de zijkant van de band geeft de productiedatum aan. De eerste twee cijfers geven de week aan, de laatste twee het productiejaar.

Voorbeeld: 0722 Week 07, productiejaar 2022

In acht nemen:

- Banden regelmatig (om de 14 dagen) nakijken op gelijkmatige profielslijtage, profieldiepte en uitwendige beschadiging.
- De door de wetgever voorgeschreven minimumprofiel diepte in acht nemen.
- Altijd banden van dezelfde bouwwijze per as gebruiken.
- Instructies in de voertuigpapieren in acht nemen.
- Alleen voor het velgtype toegelaten banden gebruiken. De toegelaten velgenmaten en bandenmaten staan in de voertuigpapieren van het voertuig, maar ook de geautoriseerde dealer of het servicepunt geeft u graag advies.
- Nieuwe banden op een traject van ca. 100 km met gematigde snelheid inrijden, aangezien pas dan de volledige grip is verkregen.

Afb. 122 Wielmoeren of wielschroeven kruisgewijs vastdraaien

- Wielmoeren of wielschroeven weer vastdraaien in de volgorde die in Afb. 122 wordt weergegeven. Daarvoor een momentsleutel gebruiken en het voorgeschreven aandraaimoment aanhouden.
- Wielmoeren of wielschroeven regelmatig controleren op vastzitten. Wielmoeren of wielschroeven van een vervangen wiel na 50 km aandraaien. Hierbij de volgorde aanhouden die in Afb. 122 wordt weergegeven.
- Als er nieuwe of pas gelakte velgen worden gebruikt, dan de wielmoeren of wielschroeven extra na ca. 1000 tot 5000 km aandraaien. Hierbij de volgorde aanhouden die in Afb. 122 wordt weergegeven.
- Bij stilstand of langere standtijden drukpunten op banden en wiellagers voorkomen:
Het voertuig zo opbokken dat de wielen zijn ontlast of het voertuig om de 4 weken zo bewegen dat de stand van de wielen verandert.

13.2 Keuze van de banden

- De verkeerde bandenkeuze kan tijdens de rit beschadiging van de banden tot en met klappen tot gevolg hebben.

- Als er banden worden gemonteerd die niet voor het voertuig zijn toegestaan, kan de vergunning voor het voertuig en daarmee de verzekeringsdekking vervallen. De geautoriseerde dealer of het servicepunt adviseert u graag.

De voor uw voertuig vrijgegeven bandenmaten staan in de voertuigpapieren of kunnen bij de geautoriseerde dealers of servicepunten worden opgevraagd. Elke band moet bij het voertuig passen, waaraan hij aangebracht wordt. Dit geldt in eerste instantie voor de afmetingen van de buitenkant (diameter, breedte), die door de genormeerde maataanduiding worden aangegeven. Daarnaast moet de band aan de eisen van het desbetreffende voertuig voldoen met betrekking tot gewicht en snelheid.

Het gewicht is gebaseerd op de technisch toelaatbare maximummassa op de as, die over twee banden wordt verdeeld. De maximale draagkracht van een band blijkt uit zijn load-index (= LI, getal voor draagkracht).

De hoogste snelheid die voor een band is toegestaan (bij volle draagkracht) wordt door zijn speed-index (= GSY, snelheidssymbool) aangegeven. Load-index en speed-index vormen samen de code voor het gebruik van een band. Ze zijn bestanddeel van de volledige, genormeerde aanduiding die op elke band zelf staat. Deze aanduidingen op de band moeten met die in de voertuigpapieren overeenkomen.

13.3 Aanduidingen op de band

**215/70 R 15C
109/107 Q (voorbeeld)**

Naam	Verklaring
215	Breedte van de band in mm
70	Verhouding hoogte tot breedte van de band in procent
R	Bandentype (R = radiaal)
15	Velgdiameter in inch
C	Commercial (Transporter)
109	Getal draagkracht enkele banden
107	Getal draagkracht dubbele banden
Q	Snelheidssymbool (Q = 160 km/u)

13.4 Omgang met banden

- Over stoepranden in een stompe hoek rijden. De band kan anders aan de zijkant ingeklemd worden. Het rijden over een stoeprand in een spitse hoek kan tot beschadiging van de band en als gevolg daarvan tot klappen van de band leiden.
- Over hoogliggende riooldeksels langzaam rijden. De band kan anders ingeklemd worden. Het snel rijden over een hoogliggende riooldeksel kan tot beschadiging van de band en als gevolg daarvan tot klappen van de band leiden.
- Schokdempers regelmatig laten controleren. Het rijden met slechte schokdempers leidt tot duidelijk verhoogde slijtage.
- Neem bij ongelijkmatige profielslijtage contact op met de klantenservice.
- De banden niet reinigen met hogedrukreiniger. De banden kunnen binnen een paar seconden sterk beschadigd worden en als gevolg daarvan klappen.

13.5 Wiel vervangen

13.5.1 Algemene instructies

- ▶ Het voertuig moet op een effen, vaste en glijvaste ondergrond staan.
- ▶ In de eerste versnelling schakelen. Bij een automatische versnellingsbak in de stand "P" schakelen.
- ▶ Alvorens het voertuig op te tillen, de handrem vast aantrekken.
- ▶ Het voertuig met wielkeggen aan de tegenover gelegen kant beveiligen tegen weggrollen.
- ▶ Het voertuig in geen geval optillen met de aangebouwde steunen.
- ▶ Als er een aanhanger is aangekoppeld: De aanhanger afkoppelen voordat het voertuig wordt opgetild.
- ▶ Wagenkrik onder de hiervoor bedoelde opnamepunten zetten (zie sectie 13.5.2).
- ▶ De wagenkrik nooit overbelasten. De maximaal toegelaten belasting is op het typeplaatje op de wagenkrik aangegeven.
- ▶ De wagenkrik alleen voor het kortstondig optillen van het voertuig tijdens het verwisselen van de band inzetten.
- ▶ De motor niet starten, terwijl het voertuig is opgetild.
- ▶ Er mogen geen personen onder het opgetilde voertuig gaan liggen.

- ▷ Bij een wielwisseling de schroefdraad van de schroefdraadbout of van de wielschroef niet beschadigen.
- ▷ Wielmoeren of wielschroeven kruisgewijs aandraaien (Afb. 122).
- ▷ Bij overschakelen op andere velgen (bijv. aluminiumvelgen of wielen met winterprofiel) moeten de bijbehorende wielschroeven met de juiste lengte en kraagvorm worden gebruikt. De veilige bevestiging van de wielen en de werking van de reminstallatie zijn daarvan afhankelijk.
- ▷ Alle 4 de wielen moeten van dezelfde bouwwijze en grootte zijn en toegelaten zijn voor het voertuig.
- ▷ Velgen en banden die niet voor het voertuig zijn toegestaan kunnen de verkeersveiligheid beperken en moeten apart door een bevoegd keuringsbureau worden getest en goedgekeurd.
- ▷ Wielen niet kruisgewijs vervangen.

- ▷ Het voertuig conform de nationale voorschriften, bijv. met gevarendriehoek, beschermen.
- ▷ Voor de vervanging van de banden de velgenmaat en de bandenmaat, de draagkracht van de banden en de snelheidsindex op de banden controleren. Alleen de in de voertuigpapieren opgegeven velgen- en bandenmaten gebruiken.
- ▷ Het boordgereedschap is op de gemonteerde wielmoeren of wielschroeven afgestemd. Als er aluminiumvelgen zijn gemonteerd, voor het reservewiel (stalen velg) een geschikt gereedschap meenemen.
- ▷ Verdere informatie ontlenen aan de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig.

13.5.2 Wiel vervangen

- ▶ De voetplaat van de wagenkrik moet plat op de grond staan.

- ▷ Laat het vervangen wiel direct repareren.
- ▷ Algemene instructies in dit hoofdstuk in acht nemen.
 - Het voertuig op een zo effen en vast mogelijke ondergrond parkeren.
 - In de eerste versnelling schakelen. Bij een automatische versnellingsbak in de stand "P" schakelen.
 - De handrem aantrekken.
 - Remwiggen of andere geschikte voorwerpen onder de wielen leggen om het voertuig te beveiligen.
 - Reservewiel uit de reservewielhouder nemen.
 - Bij een zachte ondergrond een stabiele onderlegger onder de wagenkrik leggen, bijv. een houten plank.
 - De opnamepunten voor de wagenkrik staan in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig.
 - Wielschroeven met wielsleutel enkele slagen losdraaien, maar niet eruit draaien.
 - Voertuig optillen, tot het wiel zich 2 of 3 cm boven de grond bevindt.
 - Wielschroeven eruit draaien en wiel afnemen.
 - Reservewiel op wielnaaf zetten en afstellen.
 - Wielschroeven erin draaien en kruisgewijs licht aandraaien.
 - Wagenkrik naar beneden draaien en verwijderen.
 - Wielmoeren of wielschroeven aandraaien en de bevestiging in de volgende werkplaats laten controleren.

13.5.3 Wiel vervangen bij aluminiumvelgen

- ▶ Voor aluminiumvelgen en stalen velgen zijn verschillende wielschroeven vereist. Als er aluminiumvelgen zijn gemonteerd, dan zijn voor het reservewiel (stalen velg) passende wielschroeven meegeleverd.

Het vervangen van wielen gebeurt bij aluminiumvelgen op dezelfde manier als bij stalen velgen (zie sectie 13.5.2).

13.6 Bandenspanning

- ▶ Een te lage bandenspanning leidt tot oververhitting van de band. Dit kan zware schade in de band tot gevolg hebben.
- ▶ Regelmatig voor het begin van de rit of iedere 2 weken de bandenspanning controleren. Een verkeerde bandenspanning veroorzaakt overmatige slijtage en kan de banden beschadigen of zelfs doen klappen. Het voertuig kan uit controle raken.
- ▶ Alleen ventielen gebruiken die voor de voorgeschreven bandenspanning zijn toegelaten.

- ▷ Bandenspanning controleren bij koude banden. Een verhoogde bandenspanning bij warme banden niet reduceren.

De draagkracht en daarmee de houdbaarheid van een band hangt direct samen met de bandenspanning. Lucht is een vluchtig medium, dat onvermijdelijk ook uit de banden ontsnapt.

Als vuistregel kan ervan uitgegaan worden, dat bij een gevulde band na twee maanden een spanningsverlies van 0,1 bar optreedt. Om schade of klappen van de banden te vermijden, de bandenspanning regelmatig controleren.

- ▷ De opgaven van de bandenspanningswaarden gelden voor beladen voertuigen bij koude banden.
- ▷ Bij warme banden moet de spanning rond 0,3 bar hoger zijn dan bij koude banden. De juiste spanning bij koude banden opnieuw controleren.
- ▷ Opgave van de spanning in bar.
- ▷ Boven 4,75 bar is altijd een metalen ventiel noodzakelijk.
- ▷ De spanningstolerantie bedraagt +/- 0,05 bar.
- ▷ De gegevens van de toelaatbare asbelasting vindt u op het typeplaatje van uw camper.
- ▷ Alleen de bandenspanningswaarden **in deze gebruiksaanwijzing** zijn geldig, ook als de fabrikant van het basisvoertuig andere waarden aangeeft.

De voertuigen worden voortdurend aan de laatste stand van de techniek aangepast. Het is mogelijk, dat er in deze tabel nog geen rekening is gehouden met nieuwe bandenmaten. In dit geval stelt de geautoriseerde dealer of het servicepunt u gaarne de nieuwste waarden ter beschikking.

Bandenmaat	Banden fabrikant	Luchtdruk voor (bar)	Luchtdruk achter (bar)
¹⁾	-	-	-
225/75 R 16C 116/114 Q	Alle fabrikanten	3,5	4
235/60 R 17C 117/115 R ²⁾	Alle fabrikanten	3,75	4,3
235/60 R 17C 117/115 R ³⁾	Alle fabrikanten	4,5	5,25
255/55 R 18C 116/114 T ²⁾	Alle fabrikanten	3,5	4
255/55 R 18C 116/114 T ³⁾	Alle fabrikanten	4,25	4,75

¹⁾ Informatie over het bandenspanning van de "Fiat-banden" is te vinden in de gebruiksaanwijzing van het basisvoertuig.

²⁾ Bij Chassis Light

³⁾ Bij Chassis Maxi

De bandenspanningsgegevens gelden voor de door **HYMER** als optionele uitrusting aangeboden banden.

Hoofdstukoverzicht

In dit hoofdstuk staan instructies voor mogelijke storingen aan uw voertuig. De storingen zijn met hun mogelijke oorzaak en een suggestie voor de remedie vermeld.

De vermelde storingen kunnen zonder een uitgebreide vakkennis en in slechts enkele handelingen worden verholpen. Als de suggesties tot remedie die in deze gebruiksaanwijzing staan, niet helpen, moet een erkende werkplaats de oorzaak van de storing zoeken en verhelpen.

14.1 Reminstallatie

- Gebreken aan de reminstallatie meteen laten verhelpen door een geautoriseerde werkplaats.

14.2 Elektrische installatie

- Bij het vervangen van de woonruimteaccu alleen accu's van dezelfde bouwwijze en dezelfde capaciteit gebruiken.

- Voor het vervangen van de zekeringen zie hoofdstuk 8.

Storing	Oorzaak	Remedie
Binnenverlichting werkt niet	LED-lamp of bedrading defect	Klantenservice opzoeken
	Zekering op elektroblok defect	Zekering op elektroblok vervangen
De elektrische opstap kan niet in- of uitgeklapt worden	Zekering op elektroblok defect	Zekering op elektroblok vervangen
Geen 230-V-voorziening bij ondanks aansluiting	230-V-beveiligingsautomaat is geactiveerd	230-V-beveiligingsautomaat inschakelen
Startaccu of woonruimteaccu wordt bij aansluiting op 230 V niet opgeladen	Platte Jumbo-zekering aan de startaccu of aan de woonruimteaccu defect	Platte Jumbo-zekering aan de startaccu of aan de woonruimteaccu vervangen
	Laadmodule in het elektroblok defect	Klantenservice opzoeken
Woonruimteaccu wordt door het voertuig niet opgeladen	Zekering van dynamo klem D+ defect	Zekering vervangen
	Scheidingsrelais in het elektroblok defect	Klantenservice opzoeken

Storing	Oorzaak	Remedie
Controlelicht 12 V brandt niet	12-V-voorziening uitgeschakeld	12-V-voorziening inschakelen
	Woonruimteaccu losgekoppeld van het 12-V-boordnet	Woonruimteaccu aansluiten op het 12-V-boordnet
	Startaccu of woonruimteaccu niet geladen	Startaccu of woonruimteaccu laden
	Scheidingsrelais in het elektroblok defect	Klantenservice opzoeken
12-V-voorziening werkt niet	12-V-voorziening uitgeschakeld	12-V-voorziening inschakelen
	Woonruimteaccu losgekoppeld van het 12-V-boordnet	Woonruimteaccu aansluiten op het 12-V-boordnet
	Woonruimteaccu is ontladen	Woonruimteaccu laden
	Platte Jumbo-zekering aan de woonruimteaccu defect	Platte Jumbo-zekering aan de woonruimteaccu vervangen
	Scheidingsrelais in het elektroblok defect	Klantenservice opzoeken
12-V-voorziening werkt niet bij 230-V-gebruik	12-V-voorziening uitgeschakeld	12-V-voorziening inschakelen
	Woonruimteaccu losgekoppeld van het 12-V-boordnet	Woonruimteaccu aansluiten op het 12-V-boordnet
	Laadmodule in het elektroblok defect	Klantenservice opzoeken
	230-V-beveiligingsautomaat is geactiveerd	Klantenservice opzoeken
	Platte Jumbo-zekering aan de woonruimteaccu defect	Platte Jumbo-zekering aan de woonruimteaccu vervangen
Startaccu wordt bij 12-V-gebruik ontladen	Scheidingsrelais in het elektroblok defect	Klantenservice opzoeken
	Woonruimteaccu losgekoppeld van het 12-V-boordnet	Woonruimteaccu aansluiten op het 12-V-boordnet
Geen spanning op de woonruimteaccu	Woonruimteaccu is ontladen	Woonruimteaccu direct opladen Diepontlading is schadelijk voor de accu. Wanneer het voertuig langere tijd stilstaat, de woonruimteaccu vol laden
Woonruimteaccu wordt overladen ("kookt")	Accu-keuzeschakelaar verkeerd ingesteld	Accu-keuzeschakelaar omzetten
	Laadsensor of relais defect	Platte Jumbo-zekering van de woonruimteaccu verwijderen, vervolgens klantenservice opzoeken

14.3 Gasinstallatie

- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie (gaslucht, hoog gasverbruik) bestaat explosiegevaar! Onmiddellijk de hoofdafsluitkraan op de gasfles sluiten. Ramen en deuren openen en goed ventileren.
- ▶ Bij een defect aan de gasinstallatie: Niet roken, geen open vuur en geen elektrische apparaten (lichtschakelaar enz.) bedienen. Dichtheid gasvoerende delen en leidingen met lekzoek-spray controleren. Niet met open vuur controleren.
- ▶ Defect aan de gasinstallatie door een geautoriseerde werkplaats laten verhelpen.

Storing	Oorzaak	Remedie
Geen gas	Gasfles leeg	Gasfles vervangen
	Gasafsluitkraan gesloten	Gasafsluitkraan openen
	Hoofdafsluitkraan op de gasfles gesloten	Hoofdafsluitkraan op de gasfles openen
	Buitentemperatuur te laag (-42 °C bij propaangas, 0 °C bij butaangas)	Wachten tot buitentemperatuur hoger wordt
	Inbouwapparaat defect	Klantenservice opzoeken

14.4 Kookplaat

Storing	Oorzaak	Remedie
Ontstekingsbeveiligingen reageren niet (vlam brandt na het loslaten van de regelgreep niet)	Te korte opwarmtijd	Na ontsteking de regelgreep ca. 15 tot 20 seconden ingedrukt houden
	Ontstekingsbeveiliging defect	Klantenservice opzoeken
Vlam dooft bij de lage instelling	Ontstekingsbeveiligingsvoeler niet correct	Ontstekingsbeveiligingsvoeler correct instellen (niet buiten). De sensorpunt moet 5 mm boven de brander uitsteken. De hals van de voeler mag niet meer dan 3 mm verwijderd zijn van de branderkrans; evt. contact opnemen met de klantenservice

14.5 Verwarming/boiler

Bij een defect de dichtstbijzijnde servicewerkplaats van het betreffende apparaat informeren. Bij de papieren van het apparaat zit een adressenlijst. Alleen geautoriseerde vaklieden mogen het apparaat repareren.

14.5.1 Verwarming/boiler met digitaal bedieningspaneel CP plus

Storing	Oorzaak	Remedie
Verwarming ontsteekt niet	Temperatuursensor aan het bedieningspaneel of afstandssensor defect	Stekker aan het bedieningspaneel aftrekken. De verwarming functioneert dan zonder thermostaat. Zo spoedig mogelijk klantenservice opzoeken
Geen weergave op het bedieningspaneel	Zekering op elektroblok defect	Zekering op elektroblok vervangen
	Zekering in de elektronische besturingsunit werd geactiveerd	Klantenservice opzoeken
	Woonruimteaccu defect	Woonruimteaccu (laten) laden of vervangen
Storing met foutcode wordt weergegeven	Zie tabel "Foutopsporingshandleiding"	Zie tabel "Foutopsporingshandleiding"
Boiler gaat vanzelf leeg, veiligheids-/aftapventiel is geopend	Binnentemperatuur onder 8 °C	Binnenruimte verwarmen
Veiligheids-/aftapventiel kan niet worden gesloten	Temperatuur bij veiligheids-/aftapventiel onder 8 °C	Binnenruimte verwarmen
Rotor loopt luidruchtig of niet regelmatig	Rotor vervuild	Truma service raadplegen

Foutopsporingshandleiding

Foutcode	Oorzaak	Oplossing
# 17	Zomergebruik met leeg waterreservoir	Apparaat uitschakelen en laten afkoelen. Boiler met water vullen
	Uitstroom warme lucht geblokkeerd	Afvoeropeningen controleren
	Circulatielucht-aanzuiging geblokkeerd	Blokkade van de circulatielucht-aanzuiging verwijderen
# 18	Gasdrukregelaar bevroren	Regelaarverwarming (Eis-Ex) gebruiken (indien beschikbaar)
	Butaangasgehalte in de gasfles te hoog	Propaangas gebruiken (vooral bij temperaturen onder 10 °C is butaangas niet geschikt voor verwarmen)
# 21	Ruimtetemperatuursensor of kabel defect	Klantenservice opzoeken
# 24	Dreigende onderspanning Accuspanning te laag < 10,4 V	Accu laden

Foutcode	Oorzaak	Oplossing
# 29	Kortsluiting in verwarmingselement voor Frost-Control	Stekker van het verwarmingselement op de besturingsunit uittrekken. Verwarmingselement vervangen
# 41	Elektronica geblokkeerd	Klantenservice opzoeken
# 42	Veiligheidsschakelaar is geactiveerd	(Hier niet gebruikt)
# 43	Overspanning > 16,4 V	Accuspanning en spanningsbronnen (bijv. het laadapparaat) controleren
# 44	Underspanning Accuspanning te laag < 10,0 V	Accu laden. Eventueel verouderde accu vervangen
# 45	Geen 230-V-voorziening	Externe netaansluiting controleren
	230-V-beveiligingsautomaat is geactiveerd	230-V-beveiligingsautomaat inschakelen
	Oververhittingsbeveiliging is geactiveerd	Oververhittingsbeveiliging resetten. Verwarming laten afkoelen, aansluitingsafdekking verwijderen en resetknop indrukken
#112, #202, #121, #211	Gastekort	Hoofdafsluitkraan en gasafsluitkraan openen
		Volle gasfles aansluiten
#122, #212	Toevoer verbrandingslucht of uitstroom afvoergassen vergrendeld	Openingen op verontreiniging (sneeuw, ijs, bladeren enz.) controleren en eventueel reinigen
#255	Geen verbinding tussen verwarming en bedieningspaneel	Klantenservice opzoeken
	Kabel defect	Klantenservice opzoeken

Als deze maatregelen de storing niet verhelpen, contact opnemen met de klantenservice.

14.5.2 Boiler Truma

▷ Bij storingen (hier niet vermeld) contact opnemen met de klantenservice.

Storing	Oorzaak	Remedie
Boiler werkt niet	Geen voedingsspanning	Accu controleren
		Zekering controleren
		Voertuig aansluiten op externe stroomvoorziening
	Raam geopend	Raam boven de schoorsteen sluiten
	Oververhittingsbeveiliging actief	Controleren of de boiler met water is gevuld; zo nodig water bijvullen
		Boiler uitschakelen, 10 minuten wachten, boiler opnieuw inschakelen
	Te langzaam opwarmen in de stand "laag vermogen"	Klantenservice opzoeken
Boiler werkt niet, rode LED licht na ca. 30 seconden op	Schoorsteenkap geplaatst	Schoorsteenkap verwijderen en/of op vervuiling controleren
	Geen gastoevoer	Gasafsluitkraan en gasfles controleren
	Onjuiste gasdruk	Gasafsluitkraan en gasfles controleren
	Lucht in gasleiding	Boiler uitschakelen, 5 minuten wachten, boiler opnieuw inschakelen
Rode LED brandt na langer gebruik	Oververhittingsbeveiliging actief	Controleren of de boiler met water is gevuld; zo nodig water bijvullen
		Boiler uitschakelen, 5 minuten wachten, boiler opnieuw inschakelen
Uit de aftapkraan druppelt water	Waterdruk te hoog	Waterdruk controleren (max. 2,8 bar)
		Bij aansluiting aan een externe watervoorziening: Drukregelaar aansluiten

14.6 Klimaatregeling

- ▷ Koelen met de klimaatregeling is bij omgevingstemperaturen tussen 16 °C en 52 °C mogelijk.
- ▷ Verwarmen met de klimaatregeling is mogelijk bij omgevingstemperaturen tussen 2 °C en 30 °C.

Storing	Oorzaak	Remedie
Klimaatregeling schakelt vanzelf uit	Bevriezingssensor heeft geschakeld	Buitentemperatuur is te laag of alle luchtopeningen zijn afgesloten
Geen koelcapaciteit	Klimaatregeling is niet op koelen ingesteld	Klimaatregeling op koelen instellen
	Omgevingstemperatuur is hoger dan 52 °C	-
	Ingestelde temperatuur is hoger dan ruimtetemperatuur	Lagere temperatuur selecteren
	Omgevingstemperatuur is lager dan 16 °C	-
	Een van de temperatuursensoren is defect	Klantenservice opzoeken
	Verdamperventilator is defect	Klantenservice opzoeken
	Condensatorventilator is defect	Klantenservice opzoeken
Geen verwarmingscapaciteit	Omgevingstemperatuur is hoger dan 30 °C	-
	Omgevingstemperatuur is lager dan 2 °C	-
	Ingestelde temperatuur is hoger dan 30 °C	Lagere temperatuur selecteren
	Klimaatregeling is niet op Verwarmen ingesteld	Klimaatregeling op Verwarmen instellen
	Een van de temperatuursensoren is defect	Klantenservice opzoeken
Slechte luchtcapaciteit	Luchtaanzuiging is verstopt	Bladeren en ander vuil uit de ventilatielamellen van de klimaatregeling verwijderen
	Ventilator is defect	Klantenservice opzoeken
Water in het voertuig	Afvoeropeningen voor het condenswater zijn verstopt	Afvoeropeningen voor het condenswater reinigen
	Afdichtingen zijn defect	Klantenservice opzoeken

Storing	Oorzaak	Remedie
Klimaatregeling schakelt niet in	Geen voedingsspanning (230 V) beschikbaar	Spanningsvoorziening controleren
	Spanning is te laag (minder dan 200 V), spanningsomvormer is defect	Klantenservice opzoeken
	Een van de temperatuursensoren is defect	Klantenservice opzoeken
	Elektrische beveiliging van de spanningsvoorziening is te laag	Elektrische beveiliging van de spanningsvoorziening controleren
Klimaatregeling schakelt niet uit	Een van de temperatuursensoren is defect	Klantenservice opzoeken
	Elektrische beveiliging van de spanningsvoorziening is te laag	Elektrische beveiliging van de spanningsvoorziening controleren

14.7 Koelkast

14.7.1 Algemeen

Bij een defect de dichtstbijzijnde servicewerkplaats van het betreffende apparaat informeren. Bij de papieren van het apparaat zit een adressenlijst. Alleen geautoriseerde vaklieden mogen het apparaat repareren.

- ▷ Verdere informatie ontleen aan de aparte gebruiksaanwijzing van de fabrikant.

14.7.2 Thetford T1000/T2000

Storing	Oorzaak	Remedie
Koelkast koelt niet, compressor draait helemaal niet	Accuspanning te laag	Accu laden
	Startvertraging van 1 minuut (geen storing)	1 minuut wachten
	Omgevingstemperatuur te hoog	Koelkast 1 uur uitschakelen; voertuig ventileren; nachtmodus uitschakelen
	Zekering defect	Zekering op elektroblok vervangen
Vriesvak bereikt vriestemperatuur niet	Omgevingstemperatuur onder 16 °C	Temperatuur in de woonruimte verhogen en/of hoger koelniveau instellen
Koelkast koelt niet; compressor start, maar schakelt zich meteen weer uit	Omgevingstemperatuur te hoog	Koelkast 1 uur uitschakelen; voertuig ventileren; nachtmodus uitschakelen
Koelkast koelt te sterk	Te hoog koelniveau ingesteld	Lager koelniveau instellen

Storing	Oorzaak	Remedie
Maakt meer geluid dan in de nachtmodus	Koelkast is in normale werking	In nachtmodus wisselen (alleen wanneer temperatuur onder 30 °C)
Koelkast koelt niet, compressor draait continu	Storing in de koelkast	Klantenservice opzoeken
Koelkast koelt niet naar behoren	Omgevingstemperatuur te hoog	Koelkast 1 uur uitschakelen; voertuig ventileren; nachtmodus uitschakelen
	Ontluchtingsopening geheel of gedeeltelijk geblokkeerd	Blokkering opheffen
	Koelkastdeur niet goed gesloten	Koelkastdeur sluiten, afdichting controleren
	Verdamper te sterk verijst (ijslaagje dikker dan 3 mm)	Verdamper ontdooien, afdichting controleren

14.7.3 Cruise 85

Storing	Oorzaak	Remedie
Koelkast werkt niet	Koelkast uitgeschakeld	Koelkast inschakelen
	Elektrische bedrijfsspanning te laag of niet aanwezig	230-V-voorziening aansluiten
		Voertuigmotor laten draaien
		Zekering controleren, evt. vervangen
		Vakkundige werkplaats raadplegen
Binnenverlichting werkt niet	Thermostaat defect	Klantenservice opzoeken
	Besturingselektronica defect	Klantenservice opzoeken
	Koelkast uitgeschakeld	Koelkast inschakelen
Koelkast koelt niet voldoende, compressor loopt echter lang	Gloeilamp defect	Gloeilamp vervangen
	Temperatuurregelaar te laag ingesteld	Temperatuurregelaar instellen
	Omgevingstemperatuur te hoog	Be- en ontluftung verbeteren
	Te veel ijs op de koelribben	Koelkast ontdooien
	Ventilator defect	Vakkundige werkplaats raadplegen
Compressor loopt continu	Deur sluit niet goed	Deur en dichting controleren, evt. contact opnemen met klantenservice
	Thermostaat defect	Klantenservice opzoeken

Storing	Oorzaak	Remedie
Geluiden van de pomp te hard	Trillingen van de omringende meubels	Bevestiging controleren of koelkast afstellen
Zekering activeert	Verkeerde zekering	Zekering vervangen
	Besturingselektronica defect	Klantenservice opzoeken

14.8 Watervoorziening

Storing	Oorzaak	Remedie
Lekwater in voertuig	Lekkage	Plaats van lekkage opsporen, waterleidingen op nieuw vastklemmen
Geen water	Watertank leeg	Drinkwater bijvullen
	Aftapkraan niet gesloten	Aftapkraan sluiten
	12-V-voorziening uitgeschakeld	12-V-voorziening inschakelen
	Schakelaar voor waterpomp uitgeschakeld	Waterpomp inschakelen
	Zekering van de waterpomp defect	Zekering op elektroblok vervangen
	Waterpomp defect	Waterpomp (laten) vervangen
	Waterleiding geknikt	Waterleiding recht leggen of vervangen
	Elektroblok defect	Klantenservice opzoeken
Toilet heeft geen spoelwater	Watertank leeg	Drinkwater bijvullen
Indicatie voor afvalwater en water geeft een onjuiste waarde aan	Meetsonde in afvalwatertank of watertank vervuild	Afvalwatertank/watertank reinigen
	Meetsonde defect	Meetsonde vervangen
Afvalwatertank kan niet worden geleegd	Aftapkraan verstopt	Afvalwatertank en afvoerbuïs schoonblazen. Afvalwatertank goed spoelen
Uitloop bij ééngreepsmengkraan verstopt	Perlator verkalkt	Perlator verwijderen, in water met azijn ontkalken (alleen bij producten van metaal)
Sproeier van douchekop verstopt	Sproeier verkalkt	Douchekop in water met azijn ontkalken (alleen bij producten van metaal) of zachte sproeinoppen schoonwrijven
Water loopt langzaam of helemaal niet uit de douchebak weg	Voertuig staat niet horizontaal	Voertuig horizontaal zetten

Storing	Oorzaak	Remedie
Vertroebeling van het water	Vervuild water bijgevoerd	Watertank mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen
	Sediment in watertank of in de waterinstallatie	Waterinstallatie mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen
Smaak- en reukveranderingen van het water	Vervuild water bijgevoerd	Waterinstallatie mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen
	Per ongeluk brandstof in de watertank gevoerd	Waterinstallatie mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen. Indien zonder resultaat: Vakkundige werkplaats raadplegen
	Microbiologische afzettingen in de waterinstallatie	Waterinstallatie mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen
Afzettingen in de watertank en/of in watervoerende componenten	Te lange verblijfsduur van het water in de watertank en in de watervoerende componenten	Waterinstallatie mechanisch en chemisch reinigen, daarna ontsmetten en met overvloedig drinkwater doorspoelen

14.9 Opbouw

Storing	Oorzaak	Remedie
Luikenscharnieren/deurscharnieren draaien zwaar	Luikenscharnieren/deurscharnieren niet/onvoldoende gesmeerd	Luikenscharnieren/deurscharnieren met zuurvrij en harsvrij vet smeren
Scharnieren/gewrichten in de natte cel/in de toiletruimte draaien zwaar/knarsen	Scharnieren/gewrichten niet/onvoldoende gesmeerd	Scharnieren/gewrichten met oplosmiddelvrije en zuurvrije olie smeren ▷ Spuitbussen bevatten vaak oplosmiddelen
Scharnieren opbergkasten draaien zwaar/knarsen	Scharnieren niet/onvoldoende gesmeerd	Scharnieren met zuurvrije en harsvrije synthetische olie smeren
Slaapdak beweegt stroef	Gasdrukveer of hefschaar defect	Klantenservice opzoeken

- ▷ Voor reserveonderdelen staan de geautoriseerde dealers en servicepunten ter beschikking.

15.1 Gewichten van optionele uitrustingen

- ▶ Niet door ons vrijgegeven toebehoren-, aan-, om- of inbouwdelen kunnen het voertuig beschadigen en tot een verminderde verkeersveiligheid leiden. Zelfs als er voor deze onderdelen een goedkeuring van een deskundige, een algemene bedrijfstoelating of een goedkeuring van de constructie bestaat, bestaat daarmee nog geen zekerheid ten aanzien van de reglementaire kwaliteit van het product.
- ▶ Elke wijziging van de toestand van het voertuig, zoals deze bij levering door de fabriek was, kan een negatieve invloed hebben op het rijgedrag en de verkeersveiligheid.
- ▶ Als producten die door ons niet werden vrijgegeven beschadigingen veroorzaken, kan daarvoor geen aansprakelijkheid worden aanvaard. Dit geldt ook voor niet goedgekeurde wijzigingen aan het voertuig.

Afhankelijk van de modelserie worden verschillende optionele uitrustingen aangeboden. Welke optionele uitrustingen voor uw voertuig beschikbaar zijn, vindt u in het aparte document "Prijsslijsten en technische gegevens". Daar vindt u ook informatie over de gewichten van de afzonderlijke optionele uitrustingen.

16.1 Technische gegevens

- ▷ De opgaven op het kentekenbewijs zijn bindend voor de technische gegevens.
- ▷ Door de montage van toebehoren of optionele uitrustingen kunnen de afmetingen alsmede het eigen gewicht van het voertuig veranderen. Dat kan tot gevolg hebben dat het toegestane aantal personen minder wordt. Afwijkingen binnen het kader van de fabriekstoleranties (+/- 5 %) zijn mogelijk en toelaatbaar.

Verder opgaves ontlelen aan de gebruiksaanwijzing van de producent van het basisvoertuig. De technische gegevens maken geen deel uit van de gebruiksaanwijzing.

De technische gegevens ontlelen aan de documentatie van de fabrikant, maar ook de geautoriseerde dealer of het servicepunt adviseert u graag.

De gewichtsspecificaties en -tests voor campers worden in de hele EU op uniforme wijze geregeld in EU-uitvoeringsverordening nr. 2021/535 (tot juni 2022: uitvoeringsverordening nr. 1230/2012 van de EU). Hieronder hebben wij de belangrijkste termen en wettelijke voorschriften van deze verordening voor u samengevat en uitgelegd. Onze dealers en de HYMER-configurator op onze website bieden u extra hulp bij het configureren van uw voertuig.

1. Technisch toelaatbare maximummassa

De technisch toelaatbare maximummassa (ook: technisch toelaatbare maximummassa in belading toestand) van het voertuig (bv. 3.500 kg) is een door de fabrikant vastgestelde specificatie van het gewicht, die het voertuig niet mag overschrijden. Informatie over de technisch toelaatbare maximummassa van het door u gekozen model is te vinden in de technische gegevens. Als het voertuig tijdens het rijden de technisch toelaatbare maximummassa overschrijdt, is dit een overtreding die met een boete kan worden bestraft.

2. Massa in rijklare toestand

Simpel uitgedrukt bestaat de massa in rijklare toestand uit het basisvoertuig met standaarduitrusting plus een wettelijk vastgesteld gewicht van 75 kg voor de bestuurder. Dit omvat voornamelijk de volgende punten:

- het leeggewicht van het voertuig, met inbegrip van vloeistoffen zoals vetten, oliën en koelvloeistoffen;
- de standaarduitrusting, d.w.z. alle uitrustingsonderdelen af fabriek die tot de standaarduitrusting behoren;
- de verswatertank gevuld tot 100 % in rijklare toestand (rijklaar maken volgens fabrieksopgave; 20 liter) en een aluminium gasfles gevuld tot 100 % met een gewicht van 16 kg;
- de brandstoftank, die voor 90 % gevuld is, met brandstof;
- de bestuurder, wiens gewicht - ongeacht het feitelijke gewicht - overeenkomstig de EU-wetgeving forfaitair wordt vastgesteld op 75 kg.

Informatie over de massa in rijklare toestand is voor elk model te vinden in onze verkoopdocumenten. Het is van belang erop te wijzen dat de in de verkoopdocumenten vermelde waarde voor de massa in rijklare toestand een standaardwaarde is die tijdens de typegoedkeuringsprocedure is vastgesteld en door de autoriteiten is geverifieerd. Het is wettelijk toegestaan en mogelijk dat de massa in rijklare toestand van het aan u geleverde voertuig afwijkt van de in de verkoopdocumenten vermelde nominale waarde. De wettelijk toegestane afwijking bedraagt $\pm 5\%$. Zo houdt de EU-wetgever rekening met het feit dat bepaalde schommelingen in het gewicht rijklare toestand optreden als gevolg van schommelingen in het gewicht van geleverde onderdelen en als gevolg van proces- en weersomstandigheden.

Deze gewichtsafwijkingen kunnen worden verduidelijkt aan de hand van een rekenvoorbeeld:

- massa in rijklare toestand volgens verkoopdocumenten: 2.850 kg
- wettelijk toegestane afwijking van $\pm 5\%$: 142,50 kg
- wettelijk toegestaan massa in rijklare toestand: 2.707,50 kg tot 2.992,50 kg

U vindt het specifieke bereik van toegestane gewichtsafwijkingen voor elk model in de technische gegevens. HYMER doet grote inspanningen om de gewichtsafwijkingen te beperken tot het minimum wat om productieredenen onvermijdelijk is. Afwijkingen aan de hoogste en laagste waarde van het bereik zijn dus zeldzaam; technisch kunnen zij echter niet volledig worden uitgesloten, zelfs niet met alle optimalisaties. Het feitelijke gewicht van het voertuig en de naleving van de toegestane afwijking worden derhalve door HYMER gecontroleerd voor elk voertuig aan het einde van de productielijn.

3. Massa van de passagiers

De massa van de passagiers is 75 kg per door de fabrikant voorziene zitplaats, ongeacht hoeveel de passagiers feitelijk wegen. Het massa van de bestuurder is reeds opgenomen in het massa in rijklare toestand (zie nr. 2 hierboven) en wordt derhalve niet opnieuw meegerekend. In het geval van een camper met vier toegestane zitplaatsen is het massa van de passagiers zodoende $3 \times 75 \text{ kg} = 225 \text{ kg}$.

4. Optionele uitrusting en feitelijke gewicht

De optionele uitrusting (zie ook: De optionele uitrusting of extra uitrusting) omvat, volgens de wettelijke definitie, alle optionele uitrusting die niet tot de standaarduitrusting behoort, die onder verantwoordelijkheid van de fabrikant - d.w.z. vanaf de fabriek - op het voertuig worden gemonteerd en door de klant kunnen worden besteld (bijv. luifel, fiets- of motordrager, satellietapparatuur, zonnepanelen, oven enz.). Informatie over de verschillende gewichten of pakketgewichten van de optionele uitrusting die kan worden besteld, vindt u in onze verkoopdocumenten. De optionele uitrusting in deze zin omvat geen andere accessoires die door de dealer of door u persoonlijk achteraf worden gemonteerd nadat het voertuig af fabriek is geleverd.

De massa van het voertuig in rijklare toestand (zie nr. 2 hierboven) en het gewicht van de optionele uitrusting die in de fabriek op een specifiek voertuig is gemonteerd, worden samen het feitelijke gewicht genoemd. U vindt de overeenkomstige informatie voor uw voertuig na de overdracht onder punt 13.2 van het certificaat van overeenstemming (CoC). Ook deze informatie is een gestandaardiseerde waarde. Aangezien voor de massa in rijklare toestand - als element van het feitelijke gewicht - een wettelijk toelaatbare afwijking van $\pm 5 \%$ geldt (zie nr. 2), mag het feitelijke gewicht ook dienovereenkomstig afwijken van de opgegeven nominale waarde.

5. Nuttige massa en minimale nuttige massa

De installatie van optionele uitrusting is eveneens onderworpen aan technische en wettelijke beperkingen: er kan slechts zoveel optionele uitrusting worden besteld en af fabriek gemonteerd dat er voldoende vrij gewicht overblijft voor bagage en andere accessoires (het zogenaamde nuttige massa) zonder dat het technisch toelaatbare maximumgewicht wordt overschreden. De nuttige massa wordt berekend door de massa in rijklare toestand (nominale waarde volgens de verkoopdocumenten, zie nr. 2 hierboven), het gewicht van de optionele uitrusting en het gewicht van de passagiers (zie nr. 3 hierboven) af te trekken van het technisch toelaatbare maximumgewicht (zie nr. 1 hierboven).

De EU-verordeningen schrijven een vast minimale nuttige massa voor campers voor, die ten minste moet overblijven voor bagage of andere accessoires die niet in de fabriek zijn geïnstalleerd. Deze minimale nuttige massa wordt als volgt berekend:

minimale nuttige massa in kg $\geq 10 \times (n + L)$

Waar: "n" = is het maximale aantal passagiers plus de bestuurder en
"L" = totale lengte van het voertuig in meters.

Voor een camper met een lengte van 6 m en 4 toegestane zitplaatsen bedraagt de minimale nuttige massa dus b.v. $10 \text{ kg} \times (4 + 6) = 100 \text{ kg}$.

Om te garanderen dat de minimale nuttige massattige massa wordt gerespecteerd, is er een maximum combinatie van optionele uitrusting, die voor elk voertuigmodel kan worden besteld. In bovenstaand voorbeeld met een minimaal nuttige massa van 100 kg mag het totale gewicht van de optionele uitrusting voor een voertuig met vier toegestane zitplaatsen en een massa in rijklare toestand van bijv. 2.850 kg maximaal 325 kg bedragen:

3.500 kg technisch toelaatbare maximummassa

- 2.850 kg massa in rijklare toestand

- 3 x 75 kg massa van de passagiers

- 100 kg minimaal nuttige massa

= 325 kg maximaal toelaatbaar gewicht van de optionele uitrusting

Deze berekening is gebaseerd op de in de typegoedkeuringsprocedure vermelde standaardwaarde voor het massa in rijklare toestand, zonder rekening te houden met de toelaatbare gewichtsafwijkingen voor het massa in rijklare toestand (zie nr. 2 hierboven). Indien het maximaal toelaatbare gewicht voor de optionele uitrusting van (zie voorbeeld) 325 kg bijna of geheel is opgebruikt, kan in geval van een gewichtsafwijking naar boven tot gevolg hebben, dat aan het minimale nuttige massa van 100 kg rekenkundig wordt voldaan op basis van het massa in rijklare toestand, maar in feite is er geen overeenkomstig nuttige massa meer. Ook hier een rekenvoorbeeld voor een voertuig met vier zitplaatsen, waarvan het feitelijk gewogen massa in rijklare toestand 2 % boven de nominale waarde ligt:

3.500 kg technisch toelaatbare maximummassa

- 2.907 kg feitelijk gewogen massa in rijklare toestand (+ 2 % ten opzichte van de opgegeven waarde van 2.850 kg)

- 3 x 75 kg massa van de passagiers

- 325 kg optionele uitrusting (maximaal toelaatbare waarde)

= 43 kg feitelijk nuttige massa (< minimale nuttige massa van 100 kg)

Om een dergelijke situatie te voorkomen, verlaagt HYMER verder het maximaal toelaatbare gewicht van de totale optionele uitrusting die op een modelspecifieke basis kan worden besteld. De beperking van de optionele uitrusting is bedoeld om ervoor te zorgen dat het minimale nuttige massa, d.w.z. het wettelijk voorgeschreven vrije gewicht voor bagage en achteraf gemonteerde accessoires, feitelijk beschikbaar is voor de nuttige massa van de door HYMER geleverde voertuigen.

Aangezien het gewicht van een bepaald voertuig alleen kan worden bepaald wanneer het aan het einde van de productielijn wordt gewogen, kan zich in uitzonderlijke gevallen een situatie voordoen waarin de minimale nuttige massa aan het einde van de productielijn niet is gegarandeerd, ondanks deze beperking van de optionele uitrusting. Om ook in deze gevallen de minimale nuttige massa te kunnen garanderen, zal HYMER samen met uw dealer en u vóór aflevering van het voertuig controleren of bijvoorbeeld gewichtsverhoging mogelijk is, het aantal zitplaatsen moet worden aangepast of dat optionele uitrusting moet worden verwijderd.

6. Gevolgen van de afwijkingen/tolerantie van de massa in rijklare toestand op de nuttige massa

Zelfs ongeacht de minimale nuttige massa moet er rekening mee worden gehouden dat onvermijdelijke productiegerelateerde schommelingen in de massa in rijklare toestand - zowel naar boven als naar beneden - een spiegelbeeldig effect hebben op het resterende nuttige massa: als u bijv. ons voorbeeldvoertuig (zie nr. 3. hierboven) bestelt met een optionele uitrusting met een totaalgewicht van 150 kg, bedraagt de berekende nuttige massa op basis van de standaardwaarde voor de massa in rijklare toestand 275 kg. De feitelijk beschikbare belading kan door toleranties afwijken van deze waarde en hoger of lager zijn. Als de massa in rijklare toestand van uw voertuig bijvoorbeeld 2 % hoger is dan in de verkoopdocumenten staat vermeld, wordt de mogelijkheid tot nuttige massa van 275 kg tot 218 kg verminderd:

3.500 kg technisch toelaatbare maximummassa
- 2.907 kg feitelijk gewogen massa in rijklare toestand (+ 2 % ten opzichte van de opgegeven waarde van 2.850 kg)
- 3 x 75 kg massa van de passagiers
- 150 kg optionele uitrusting besteld voor het specifieke voertuig
= 218 kg feitelijk nuttige massa

Om er zeker van te zijn dat de berekende nuttige massa ook werkelijk wordt geboden, dient u daarom bij de configuratie van uw voertuig uit voorzorg rekening te houden met de mogelijke en toelaatbare afwijkingen voor de massa in rijklare toestand.

Wij raden u ook aan de belading camper vóór elke reis op een niet-automatische weegschaal te wegen en, rekening houdend met de individuele massa van de passagiers, te bepalen of aan het technisch toelaatbare totale gewicht van het voertuig en de technisch toelaatbare totale gewicht op de as wordt voldaan.

12-V-verbruikers, achteraf monteren	90
12-V-voorziening	91
Inschakelen	91
Storingsopsporing	168
230-V-aansluiting	45, 94
Storingsopsporing	167
230-V-boordnet	93
230-V-voorziening zie 230-V-aansluiting	94
230-V-zekeringenkast	98

A

Aanbouwonderdelen zie optionele uitrustingen	14
Aanduidingen op de band	163
Aanhangerkoppeling	31, 32
Aansluitkabel zie 230-V-aansluiting	94
Aanwijzingsstickers	158
Aardlekschakelaar	94
Controleren	98
Accu zie startaccu of woonruimteaccu	82, 84
Accubewaking	89
Accu-keuzeschakelaar	88
Accu-scheidingsschakelaar	88
Achterste bed	
Openen	70
Sluiten	70
Afmetingen zie technische gegevens	181
Afvalwatertank	129
Leegmaken	129
Storingsopsporing	176
Verzorging	148
Afvoer	
Afvalwater	10
Fecaliën	10
Huisvuil	10
Aluminiumvelgen	165
Armleuning, instellen	42

B

Bakoven zie gasbakoven	116
Band verwisselen zie wiel vervangen	164
Banden	
Algemene instructies	161
Bandenkeuze	162
Bandenspanning	165
Draagkracht	164
Kenmerk	163
Omgang met	163
Overmatige slijtage	15, 35, 161, 165
Basisuitrusting	21

Batterij, rookmelder, vervangen	156
Bedden	70
Bed in het slaapdak	71
Bedieningspaneel, heteluchtverwarming	102
Belading	25
Dakdrager	31
Belading zie ook laadvermogen	25
Bestuurdersdeur	43, 49
Bestuurdersstoel	41
Armleuning, instellen	42
In de lengte verstellen	41
In rijpositie draaien	41
Rugleuning, instellen	42
Zithoek, instellen	41
Binnendeur, storingsopsporing	178
Binnenverlichting	155
Storingsopsporing	167
Boiler	100
Boiler (Truma)	101
Gebruikswijzen	105
Leegmaken	105
Storingsopsporing	170
Veiligheids-/ aftapventiel	104
Warmwatervoorziening, inschakelen	104
Warmwatervoorziening, uitschakelen	104
Water, vullen	105
Boiler (Truma, apart)	112
Gebruikswijzen	112
Leegmaken	114
Storingsopsporing	172, 173
Water, vullen	114
Brand	
Bestrijding	13
Handelen bij	13
Voorkomen	13
Brandstofvulopening	44
Brandveiligheid	13
Buitenaansluiting zie 230-V-aansluiting	45
Buitenbedrijfstelling, tijdelijk (toilet)	135
Buitenverlichting	35, 155
Butaangas	17, 74

C

Campinggasflessen, gebruiken	18, 75
Capaciteit van de accu	82
Checklist	
Bij ingebruikname na stilstand	152
Bij stilstand in de winter	151
Bij tijdelijke stilstand	149
Verkeersveiligheid	35
Voor het rijden	35

Circulatieluchtventilator	101
Condenswater	50, 51
Condenswater aan de schroefverbindingen aan de bodem van het voertuig	50
Condenswater aan het dubbele plexiglasraam	51
Controlelicht, toilet	132
Controles officiële	153
Controles zie checklist	35, 149
Controletermijnen	153
Conventionele belasting	22

D

Daadwerkelijke massa	20
Dakdrager, belading	31
Daklasten	31
Dakluik met kliksluiting	
Openen	56
Sluiten	56
Verduisteringsrollo	57
Dakluiken	55
Dealers	158
Deuren	
Bestuurdersdeur	43, 49
Passagiersdeur	43, 49
Storingsopsporing	178
Woonruimtedeurt	43, 49
Diepontlading	82
Douche	130
Drinkwatervulopening	
Openen	126
Sluiten	126

E

Eerste ingebruikname	19
Elektrische installatie	
230-V-aansluiting, storingsopsporing	167
Opstap, storingsopsporing	167
Storingsopsporing	167
Veiligheidsinstructies	18
Verklaring van de begrippen	81
Elektroblok (EBL 30)	87
Inbouwplaats	88
Taken	87
Energiebalans, woonruimteaccu	86

F

Fecaliëntank	
Leegmaken	133
Verwijderen	133
Feitelijke massa	24

G

Gasafsluitkraan	75
Symbolen	75, 99
Gasbakoven	116
Binnenverlichting	116
Inschakelen	117
Gasdrukregelaar	33
Gasdrukregelaar, schroefverbindingen	75
Gasflessen	74
Veiligheidsinstructies	17, 74
Vervangen	79, 80
Gasinstallatie	
Algemene instructies	16, 73
Bediening	76
Defect	16, 73, 169
DuoControl	76
Gasflessen, vervangen	76
Geen gas	169
Omschakelautoomaat	76
Storingsopsporing	169
Gaskast	17, 74
Gaskooktoestel	114
Inschakelen	115
Reinigen	143
Storingsopsporing	169
Uitschakelen	115
Gaslucht	16, 73, 169
Gebruik van een aanhanger	16
Veiligheidsinstructies	16
Gebruikswijzen, boiler (Truma)	105
Gebruikswijzen, boiler (Truma, apart)	112
Gebruikswijzen, heteluchtverwarming	105
Gebruikswijzen, klimaatregeling	108
Gebruikswijzen, koelkast (Cruise 85)	119
Gebruikswijzen, koelkast (Thetford)	117
Gewichten van optionele uitrustingen	179
Gloeilamp zie gloeilamp, vervangen	155
Grill, inschakelen	117
GVK-aanbouwonderdelen, verzorgen	139

H

Handrem	45
Aantrekken	14
Hangtafel	66
Met demonteerbare steunpoot	67
Ombouw tot bed-onderstel	67
Vergroten	67
Verkleinen	67
Heteluchtverwarming	101
Bedieningspaneel	102
Circulatieluchtventilator	101
Gebruikswijzen	105
Storingsopsporing	170
Hogedrukreiniger, wassen met	137
Hoofdschakelaar 12 V	91
Hoofdsteunen	42
Instellen	42
Hoog gasverbruik	16, 73, 169
Hor, kantel-dakluik	
Openen	58
Sluiten	58
Hor, reinigen	143

I

Inbouwapparatuur	99
Inbouwapparatuur, gebruiksaanwijzingen	14
Inbouwplaats	
Accu-keuzeschakelaar	88
Elektroblok (EBL 30)	88
Ingebruikname	
Na stilstand in de winter	152
Na tijdelijke stilstand	152
Inspecties	154
Inspectiewerkzaamheden	154
Inwendige verzorging	142

K

Kabelhaspel	94
Kantel-dakluik	57
Hor	58
Openen	57
Sluiten	57
Ventilatiestand	58
Vouwverduistering	58
Keukengedeelte	33
Kinderbeveiligssystemen	39
Klimaatregeling	107
Afstandsbediening	108, 111
Dakunit	109
Gebruikswijzen	108
Inschakelen	109

Slaapfunctie	111
Storingsopsporing	173
Tijdselectie	111
Uitschakelen	109
Verduisteringsrollo	110
Verlichting	110

Koelkast	45, 117, 119
Deurvergrendeling	120
Gebruikswijzen	117, 119
Inschakelen	118, 119
Nachtmodus, inschakelen	118
Nachtmodus, uitschakelen	118
Ontdooien	119, 120
Opvangbak, leegmaken	118
Storingsopsporing	174, 175
Temperatuur, instellen	118, 120
Uitschakelen	118, 119

Koelkastdeur	
In ventilatiestand vergrendelen	121
Sluiten	121
Ventilatiestand	121

Kookplaat	114
Kunstmatige ventilatie	13
Kunststofdelen in het toilet en in de woonruimte, reinigen	143
Kussenstoffen, reinigen	145

L

Laadvermogen	19
Berekening	23
Samenstelling	21
Voorbeeld berekening	21
Laadvermogen zie ook bijlading	19
Lampen	155
Reinigen	143
Lederen overtrekken, reinigen	145
Lekwater in voertuig	176
Lichtmetalen velgen zie aluminiumvelgen	165
Luchtuitstroomopeningen, instellen	101

M

Markies	45
Massa in rijklare toestand	21
Meubelluiken, storingsopsporing	178
Meubeloppervlakken, reinigen	143
Milieu-instructies	10
Motorruimte, verzorging	140

N

Niveauaanduiding toilet	133
-------------------------------	-----

O

Officiële controles	153
Omgang met banden	163
Onderhoudswerkzaamheden	154
Onderkant, verzorgen	139
Opbergcompartiment in tussenvloer	65
Opbergruimten	65
Opstap	32, 45
Inklappen	33
Storingsopsporing	167
Uitklappen	33
Verzorging	141
Waarschuwingstoon	33
Opstelling van de zitplaatsen	43
Optionele uitrustingen	23
Beschrijving	9
Gewichten	179
Kenmerk	9
Veiligheidsinstructies	14
Overladen	25

P

Paneel (LT 453)	91
Accuspanning, tonen	92
Hoofdschakelaar 12 V	91
Tankpeil, tonen	93
Waterpompschakelaar	92
Paneel zie ook indicaties	91
Passagiersdeur	43, 49
Passagiersstoel	41
ArMLEuning, instellen	42
In de lengte verstellen	41
In rijpositie draaien	41
Rugleuning, instellen	42
Zithoek, instellen	41
Persoonlijke uitrusting	23
Propaangas	17, 74
PVC-vloerbedekking, reinigen	143

R

Ramen	51
Reinigen zie verzorging	137
Reinigen, watertank	147
Reminstallatie, storingsopsporing	167
Remmen	38
Controleren	38, 167
Reserveonderdelen	157
Reservesleutels	159
Rijden	37
Rijsnelheid	38

Roestvrijstalen oppervlakken, reinigen	144
Rolhor, reinigen	143
Rookmelder	69
Activeren	69
Batterij, vervangen	156
Reiniging	143
Testen	69
Ruitensproeierinstallatie, verzorging	140
Ruitenwissers, verzorging	140
Rustspanning	81
Ruststroom	81

S

Sanitaire inrichting	123
Satellietantenne, extern	68
Satellietinstallatie, aansluiten	68
Serienummer	158
Service luiken	49
Klepslot	49
Slaapdak	58
Impregneren	142
Reinigen	142
Storingsopsporing	178
Sleutelset	19
Slot, service luik	49
Sneeuwkettingen	35
Startaccu	
Inbouwplaats	82
Laden	83
Ontlading	82
Zekeringen	96
Stilstand	
In de winter	151
Tijdelijke	149
Stoelen, draaien	64
Storingsopsporing	
12-V-voorziening	168
230-V-aansluiting	167
Binnendeur	178
Boiler	170
Boiler (Truma, apart)	172
Elektrische installatie	167
Gasinstallatie	169
Gaskooktoestel	169
Heteluchtverwarming	170
Klimaatregeling	173
Koelkast	174, 175
Meubelluiken	178
Opbouw	178
Opstap	167
Reminstallatie	167
Slaapdak	178
Thetford-toilet	176

Verwarming	170
Watervoorziening	176
Symbolen voor gasafsluitkraan	75, 99
Symbolen voor veiligheidsinstructies	9

T

Tafel	66
Omlaag klappen	66
Tafelblad, vergroten	66
Tafelblad, verkleinen	66
Tafels	66
Tankdeksel zie brandstofvulopening	44
Tanken	44
Tapijtvloer, reinigen	143
Technisch toelaatbare maximummassa	20, 24
Technische gegevens	181
Televisie	33
Aansluiten	68
Thetford-toilet	
Niveauaanduiding	133
Schuif, openen	132
Schuif, sluiten	132
Spoelen	133
Toebehoren, aanbouw	14
Toegelaten totaalgewicht zie technisch toelaatbare maximummassa	20
Toilet	131
Controlelicht	132
Spoelen	132
Storingsopsporing	176
Tijdelijke stilstand	135
Wintergebruik	135
Zekering	97
Toiletruimte	130
Ventileren	130
TV-installatie	68
Typeplaatje	158

U

Uitwendige verzorging	137
Uitzetbaar raam	52
Continue ventilatie	53
Openen	52
Sluiten	53
USB-aansluiting	90

V

Veiligheids-/aftapventiel boiler	104
Veiligheidsgordels	38
Juist dragen	39
Reinigen	143

Veiligheidsinstructies	13
Brandveiligheid	13
Elektrische installatie	18
Gebruik van een aanhanger	16
Kookplaat	114
Verkeersveiligheid	14
Waterinstallatie	18
Wiel vervangen	164
Velgenmaat	164
Velgtype	161
Vensterruiten, reinigen	138
Ventileren	50
Toiletruimte	130
Verdeling van de hete lucht	101
Verduisteringsrollo, dakluik met kliksluiting	
Openen	57
Sluiten	57
Verduisteringsrollo, reinigen	143
Verkeersveiligheid	35
Checklist	35
Instructies	14
Verlichting	
Gloeilampen, vervangen	155
Lampen, reinigen	143
Woonruimte	155
Verlichtingsmiddel, vervangen	
Buitenverlichting	155
Woonruimte	155
Verstikkingsgevaar	13
Verwarming	100
Circulatieluchtventilator	101
Eerste ingebruikname	100
Luchtuitstroomopeningen, instellen	101
Storingsopsporing	170
Verdeling van de hete lucht	101
Verzorging	137
Afvalwatertank	148
Bij stilstand in de winter	151
Bij tijdelijke stilstand	149
GVK-aanbouwonderdelen	139
Hogedrukreiniger, wassen met	137
Hor	143
In de winter	148
Inwendige verzorging	142
Keukeninrichting	143
Kunststofdelen binnen	143
Kussenstoffen	145
Lampen	143
Lederen overtrekken	145
Meubeloppervlakken	143
Motorruimte	140
Onderkant	139
Opstap	141
PVC-vloerbedekking	143
Roestvrijstalen oppervlakken	144

Rolhor	143	Veiligheidsinstructies	18
Rookmelder	143	Verzorging	147
Ruitensproeierinstallatie	140	Vullen	124
Ruitenwisser	140	Waterleidingen, reinigen	147
Slaapdak	142	Waterpomp	123, 124
Tapijtvloer	143	Schakelaar	92
Uitwendige verzorging	137	Watertank	124
Veiligheidsgordel	143	Reinigen	147
Vensterruiten	138	Vullen	126
Verduisteringsrollo	143	Water, aftappen	127
Vouwverduistering	143	Water, vullen	126
Wassen	138	Waterhoeveelheid, verminderen	127
Waterinstallatie	147	Watervoorziening	
Waterleidingen	147	Algemeen	123
Watertank	147	Storingsopsporing	176
Voertuig, wassen	138	Wegslepen	44
Voertuigverlichting zie verlichting	155	Wiel vervangen	164
Voor het rijden	19	Bij aluminiumvelgen	165
Vorstgevaar	123, 127	Winterverzorging	148
Vouwtafeltje	67	Wisselrichter	86
Vouwverduistering, bestuurdersraam	43	Woonruimteaccu	84
Beveiligen	43	Energiebalans	86
Openen	55	Instructies	84
Sluiten	55	Laden	86
Vouwverduistering, kantel-dakluik		Ontlading	85
Openen	58	Storingsopsporing	168
Sluiten	58	Zekeringen	96
Vouwverduistering, passagiersraam	43	Woonruimtedeure	43, 49
Beveiligen	43		
Openen	55		
Sluiten	55		
Vouwverduistering, reinigen	143		
Vouwverduistering, voorruit			
Openen	55		
Sluiten	54		
W		Z	
Waarschuwingstickers	158	Zekering 230 V	98
Waarschuwingstoon, opstap	33	Zekeringen	95
Wassen met hogedrukreiniger	137	Aan de relaisbox AD01	97
Waterinstallatie	124	Aan de startaccu	96
Leegmaken	127	Aan het elektroblok EBL 30	97
Ontsmetten	148	Voor Thetford-toilet	97
Reinigen	147	Woonruimteaccu	96
		Zekering 230 V	93, 98
		Zekeringen 12 V	96
		Zekeringen 12 V	96
		Aan de relaisbox AD01	97
		Aan de startaccu	96
		Aan de woonruimteaccu	96
		Voor Thetford-toilet	97